

ఏడు రాజీవుల ముక్కి కాసం పరీక్షెత్తుకు శుక్రవారిప్పు

చెప్పిన భాగవత కథలు

రెండవరాజు కథ 74 ఫేజీలు

ఆధారము : పేఠన భాగవతము

శ్రీ శుక్రుడు పరీక్షెత్తుకు రెండవ రీజు చెప్పిన కథ

(తృ. పృ. - ఒఱవ పద్యం మండి)

1. విదుర మైత్రీయ సంవాదము	2
2. ఎనిమిదవ సృష్టి వివరణ	8
3. మనువు వృత్తాంతం మైత్రీయుణ్ణి విదురుడు అడుగుట	15
4. హిరణ్యకృ హిరణ్యకశిపుల వృత్తాంతం	17
5. బ్రహ్మ గావించిన యక్కాది దేవతాగణ సృష్టి	28
6. కర్మమునికి దేవహూతికి వివాహము	30
7. ప్రకృతి 24 తత్వాలు కలిగి ఉంటుంది	38
8. కపిలుని యోగ ధర్మాలు	40
9. పిండోత్సృతి విధానం కపిలునిద్వారా దేవహూతి తెలిసికొనుట	44
10. స్వాయంభువ మనువు పుత్రీకలను తెలుపుట	49
11. దక్కప్రజాపతి సంతతి	52
12. ఈశ్వరునికి దక్కనికి విరోధము ఏర్పడుట	54
13. దక్కని యజ్ఞమునకు దాక్షాయణి వెళ్ళుట	56
14. దక్క యజ్ఞాన్ని వీరభద్రుడు ధ్వంసం చేయుట	59
15. ద్రువుని చరిత్ర	64

16. అంగ పుత్రుడను వేనుని చరిత్ర.

72

1. విదుర మైత్రీయ సంవాదము :

శ్రీ భాగవతాన్ని దివ్యపురుషుడైన వాసుదేవుడు పాతాళలోకానికి తీసుకొని పోయాడు. ధ్యానం చేస్తూ సనకసనందనాదుల అభ్యుదయం కోరినవాడై కన్నులు విప్పి చూచాడు. నాగకన్యలు అప్పుడే స్నానం చేసి అచ్ఛటికి వచ్చారు. ఆ దివ్యపురుషుని తమ భర్త కావాలని సేవించగా, అదే సమయంలో సనందనాదులు ఆ దేవదేవుణ్ణి కొలిచారు.

1. సీ॥ అమృహభాగవతామ్మాయ మొకనాడు

గైకొని పాతాళ లోకమందు

న ప్రతిహతబుద్ధియై వాసుదేవాభ్య
బొలుచు సంకర్షణమూర్తి దివ్య
పురుషుందు దమఁ దాన బుద్ధిలోఁ జూచుచు
సలలితధ్యానముకుళిత నేత్రుఁ
డై సనందాభ్యుదయార్థంబు గను విచ్చి
చూచిన వారు సంస్తుతు లొనర్పు
తే॥ నమర గంగావగాహనులై యహింద్ర
కన్య లార్జిజంటాబంధకలిత లగుచు
భర్తృగ్రాంచాను బుద్ధి నప్పురమపురుషుఁ
గదియ నేతెంచి తత్వాద కమల యుగము

3-265

వేలోలది శిరస్సులు కిరీటాలతో అలంకరింపబడి వుండగా సనందనాదులు కొలిచి వారి ఘనకార్యాలు పొగడగా ఆ దేవదేవుడు సంతోషించాడు. సమస్త వేదసారమైన భాగవతాన్ని బ్రహ్మాదేవుని కుమారుడైన సనత్సుమారునికి ఉపదేశించాడు. ఆయన సాంఖ్యాయనునకు తెలియజేశాడు. సాంఖ్యాయనుడు పరాశరునకు, పరాశరుడు బృహస్పతికి తెలుపగా ఆయన నాకు (మైత్రీయునకు)

చెప్పాడు.

మైత్రేయుడు విదురునకు విసపించిన భాగవతం :

ఓ విదురా! నేను ఆ భాగవతాన్ని నీకు వివరంగా చెబుతున్నాను. భవబంధాలను తెగటార్చినదైన భాగవతాన్ని ఆసక్తుడవై నీకు విశదీకరిస్తాను విను! పూర్వం విశ్వమంతా జలమయంగా ఉన్నప్పుడు నారాయణుడు సముద్రగర్భంలో పవళించాడు. ఆదిశేషుడు అతని తలపై అమరి గొడుగులాగా కనిపిస్తున్నాడు. తత్త్వదీప్తితో ఆనందమయుడై కపటనిద్రనభినయించు చున్నాడు. వెయ్యి యుగములు గడచిన తరువాత సృష్టికార్యం చేయడానికి పూనుకొన్నాడు. రజోగుణాన్ని పుట్టించాడు. నారాయణుని నాభినుండి తామరతూడు జన్మించింది. ఆ కమలంలో పరాత్మరుడు తన కళతో కూడిన అంశాన్ని ప్రసరింపజేశాడు. ఆ పద్మం నుండి బ్రహ్మదేవుడు పుట్టాడు. పద్మం నుండి బ్రహ్మ దిక్కులను తన నాలుగు ముఖాలతో చూశాడు. ఆ పద్మం మొదలు ఎక్కడ వున్నదో చూడాలని పద్మనాశం వెంట బ్రహ్మ లోపలికి ప్రవేశించాడు. భగవంతుని మాయవల్ల ఆ రహస్యం అంతుచిక్కలేదు. మతిపోయినంతపని కాగా మళ్ళీ ఆ తామర పూపుపైకి చేరాడు.

ఆ పద్మపీరంపై కూర్చుని ఏకాగ్రభావంతో తపస్సు చేశాడు. నూరేండ్లు గడచింది. యోగాభ్యసం వలన విజ్ఞానాన్ని పొందాడు. పరాత్మరుని దర్శించి తన హృదయంలో ఉన్నవాడే తన కన్సువాడని తెలుసుకొన్నాడు. ఆ నారాయణుడే వినతులు అందుకొనేవాడు. దానవసైన్యాలను తరిమికొట్టగలిగినాడు. గరుడ ధ్వజుడు అని గ్రహించాడు. ఆదిశేషుని పాన్పుగా చేసుకొని నిర్మలంగా నీటి మధ్యలో శయనించి ఉన్నాడని గ్రహించాడు. పచ్చని దేహంతో పచ్చల పర్వతం లాగా ప్రకాశిస్తున్నాడు.

అయిన మధ్య ప్రదేశం కడుపులో ఉన్న సమస్త జగత్తులూ మాటిమాటికి పుట్టుతున్నందువల్ల కృశించిందా అన్నట్లు ఉన్నది. అయిన వక్షసులం కౌస్తుభ రత్నకాంతులతో వెలిగిపోతూ శ్రీలక్ష్మీదేవి విహారించే విలాసమందిరమా

అన్నట్లున్నది. ఆ దేవదేవుడు సుదర్శనం మొదలైన దివ్యాయుధాలు ధరించి ఉన్నాడు. కౌస్తుభాది రత్నాలు కలిగివుండటం వల్ల మహావిష్ణువు మైనాకపర్వతంలా వున్నాడు. వేద సమూహాలతో చుట్టూకొనబడివున్న ఆ విష్ణుదేవుని చతుర్ముఖాలివ్యాచాచాడు. అయిన బొడ్డునుండి పుట్టిన కమలాన్ని, జలాన్ని, అగ్నిన్ని, ఆకాశాన్ని, మహాజగత్తును చూచాడు. తనదైన సృష్టికార్యానికి బీజాంకురమైన రజోగుణం తనలో పొడచూచి ఆ పరాత్మపురుణ్ణి బ్రిహ్మ ఈ విధంగా ప్రస్తుతించాడు.

2. సీ॥ నళినాక్ష! మాయాగుణ వ్యతికరమునఁ

జేసి కార్యంబైన సృష్టిరూప

మున బ్రికాశించు నీ ఘనరూపవిభవంబు

రూపింప దేహధారులకు దుర్మీ

భావ్యంబు దలపోయ భగవంతుడవునైన

పద్మాక్ష! నీ స్వరూపంబుకంటె

నవ్య మొక్కటి సత్యమై బోధకంబైన

యది లేదు గాన నీ యతుల దివ్య

తే॥ మైన రూపంబు నాకుఁ బ్రత్యక్ష మయ్య

నదియుఁగాక వివేకోదయమునఁ జేసి

వరద! నీ రూప మజ్ఞానగురుతమో ని

వారకం బయ్య నాకు శశ్వత్తుదీప

3-294

జ్యోతిర్మయా! జ్ఞానం కలగడం చేత నీ రూపం అజ్ఞానం అనే పెను చీకటిని పొగొట్టింది. నీ రూపం నాకు శాశ్వతమైన దీపమైంది.

నీ నాభికమలం నుంచి జన్మించిన నేను నీ రూపాన్ని బాగా తెలుసుకున్నాను.

లోకముల కన్నింటికి పావనుడైన దేవా! నీ స్వరూపం ఎంతో సుందరమైనది.

స్వయం ప్రకాశమైనది. నరక భాజనులై ఈశ్వరుడు లేదని వాదిస్తూ కుతర్మాలతో

కాలం గడిపే దురదృష్టవంతులు నిన్ను గుర్తించలేరు. మానవుల ఆత్మ నిన్ను అశ్రయించినట్లయితే మోక్షం కలుగుతుంది. హే! భగవాన్ నీ మాయ కల్పించే భ్రమలలో కీలు బొమ్ముయై దేహం కంటే ఆత్మవేరని ఎవడు తెలుసుకోడో వాడు సంసార సాగరాన్ని దాటలేదు. నీపై భక్తి ప్రపంతుల వల్ల పరిశుద్ధమైన వారి హృదయ కమలపీరం మీద నీవు కూర్చుంటావు. కోరికలతో ముడిపెట్టుకున్న హృదయం గల దేవతలను కూడా నీవు అనుగ్రహించవు.

యజ్ఞాలూ, దానాలూ, కలోర తపస్సులూ, జపాలూ, అగ్ని హోత్రాలూ, ప్రతాలూ, మొదలైన సత్కర్మలు ఆచరించే వారిని కూడా ఇంత ప్రేమగా ఆదరించవు. అయితే భక్తుణ్ణి నీవు ఎంతో అప్యాయంగా ఆదరించి ఆదుకుంటావు. పుట్టుట, వృద్ధిపొందుట, చనిపోవుట అనే మూడించికి మూలకారణమైనది నీ మాయ. వాసుదేవా! నీ దివ్య నామాలను మనుష్యులు తమ తుదిఘుడియల్లో స్వరించి, జన్మజన్మల్లో కూడబెట్టుకొన్న పాపాలను పోగొట్టుకొని మోక్షం పొందుతారు. జన్మలేనివాడవు నీవు. అయినా దివ్య అవతారాలతో జన్మించే నీకు మ్రొక్కుతున్నాను.

3. త॥ జనన వృద్ధి వినాశ హేతుక సంగతిం గల యేను నీ

పును హరుందుఁ ద్రిశాభలై, మనుపుల్ మరీచి ముఖామరుల్
దనర నందుపశాభలై, భవదాత్మ దీనికి మూలమై
యనయమున్ భువన ద్రుమాకృతి వైన నీకిదె మ్రొక్కెదన్ 3-305

మహావృక్షమైన ఈ విశ్వంలో సృష్టి స్థితి లయకారకులమైన నేనూ, నీవు, శివుడూ ముగ్గురం ఆ వృక్షానికి మూడుశాఖలం, మనువులూ, మరీచి మొదలైన ప్రజాపతులూ, దేవతలూ దాని ఉపశాఖలు, అధారమైన కూకటి వేరు నీవే. మానవునకు సర్వ సమర్థమైన కాలం త్వరగా ముసలితనాన్ని కల్పించి వాని వినాశనానికి దారి తీస్తుంది.

సర్వేత్యురా! తామర పువ్వునందు నేను పుట్టాను. అత్యంత సుందరమైన నీ ఆకారాన్ని చూడటానికి చాలా సంవత్సరాలు తపస్స చేసాను. అంతుచిక్కక ఎంతో బెదరిపోయాను. ఇప్పుడు నీవు సాక్షాత్కరించావు. నీవు ముందుండి

పంచభూతాలను ప్రవర్తింపజేసే మహా మాయా బంధాలలో చిక్కుపడకుండా లోకాలను నీ కడుపులో నిల్వుకొంటావు. శేషతల్పుం మీద శయనించి యోగనిద్రలో ఉంటావు. నీ నాభి కమలంలో నుంచి మూడు లోకాలను పుట్టింపజేస్తావు. ఏ విధమైన విజ్ఞాన బలంతో ఈ సమస్త లోకాలను సృష్టిస్తున్నావో నాకు అటువంటి ఉత్తమజ్ఞానాన్ని ప్రసాదించు. నీ అంశతో ప్రకాశించే ఈ విశ్వాన్ని సృష్టించడానికి పూనుకొన్నాను. పలురీతులుగా పలికే పలుకులు మంగళ ప్రదాలై ఫలించేటట్లు అనుగ్రహించు. నన్ను రక్షించడానికి దుఃఖాన్నిదూరంచేయగాక అని నమస్కరించాడు. అని మైత్రీయ మహార్షి విదురునకు చెప్పాడు.

బ్రహ్మదేవుని కోర్కె తీర్చాలని భావించి ఆ అనంతుడు ఇట్లా అన్నాడు. “ఈ సృష్టి కార్యాన్ని ప్రారంభించు. ప్రకాశించే నన్ను నీవు చూడగలుగుతావు. నీకు ప్రాణి సమూహాలన్ని కనిపిస్తాయి. ఇప్పుడు చూడు పంచభూతాలకూ, పది ఇంద్రియాలకు అతీతుడైన జీవుడే ఆత్మ పరిశుద్ధుడైన ఆత్మనూ, పరమాత్ముడైన నన్నూ ఒకే తీరున దర్శించే మానవుడు మోక్షమార్గంలో నడచే బాటసారియై ప్రకాశిస్తాడు. దేవతలూ, ఆదిశేషుడూ చివరకు ఆ పరమశివుడు కూడా నా స్వరూపంలోని సాందర్భ విశేషాన్ని మాటలలో వర్ణింపలేరు సంశయం లేకుండా దీనిని నీ బుధిలో స్థిరంగా నిల్వి ఉంచుకో. నిర్మణానై, వినోదం కోసం జగత్తులను సృష్టించాలనుకొన్న నన్ను సగుణ బ్రహ్మనుగా ప్రస్తుతించావు. నాకు ఎంతో సంతోషమైనది. నన్ను సగుణ బ్రహ్మనుగా స్తుతించిన ఈ మహాస్తోత్రాన్ని నిశ్చింతగా నిశ్చల భక్తితో నీ మనస్సులో నిలుపుకో.

ముల్లోకాలను పవిత్రం చేసే శుభప్రదమైన ఈ స్తుతిని ప్రతిదినం ఎవరు పరిస్తారో వింటారో ఆ జనులకు వారి కోర్కెలన్నింటినీ తీర్చువాడనై నేను దర్శనమిస్తాను. యాగాలు, యజ్ఞాలు చేయటం వల్ల ప్రాప్తించే ఘలాలు నాస్తోత్ర ఘలానికి ఏమాత్రం సమానం కావు. చలనం లేకుండా ఉండే లోకాలను అన్నించిని నీవు చక్కగా సృజించు. అహంకారమే మూలతత్త్వంగా గ్రహించి నీవు సృష్టిచెయ్యు”

మట్టాభ్యంపిళ్ళ గిరిధర్

అని బ్రహ్మను ఆజ్ఞాపించి, అనంతరం భగవంతుడైన విష్ణువు అంతర్లోతుడైనాడు.

విదురుడు సంతోషంతో మైత్రేయ! బ్రహ్మదేవుడు దేహ సంబంధంతో మానవ సంబంధంగల ఈ సృష్టిని ఏ విధంగా చేశాడు. వివరించి చెప్పు అని అడుగగా - బ్రహ్మనూరు దివ్య సంవత్సరాలు భగవంతుళ్ళి గూర్చి తపస్సు చేశాడు. మహావాయువు వీచింది. పద్మం చలించింది. నీరు చలించింది. బ్రహ్మ విద్యాబలంతో వాయువును నిరోధించాడు. మహాజలాస్నంతా ఒక్క పర్యాయం త్రాగాడు. కాని పైకి చూడగా ఆకాశమంతా నిండివున్న జలం కన్చించింది. భగవంతుళ్ళి తన మనస్సులో ధ్యానించాడు.

ఆకాశంలో ఒక పద్మం కనిపించింది. లోకాలస్నీ కన్చించాయి. తామర పువ్వులోపలికి ప్రవేశించాడు. మూడు లోకాలనూ ఆలోకించాడు. పదునాలుగు భువనాలను చక్కగా సృష్టించాడు. అపుడు విదురుడు మహావిష్ణువు మహిమ వల్లనే ఈ లోకాలస్నీ విలసిల్లాయి గదా! పరాత్మరుని కాలస్వరూపాన్ని విశదీకరించు అని అడిగాడు.

ఈశ్వరుడు కాలానికి అనురూపమైన రూపం ధరించినవాడై వినోదానికై తనను తాను సృష్టించుకొన్నాడు. ఈ జగత్తు అంతా ఒక క్రమంలో పుట్టి పెరిగి నశిస్తూ ఉంటుంది. సృష్టి తొమ్మిది విధాలు. మహాత్తత్వం మొదటి సృష్టి. అహంకారతత్వం రెండవ సృష్టి. పృథివి మొదలైన పంచభూతాల సృష్టి మూడవది. పది ఇంద్రియాల పుట్టుక నాలుగవసృష్టి. దేవతాగణాల సృష్టి ఐదవసృష్టి, తామస సృష్టి ఆరవది. ఇవన్నీ భగవంతుని లీలా విలాసాలయిన ప్రాకృత సృష్టులు. వైకృత సృష్టులను విను - అంటే ఏడవ సృష్టి వివరణ - రావి, మేడి, పనస, మళ్ళి మొదలైన వనస్పతులనూ, వడ్లా, యవలూ, పెసలూ మొదలైన ఓషధులనూ, మల్లె మొదలైన తీగలూ, లతా విశేషాలైన దుబ్బులూ, పొదలూ మామిడి మొదలైన వృక్షాలను స్పర్శజ్ఞానం కలవై కదలిపోలేని ఈ ఆరూ ఏడవసృష్టి.

2. ఎనిమిదవ సృష్టి వివరణ :

ఎద్దు, ఎనుము, మేక, జింక, పంది, ఒంటె, గురుబోతు, నల్లచారల దుప్పి, పొట్టేలు ఈ తొమ్మిదిన్ని, గాడిద, గుళ్ళము, కంచరగాడిద, గౌరమృగం, శరభమృగం, చమరీమృగం ఈ ఆరున్నా, కుక్క నక్క తోడేలు, పులి, పిల్లి, కుండేలు, ఏదుపంది, సింహం, కోతి, ఏనుగు, తాబేలు, ఉడుము ఈ పండిండున్నా, పైవన్నీ భూ చరాలుగా గుర్తించవచ్చును. మొనలి మొదలైన జలచరాలు, రాబందు, గద్ద, కొంగ, దేగ, తెల్లపిట్ట, గబ్బిలం, నెమలి, హంస, బెగ్గరుపచ్చి, జక్కపచ్చిట్ట, కాకి, గుడ్లగూబ మొదలైన ఆకాశాన సంచరించేవి ఎనిమిదవ సృష్టి. మానవసృష్టి తొమ్మిదవది - రజో గుణం కలిగి కర్మలు చేయటంలో నేర్చుగన్ని, దుఃఖంలో కూడా సుఖాన్ని కోరేది. ఈ 7, 8, 9 విధాలైన వైకృత సృష్టి.

దేవసర్దాన్ని చెబుతున్నాను - గంధర్వులూ, అప్సరసలూ ఒకటి, యక్కలు, రాక్షసులు ఒకటి, భూతప్రేత పిశాచాలు ఒకటి, సిద్ధచారణ విద్యాధరులు ఒకటి, కిన్నర కింపురుషులు ఒకటి, ఇవన్ని దేవసర్దం అయింది. విఘులు, పితృదేవతలు, సురాదులు మూడు భేదాలు కూడా ఇందులో చేరినవే. ఈ కల్పంలో ఉన్న దేవతలూ, రాక్షసులూ మొదలైనవారు ఇలాగే ప్రతి మన్మంతరంలోనూ ఆయా నామ రూపాలతో వ్యవహరింపబడుతారు.

కామార సర్దం అనేది దేవసర్దంలో ఒక భాగమే అయినా ప్రాకృత వైకృతముల రెంటి స్వభావము కలది. అందులో దైవత్వమూ, మనుష్యత్వమూ కలిసి ఉంటాయి. ఇదే సనత్కుమారాది సర్దం. మైత్రేయుడు ఈలా అంటున్నాడు - విదుర! కాల స్వరూపం చెబుతాను విను - సూర్యుడు - మేషం మొదలైన పండిండు రాశులలో పయనించే కాలపరిమాణం పేరు మహత్మాలం. దీనికి సంవత్సరం అనిపేరు.

సృష్టిని ముక్కలు ముక్కలుగా ప్రస్తరిస్తే ఏర్పడే సూక్ష్మతి సూక్ష్మంతానికి పరమాణువు అని పేరు.

రెండు పరమాణువులు ఒక అణువు
మూడు అణువులు ఒక త్రసరేణువు

ముదుహృష్యంపిళ్ళ గిరిధర్

మూడు త్రసరేణువులు ఒక త్రుతి
 నూరు త్రుటులు వేద
 మూడు వేదలు ఒక లవం
 మూడు లవాలు ఒక నిమేషం
 మూడు నిమేషాలు ఒక క్షణం
 ఐదు క్షణాలు ఒక కాష్ట
 పది కాష్టలు ఒక లఘువు
 పదునైదు లఘువులు ఒకనాడి
 రెండు నాడులు ఒక ముహూర్తం.

నాడులు ఆరుకాని ఏడుకాని - ప్రహరం దీన్నే జాము అంటారు. నాడిని కొలిచే విధానం - ఆరు ఫలాల పొత్త సిద్ధం చేసి నాల్గు మినుప గింజల బరువు గల బంగారుతో నాల్గు అంగుళాల పొడవైన కమ్మి తయారు చేసి ఆ పొత్తక్రింద రంధ్రం చేస్తే ఆ రంధ్రం గుండా తూమెడు నీరు క్రిందకు కారడానికి ఎంతకాలం పదుతుందో ఆ కాలాన్ని 'నాడి' అంటాము.

నాలుగు జాములు పగలు, నాలుగు జాములు రాత్రి - పగలు రాత్రి కలిస్తే ఒక దినం, పదునైదు దినాలు పక్కం, రెండు పక్కములు (శుక్లపక్కం, కృష్ణ పక్కం) కలిపి ఒక నెల. (పితృ దేవతలకు ఒక దినం).

రెండు నెలలు ఒక బుతువు. ఆరు నెలలు ఒక ఆయనం (దక్కిణాయనం, ఉత్తరాయణం) రెండు ఆయనంలు కలిపి ఒక సంవత్సరం (దేవతలకు ఒక్క దినం). నూరు సంవత్సరాలు మానవునకు పరమాయువు. సూర్య భగవానుడు గ్రహాలతో, నక్షత్రాలతో కూడిన తారాచక్రంలో ఉన్నవాడై పండిందు రాసులను చుట్టివస్తాడు. అయిదు విధాలైన వత్సరాలను ప్రవర్తింపజేసే సూర్యభగవానుణ్ణి పూజించు అని మైత్రేయుడు పలుకగా విదురుడు ఈ విధంగా అన్నాడు. మునీశ్వరా! ముల్లోకాలూ పైలోకాలు దర్శించే వారి విశేషాలు తెలుపన్నాడు.

కృత యుగం - నాలుగు వేల దివ్య సంవత్సరాలు
 త్రైతా యుగం - మూడు వేల దివ్య సంవత్సరాలు
 ద్వాపర యుంగం - రెండు వేల దివ్య సంవత్సరాలు
 కలి యుగం - వేయి దివ్య సంవత్సరాలు
 కృత యుగానికి త్రైతాయుగానికి సంధ్యాకాలం - ఎనిమిది వందల ఏండ్లు
 త్రైతాయుగానికి ద్వాపర యుగానికి సంధ్యాకాలం - ఆరువందల ఏండ్లు
 ద్వాపర యుగానికి కలియుగానికి సంధ్యాకాలం - నాలుగు వందల ఏండ్లు
 కలియుగ సంధ్యాకాలం - రెండు వందల సంవత్సరాలు
 ఈ సమయంలో ధర్మం అధికంగా ఉంటుంది.
 ధర్మదేవత కృతయుగంలో - నాలుగు పాదాలతో
 త్రైతా యుగంలో - మూడు పాదాలతో
 ద్వాపర యుగంలో - రెండు పాదాలతో
 కలియుగంలో - ఒక్క పాదంతో నడుస్తున్నది.
 భూలోక, భువర్ణలోక, స్వర్ణలోకం కంటే సత్యలోకం ఒకటుంది. బ్రహ్మకు
 నాలుగు యుగాలు వేయిగడిస్తే ఒక్కదినం. బ్రహ్మదేవుని ఒక్క దినంలో పద్మాలుగు
 మనువులు పుడుతారు. మునులు, సప్తర్షులు, భగవంతుని అంశతో పుట్టి లోకాలను
 పాలిస్తారు. శేషయ్య మీద యోగ నిద్రాముద్రితుడై శయనించివున్న ఆ నల్లనయ్య
 ఉదరంలో ఎల్లలోకాలూ విలసిల్లుతుంటాయి. మొదట్లో బ్రహ్మ పుట్టడం వల్లనే
 దానిని 'బ్రహ్మకల్పం' అన్నారు.

హరి వరాహాపాన్ని ఎప్పుడు ధరిస్తాడో దానినే 'వరాహకల్పం' అంటారు.
 ఇప్పుడు వరాహకల్పం జరుగుతూ ఉంది. భగవంతుడు గుణాలకు అతీతుడు.
 అందుకే కర్తృమై కాలాన్ని నడిపిస్తాడు. ఆదిదేవుడూ అక్షర పరబ్రహ్మమూ అయిన
 ఆ పరమాత్మ సమస్త కారణాలకు కారణమైన వాడే అయినప్పటికి వాటితో ఎటువంటి
 సంబంధం లేనివాడై ఉంటాడు. ఆ మహావిష్ణువును అభివర్ణించటానికి పద్మభవనకూ
 పరమ శివునకూ సాధ్యంకాదు. ఇప్పుడు సృష్టి విశేషాలను విను-

దివ్య దృష్టితో అష్టలిత బ్రహ్మాచారులూ, పరమ పావనులూ, సత్యగుణ సంపన్నులూ, ధీరవరేణ్యులూ మాన్యులూ అయిన సనకుడు, సనందనుడు, సనత్సుధూరుడు, సనత్సుజాతుడు అనే మునులను సృష్టించాడు. వారిని చూచి “మీమీ అంశలతో ప్రజల్ని పుట్టించి ప్రపంచాన్ని వృద్ధి చేయండి” అని ఆజ్ఞాపించాడు.

బ్రహ్మ పలుకులు విన్నంతనే సనక సనందనాదులకు నవ్వ వచ్చింది. బ్రహ్మను అపహస్యం చేస్తూ ప్రపంచ నిర్మాణానికి ప్రతికూల వచనాలు పలికారు. బ్రహ్మ కనుబొమల నుంచి క్రోధస్వరూపుడైన నీల లోహితుడు ఉద్భవించాడు. నీలలోహితుడు బ్రహ్మను చూచి ఓ దేవా! నేనెవరిని నా పేరేమి? నా నివాస స్థలం ఏది? అని ప్రశ్నించాడు. బ్రహ్మ మంచి మాటలతో అతనిని లాలిస్తూ కుమారా! నీవు రుద్రుడవు. చంద్రుడు, సూర్యుడు, అగ్ని, వాయువు, జలం, ఆకాశం, భూమి, ప్రాణం, తపస్సు, హృదయం, ఇంద్రియాలు అనేవి నీ నివాసస్థానాలు అన్నాడు.

నాయనా! మన్యువు, మనువు, మహాకాలుడు, మహాత్, శివుడు, బుతుధ్వజుడు, ఉరురేతస్సుడు, భవుడు, కాలుడు, వామదేవుడు, ధృతిహతుడు అని నీకు పదకొండు నామాలు ఉంటాయి. ధీ, వృత్తి, ఉశన, ఉమ, నియుత్, సర్పి, ఇల, అంబిక, ఇరావతి, సుధ, దీక్ష అను పదకొండు మంది ట్రీలు నీకు భార్యలు. నేచెప్పిన స్థలాలలో ఉంటూ ప్రజలను సృష్టించు అని బ్రహ్మ ఆదేశింపగా - తనతో బిలంలోనూ, ఆకారంలోనూ, స్వభావంలోనూ సమానమైన ప్రజలను సృష్టించాడు. రుద్రుడు సృష్టించిన రుద్రగణాలు ఈ విశ్వాన్వంతా మొంగేశాయి. ఆ రుద్రగణాలను శాంతింపజేసి తపస్సు చేసుకోమన్నాడు.

నారాయణుని సజ్జనులైనవారు తమ తపశ్చక్తి వల్ల దర్శింపగలగుతారు. మీరు కూడా తపస్సు చేసి ఆయనను దర్శించండి అన్నాడు బ్రహ్మదేవుడు. ఆ సచ్చరిత్రులు చతుర్ముఖుని ఆజ్ఞానుసారం అరణ్యాలకు వెళ్ళి తపోనిమగ్నులైనారు. బ్రహ్మ ప్రపంచాన్ని సృష్టించాలని పదిమంది కొడుకులను సృజించాడు.

బ్రహ్మ బొటన వేలు నుండి దక్కుదు
 తొడ నుండి నారదుడు
 నాభి నుండి పులహుడు
 చెపుల నుండి పులస్త్యుడు
 చర్యం నుండి భృగువు
 చేతి నుండి క్రతువు
 ముఖము నుండి అంగిరసుడు
 ప్రాణం నుండి వశిష్ఠుడు
 మనస్సు నుండి మరీచి
 కన్ముల నుండి అత్రి ఆవిర్భావం చెందారు.
 బ్రహ్మ కుడివైపు స్తనం నుండి ధర్యం జనించింది.
 వెన్నునుండి మృత్యువు, అధర్మమూ జనించాయి
 ఆత్మ నుండి మన్మథుడు పుట్టుడు
 కనుబోమ్మల నుండి క్రోధం జనించింది
 పెదవుల నుండి లోభం పుట్టింది
 ముఖము నుండి సరస్వతి ప్రభవించింది
 పురుషాంగం నుండి సముద్రాలు
 అపానం నుండి నిర్మతి
 నీడ నుండి దేవహతి, ఆమె భర్త కర్దముడు పుట్టారు.

సరస్వతి సౌందర్యానికి బ్రహ్మ మోహపరవశుడై తనకన్న కూతురిపైనే వ్యామోహంతో ఆమె వెంటబడ్డాడు. మరీచి మొదలగు మునివర్యులు ఇలా అన్నారు. ఓ బ్రహ్మాదేవా! కన్నకుమారైపై కన్నపేసి రమింపదలిచావు. పెద్దరికం మట్టిపాలు చేశావు. బ్రహ్మాదేవుడు మన్మథుని బాణాలకు లోంగిపోయి కన్న బిడ్డనే కామించాడని తిట్టరా, కామాందుడికి కళ్ళు కన్నించవు అన్న లోకోక్తి ఉండనే ఉన్నది. మునీంద్రులు పలికిన ములుకుల వంటి పలుకులు విని బ్రహ్మ సిగ్గుతో తలవంచుకొన్నాడు. తన శరీరాన్ని పరిత్యజించి మరో దేహాన్ని ధరించాడు. అతని ముఖంలో పరమ

థర్చు ప్రభోధకాలైన వేదాలు పరిపూర్ణ స్వరూపాలతో ఆవిర్భవించాయి. బ్రహ్మచర్యాది ఆశ్రమాలు ఆయన నాలుగు మొముల నుండి జన్మించాయి. అప్పుడు విదురుడు మైత్రీయా! బ్రహ్మదేవుడు ఏయే ముఖం నుండి ఏయే సృష్టి చేశాడో అదంతా నాకు తెలియజేయవలసిందిగా కోరాడు.

బ్రహ్మదేవుని తూర్పుషైవ ముఖం నుండి బుగ్గేదమూ, దక్షిణ ముఖం నుండి యజుర్వేదము, పశ్చిమ ముఖం నుండి సామవేదమూ, ఉత్తర ముఖం నుండి అధర్యవేదము పుట్టాయి. ఉపవేదాలలో ఆయుర్వేదం ప్రాజ్ఞాభం నుంచీ, ధనుర్వేదం, దక్షిణ ముఖం నుంచి, గాంధర్వవేదం పశ్చిమ ముఖం నుంచీ శిల్పవేదం ఉత్తర ముఖం నుంచీ ఉత్పన్నమయినాయి.

పంచమ వేదమయిన ఇతిహాస పురాణ సముచ్చయం బ్రహ్మదేవుని అన్ని ముఖాల నుంచి ఆవిర్భవించింది. షోదశి-ఉత్క్యము చయనం-అగ్నిష్టోమం, ఆప్తోర్యమం- ఆతిరాత్రం, వాజపేయం, గోసనం అనే నాలుగు జంటలూ, విద్య ధనం - దానం - తపస్సు అనేవి క్రమంగా నాలుగు ముఖాల నుండి వెలువడినాయి.

బ్రహ్మచర్యం, గార్హస్త్యం, వానప్రస్తుం, సన్మాసం అనే ఆశ్రమ చతుష్పథయం కూడా చతుర్ముఖాలు నుంచి క్రమంగా జనించాయి. బ్రహ్మచర్యానికి ‘సావిత్రం’ అని కూడా పేరు. ‘సవిత’ అంటే సూర్యుడు. ఆయన్ని ఆరాధించే గాయత్రి ఇందు ప్రధానం కనుక ఈ పేరు వచ్చింది.

గృహస్థ నాలుగు వృత్తులలో ఉంటాడు. పొలం దున్ని జీవనోపాధి చేసుకోవటం - వార్త ; యజ్ఞయాగాది కర్మలకు కూడబెట్టడం - సంచయం; పరులను యాచించకుండా వుండటం - శాలీనం; ధాన్యం ఏరుకొని జీవించటం - శిలోంఘం.

వానప్రస్తు కూడా నాలుగు వృత్తులలో ఉంటాడు దుంపలు త్రవ్యకొని భుజించేవారు - షైఖానసులు. దాచిన పదార్థాలు ఇతరులకు పంచేవారు - వాలభిల్యలు. లభించిన పదార్థాలు భుజించేవారు - బౌదుంబరులు పత్రాలను తిని జీవించేవారు - ఫేనవులు.

సన్యాసులు నాలుగు రకాలుగా ఉంటారు. చేయదగిన కర్కులు చేసేవాడు - కుటీచకుడు; జ్ఞానిధై సంచరిస్తుండేవాడు - బహుదుడు; జ్ఞానాభ్యాసం చేసేవాడు - హంసుడు; పరబ్రహ్మతత్వం అలవడినవాడు - నిష్పియుడు.

బ్రహ్మదేవుని నాలుగు ముఖాల నుండి అన్వీక్షకీ, త్రయి, వార్తా, దండనీతి అనే నాలుగు విద్యలూ పుట్టాయి.

మోక్షాన్ని ప్రసాదించే విద్య - అన్వీక్షకి.

స్వర్గాది ఫలాలను అందించే వేద కర్మానుష్ఠానం - త్రయి

జీవనోపాధికోసం చేసే కృషి - వార్త

సంపాదనే ప్రయోజనంగా గల విద్య - దండనీతి

అన్వీక్షకి - మోక్షానికి, త్రయి - కామానికి,

వార్త - ధర్మానికి, దండనీతి - ఆర్థానికి సాధనాలు

బ్రహ్మ ముఖాలనుండి భూః, భువః సువః అనే వ్యాహృతులు ఉదయించాయి.

హృదయంలోని ఆకాశం నుండి ఓంకారం పుట్టింది. రోమాలనుండి ఉష్ణీక్ చంధస్సు, ధర్మం నుండి గాయత్రీ చందస్సు, మాంసం నుండి త్రిపుష్టి చందస్సు, స్నాయువువల్ల అనుపుష్టి చందస్సు, ఎముక నుండి త్రిపుష్టి చందస్సు, మజ్జవల్ల పంక్తి చ్ఛందస్సు, ప్రాణం వల్ల బృహతీ చందస్సు పుట్టాయి. షడ్జం, బుషభం, గాంధారం, మధ్యమం, పంచమం, దైవతం, నిషాదం అనే సప్త స్వరాలూ, ఆత్మబులమైన శబ్ద బ్రహ్మమూ చతుర్ముఖుని లీలా విశేషాలవల్ల పుట్టాయి.

పరమేశ్వరుని వ్యక్తరూపం - వైఖరీ వాక్య పరా, పశ్యంతి, మధ్యమా అనే వాక్యాలు - అవ్యక్త రూపం, వ్యక్త అవ్యక్త రూపాలు రెండించేకి ప్రణవమే ఆత్మ.

బ్రహ్మదేవుని దేహం రెండు భాగాలయింది. స్వరాట్టు అయిన స్వయంభువ మనువుగా అతని భార్య శతరూప అనే అంగనగా రూపొందాయి.

ఆ దంపతులకు ప్రియుప్రతుడు, ఉత్తానపాదుడు అనే ఇద్దరు పుత్రులూ, అకూతి, దేవహుతి, ప్రసూతి అనే ముగ్గురు పుత్రులు ఉంటారు. అకూతిని రుచి ప్రజాపతికి, దేవహుతిని కర్మమ ప్రజాపతికి, ప్రసూతిని దక్షప్రజాపతికి ఇచ్చి వివాహం చేశారు. ఆ దంపతుల వల్ల కలిగిన సంతాసం విశ్వమంతా నిండిపోయింది.

3. మనుషు వృత్తాంతం మైత్రేయిష్ట విదురుడు అడుగుట :

స్వాయంభువుడు తన భార్య ఐన శతరూపతో బ్రహ్మదేవునకు సమస్యారం చేసి ‘మేము చేయవలసిన పని ఏమో ఆజ్ఞాపించు’ అని కోరగా - మహావిష్ణువును గూర్చి అపారమైన భక్తితో యజ్ఞాలు చెయ్యి - ఆ కమలకాంతుడు ఎంతగానో సంతోషిస్తాడు, నీవు యజ్ఞాలు ఆచరించు, నీ భావన సత్యస్వరూపమై శుభ ప్రదమోతుంది. నిర్విలమైన ధర్మమార్గంలో ప్రజలను పరిపాలించుతూ ఉండండి. అనగా అప్పుడు స్వాయంభువు - బ్రహ్మతో ‘తండ్రి నాకూ నా కుమారులకు నివసించడానికి చోటు ఎక్కడా కానరావటం లేదు. భూమి సముద్రజలంలో మునిగిఉంది. మాకు ఉండటానికి చోటు కనిపించలేదు’, బ్రహ్మ మనుసులో ఇట్లా తలచాడు.

“లోకాలను సృష్టించేటప్పుడు మొదట నీళ్ళను సృష్టించాను. తర్వాత భూమిని సృష్టించాను. ఇప్పుడు భూమి ఈ జలంలో మునిగి పాతాళం మధ్య చేరింది”. అని సర్వాంతర్యామి పురుషోత్తముడూ లక్ష్మీవల్లభుని తలచగానే అతని ముక్కు నుండి యజ్ఞవరాహమూర్తి బొటన వ్రేలంత పరిమాణంతో పుట్టి పెద్ద ఏనుగంతయ్యాడు. క్షణంలోనే మహావర్యతం అంత అయింది. బ్రహ్మకూడా రాజీవాక్షుడు ఈ విధంగా యజ్ఞవరాహ రూపం ధరించటం వింత అయిన విషయం అనుకొన్నాడు. వరాహమూర్తి కావించిన ఘుర్పురారావానికి బ్రహ్మిండమంతా దద్దరిల్లిపోయింది. ఆ శబ్దాన్ని విని జనలోకంలో తపోలోకంలో సత్యలోకంలో మునులు, బుగ్గేద, యజ్ఞర్యేద, సామవేదాలలోని మంత్రాలతో కీర్తించారు.

యజ్ఞవరాహారూపం ధరించిన ఆ మహావిష్ణువు జలంలో వున్న భూమి రసాతలంలోకి చేరినందువల్ల దానిని ఉధరించడానికి సముద్రంలో ప్రవేశించాడు. సముద్రుడు తట్టుకోలేక ‘రక్షించు’, అని వేడుకొన్నాడు. ఆ వరాహమూర్తి పాతాళం లోపలికి దూసుకొనిపోయి భూమిని చూచాడు. సముద్రంలో దాగివున్న ఒక భయంకర (హీరాణ్యాక్షుడనే) రాక్షసుడు ఎదురయ్యాడు. ఆ రాక్షసుని వధించి భూమిని తన కోర చివరన ధరించి సముద్రంలో నుండి బయటికి వచ్చాడు. దేవతలు దేవాధి దేవష్టా స్తుతించారు. “నీవు యజ్ఞస్వరూపుడవు, యజ్ఞకర్తవు,

యజ్ఞభోక్తవు. యజ్ఞఫల ప్రదాతవు. యజ్ఞ రక్షకుడవు, సమస్తము నీవే. పర్వతాలతో, నదీ నదాలతో, సముద్రాలతో, అరణ్యాలతో నిండిన ఈ భూమండలం నీ తెల్లని కోర చివర ప్రకాశిస్తున్నది. చతుర్వేద స్వరూపమైన శరీరాన్ని ధరించి ఉన్న ఓ యజ్ఞవరాహ స్యామీ! ఈ లోకానికి నీవు తండ్రివి, భూదేవి మాకు తల్లి, యజ్ఞ కర్త అరణియందు అగ్నిని నిల్విన విధంగా నీవు నీ తేజస్సును ఈ భూమి యందు నిల్వడం వల్ల ఈ ధరిత్రి పవిత్రమై ఒప్పుతూ ఉంది. పాతాళంలో ఉన్న భూమిని యథాస్థితికి తెచ్చినిల్విన నీసామర్థ్యం మాకు ఆశ్చర్యం కలిగించలేదు.

నందకము అనే ఖద్దాన్ని ధరించిన ఓ ముకుందా! ఈ భూమిని ఈ విధంగా నిలబెట్టావు. ఎంతటి బౌద్ధార్యం, సముద్ర జలాలతో తడిసిన నీ శరీరాన్ని విదిలించినపుడు నీటి చుక్కలు నలుడెనలా ఎగిరిపడ్డాయి. ఆ జల బిందువుతో ఎగిరి పడ్డాము. సత్యలోకంలో నివసించే మేమంతా ఎంతగానో పరిశుద్ధులం అయినాము.”

4. ఉ॥ విశ్వభవస్థితి ప్రకయ వేళలయందు వికార సత్యమున్

విశ్వము నీవ యిం నిభిల విశ్వము లోలి సృజింతు విందిరా

ధీశ్వర! యింశ! కేశవ! త్రయామయ దివ్య శరీరదేవ! నీ

శాశ్వత శీల లిట్టీవని సన్మతి సేయుంగ మాకు శక్యమే? 3-436

నీ వింతలీలలు ఇంతలీవి ఇటువంచివి అని వర్ణింపలేము.

అంటూ బ్రహ్మజ్ఞాన సంపన్ములైన మునివరేణ్యులు వరాహస్యామిని ప్రస్తుతించారు. యజ్ఞవరాహమూర్తి సముద్ర జలాన్నంతా తనగిట్టలతో ఆక్రమించి భూమిని ఎప్పటి లాగా నీళ్ళ మీద నిల్చాడు. యజ్ఞ వరాహమూర్తి అవతారకథ ఎవ్వరు వింటారో వారిని కమలాట్టుడు కట్టాచ్ఛిస్తాడు.

విదురుడు “ఓ మహామునీ! హిరణ్యకృష్ణనే రాక్షసుని సంహరించాడని చెప్పావు కదా! ఆ రాక్షసుళ్ళి శ్రీహరి ఏ విధంగా వధించాడు సవిస్తరంగా ఇదంతా నాకు చెప్పు” అనగా మైత్రీయుడు విదురునితో శ్రీహరి కథలపైగల ఆసక్తి వల్ల నీ జన్మసాఫల్యం చెందింది. ఈ కథను పూర్వం ధ్రువుడు నారదుళ్ళి అడిగి తెలిసికొన్నాడు. ధ్రువుడు యమధర్మరాజును ఎదమకాలితో తన్న ఈ లోకంలోనూ పరలోకంలోనూ ఉత్తమ పదాన్ని అందుకొన్నాడు.

4. హిరణ్యకృష్ణ కశపుల వృత్తాంతం:

దక్షప్రజాపతి పుత్రిక దితి తన పతి అయిన కశ్యప ప్రజాపతి దగ్గరకు వెళ్ళి భోగవాంఘతో మహానుభావా! పురుషుడు తన భార్యయందు పుత్రరూపంలో జన్మిస్తాడు నన్ను కరుణతో కాపాడు అని వేడుకొన్నది. అపుడు కశ్యపుడు దితిని అనునయిస్తూ ఈ విధంగా అన్నాడు. నీవు చెప్పినట్టే పురుషులకు స్త్రీల వల్లనే ధర్మార్థ కామమోక్షాలు సిద్ధిస్తాయి. నీవు సంతాన వాంఘతో నా చెంతకు వచ్చావు. ఇల్లాలు కోరిక తీర్చడం భర్త కర్తవ్యం. ఇప్పుడు సంధ్యా సమయం, ముహూర్త కాలం అగు. ఈ ఉగ్రవేళలో కలయిక నిషేధింపబడింది. త్రినేత్రుడు అధిక రోపంతో మనవైపు చూస్తున్నాడు.

5. సీ॥ ఎవ్వని కరుణ బ్రహ్మాంద్రాది దిక్కాల వరు లాత్మ పద షైభవములఁ దనరి?

రెప్పుని యూజ్జు పహించి వర్తించును విశ్వనేత్రి యగు నవిద్య యొపుడు?

నెప్పుని మహిమంబు లిట్టి పట్టివి యని తర్పింప లేవు వేదంబు లయున?

నెప్పుని సేవింతు రెల్లవారును సమాధిక రహితుడై యలరుప్ప?

తీ॥ డట్టి దేపునిఁ ద్రిపురసంహోరకరుని

నస్థిమాలాధరుండు భిక్షాశనుండు

భూతిలిప్తాంగుఁ దుగ్రపరేతభూమి

వాసుడని హస్య మొనరించువారు మతీయు

3-467

ఎవరి ఆనుగ్రహం వల్ల బ్రహ్మ, ఇంద్రాది దిక్కాలకులు తమతమ పదవులను అధిష్టించి అతివైభవంగా ఉంటున్నారో ఎవని గొప్పదనాన్ని ‘ఇటువంటిది’ అని వేదాలు కూడా నిరూపించలేవో అటువంటి దేవదేవుని త్రిపురాసుర సంహరుని, హరుని అపహస్యం చేసేవారు నిర్వాగ్యులు. ఇహపరాలకు దూరం అయినట్టీది, కుక్కలకు నక్కలకు ఆహారం కాదగినది, శరీరం శాశ్వతమని నమ్మకాని వస్తూలతోనూ, పూలదండలతోనూ, అభరణాలతోనూ అలంకరించుకొనే మూర్ఖులు పరమదౌర్ఘాగ్యులు అని చెప్పాడు. కాని దితి సహసం కోల్పోయి వారకాంతలాగా కామోత్సంరతో పతివస్తుం పట్టుకొనిలాగింది. కశ్యపుడు ఇల్లాలిని వదిలించుకోలేక

ఈశ్వరునకు నమస్కారం చేసి ఏకాంతంగా తన కాంత కోరిక తీర్చాడు. కాళ్ళు చేతులు కడుగుకొని స్నానం చేసి ప్రాణాయామ పూర్వకంగా బ్రహ్మ గాయత్రీ మంత్రాన్ని జపించాడు.

దితి సిగ్గుపడి రుద్రుడు ఏమి చేస్తాడా అని భీతి చెంది సతీదేవి వల్లభుడు నన్ను మన్మించుగాక అని సన్నుతించింది. దితి సంతానము లేనిది కాబట్టి గర్భం నిలిచినందుకు మనస్సులో ఎంతగానో సంతోషించింది. కశ్యపుప్రజాపతి సంధ్యా వందనం ముగించుకొని మనస్సులో వేదన చెంది కాంతను చూచి ఇలా అన్నాడు. నీవు వెలయాలివలె వ్యామోహం చెంది సంగమించడానికి పూనుకొన్నావు. భద్రుడు, అనుభద్రుడు అనే వారిద్దరూ కుమారులై జన్మిస్తారు. గర్వంతో కూడినవారై సజ్జనులను ఎప్పుడూ హింసిస్తూ పుడమికి బరువుగా నిలుస్తారు. వీరు చేసే క్రూరమైన పనుల వల్ల హరిని ప్రజలు వేడగా (హరి) ఇంద్రుడు వజ్రాయుధంతో నరికినట్లు ఇద్దరినీ హతమారుస్తాడు. మన కుమారులు భగవంతుడైన హరి చేతులలో మరణించడమే గొప్ప భాగ్యంగా భావించవలసి వుంటుంది. అయితే నీ కొడుకులలో హిరణ్య కశిపునికి పుట్టే సంతానంలో ఒకడు శ్రీహరి పాదభక్తుడవటం వల్ల వంశానికంతా గొప్ప కీర్తిని తెచ్చిపెడతాడు. నీ మనుమడు శరీరంపై మక్కువ లేక ఈ విశ్వమంతా భగవన్యయమని భావిస్తాడు. తన కొడుకులు విష్ణువు చేతిలో పడినా మరణిస్తాడని తెలిసి బాధపడటము మనుమడు మాత్రం పరమ భాగవతుడై విష్ణువుకు ప్రియుడౌతాడని సంతోషపడతాడు. దితి తన కుమారులు దేవతలను తిరస్కరించగలరని తలపోస్తూ సూరేండ్ర పర్యంతం ఆమె తన గర్భాన్ని ధరించింది. సూర్యచంద్రుల తేజస్సును కప్పివేసే తేజస్సుతో దినదిన ప్రవర్ధమానమౌతుండగా ఇది పగలు, ఇది రాత్రి అనే విభాగం లేక సమస్త కర్మలూ లోపించి చీకాకు పడే ఈ లోకానికి క్షేమం కలిగించు అని దేవతలందరూ గుంపు గూడి బ్రహ్మ సన్నిధికి వెళ్ళి వేడుకొన్నారు.

ఈ చరాచర ప్రపంచానికి నీవు అధినాయకుడవు. సృష్టికర్మవై ఈ సృష్టి చేస్తున్నావు. మహాయోగులు నిన్ను సేవిస్తారు, ధ్యానిస్తారు, దర్శిస్తారు. నీకు నమస్కారం చేస్తున్నాము. కట్టలో రగుల్గానే అగ్నిలాగా దితి గర్భంలో కశ్యపుని

వీర్యం విరాజిల్లతుంది. అప్పుడు కమల సంభవుడు (బ్రహ్మ) అందరిని ఆశ్చర్య పరచేటట్లు దేవతలతో ఈ విధంగా అన్నాడు. సనక సనందనాదులు మీకంటే ముందే జన్మించినవారు. వారు నాకు మానసపుత్రులు. వారంతా జ్ఞానం గల విద్యాంసులు. ఆ సనక సనందనాదులు ఒకరోజు వైకుంఠాన్ని చూచారు. అక్కడ నివసించేవారు. నిష్ఠాము ఘలమే తమ జీవిత సర్వస్వంగా భావించేవారు. మహావిష్ణువు రజస్తుమో గుణాలకు ఆతీతుడు. నిర్మలం అయిన ధర్మం రూపుదాల్చిన వాడు. ఆ ఆరామం “శైత్రేయసం” అనే నామంతో కన్నులకు ఇంపుగా ఒప్పు తుంటుంది.

వైకుంఠాముని కంఠంలో విలసిల్లటానికి ఎంతటి తపస్సు చేసిందో అని అభినందిస్తున్నట్లు మంచి గంధపుచెట్లు, మందారాలు, మల్లెలు పూచి తులసీ వనాలపై సుగంధాలు విరజిమ్ముతుంటాయి. సన్మని నెన్నడుములు గల కొందరు సుందరీమణిలు విహరిస్తుంటారు. లక్ష్మీదేవి ముల్లోకాల సౌందర్యము మూర్తీభవించినట్లు వైకుంఠనాథుని మందిరంలో చంచలత్వం మాని సంచరిస్తుంటుంది.

ఆ ఉద్యానవనం పుణ్యానికి ఆస్తానమై, ధర్మానికి సంస్థానమై, సుకృతాలకు మూలస్థానమై వెలుగొందుతూ ఉంటుంది. విష్ణుసేవకు విముఖులైన వారూ, లౌకికసుభాలతో సతమతమయ్యే మనస్సు కలవారూ, ఆ పవిత్ర ప్రదేశాన్ని ప్రవేశింపలేరు. అహంకారాన్ని దూరంగా త్యజించిన వారూ పుణ్యాత్ములకు పుట్టినిల్లైన వైకుంఠలో ఉంటారు. మేడలతో కూడిన ఆ మహామందిరమే ఆ సరస్సు నడుమ ఉన్న పద్మం. ఆ మందిరం మధ్యభాగాన ప్రకాశించే ఆదిశేషుడే తామరుదుద్దు. శేషతల్పంపై శయనించి ఉన్న మాధవుడే తుమ్మెద.

పోతన పద్మం :

6. మా॥ వరవైకుంఠము సారసాకరము దివ్య స్వర్ణశాలాంక గో

పుర మర్మాపుత్రున తథ్వవన మంభోజింబు దన్మందిరాం

తర విభ్రాజిత భోగి కర్ణిక తదుద్యద్భోగ పర్యంకమం

దిర హందన్ వసియించు మాధవుడు దానేపారు భృంగాకృతిన్3-513

సనక సనందనాది మహర్షులు ఆరు మహాద్వారాలను దాటి ఆనంతరం ఏడవ మహాద్వారాన్ని చేరారు. ఆ గడప దగ్గర నవరత్నాలు పొదిగిన బంగారు కంకణాలు, ఉంగరాలు, హరాలు ధరించి, గదలు పట్టుకొని గోవిందుని శుధ్యాంత మందిరం ముందు నిలబడి ఉన్నారు. బాలకుమారులు లాగా సనక సనందనాదులు ద్వారపాలకుల సమీపానికి వచ్చారు. అప్పుడు ప్రతికూల వచనాలతో లోపలికి పోనివ్వకుండా సనకాదులను అడ్డగించారు.

జయ, విజయులను చూచి మీరు మమ్ములను అడ్డగించి చెడ్డపని చేశారు. శ్రీహరిని సేవించటం కోసం మేము నిత్యమూ నిరాటంకంగా ఇక్కడికి వస్తూ వుంటాము. చేయకూడని పనిచేసి మీరు మా శాపానికి అర్పులవుతున్నారు. మీరు కామక్రోద లోభాది శత్రుగుణాలకు పాత్రులై భూలోకంలో పుట్టండి. అని మహర్షులు శపించారు.

బ్రహ్మవేత్తల భయంకర శాప వాక్యాలకు వారు తల్లడిల్లిపోయారు. మీ వంటి సాధుజనులను అవమానించి మా జీవితం వృధా చేసుకొన్నాం. మీరు మమ్ములను ఒక్కటి మాత్రం కనికరించడి. అదేమంటే మేము మోహ లోభాలు చేపట్టి పుట్టినచోట శ్రీమన్నారాయణుని నామం విస్మరింపకుండా ఉండేటట్లు అనుగ్రహంచండి. దానివల్ల మాకు రాబోయే జన్మలందు మంచి జరుగుతుంది అని అంటూ వుండగా శ్రీమహావిష్ణువు స్వరూపంతో సాక్షాత్కరించాడు. అప్పుడు లక్ష్మీదేవి కూడా ఆ అనంతుని వెంట వచ్చింది. విశాలమైన నల్లని వక్షస్థలం మీద వైజయింతీమాల విరాజిల్లేవాడు, అఖిల లోకాలకూ కలికి తురాయివలె అలంకారమైన వైకుంరపురానికి కూడా అలంకారమైనవాడు. ఆయన గరుత్వంతుని మూపుపై తన ఎడమచేయి అనించి ఉన్నాడు. మిక్కిలి శైష్టమైన ఆమె సౌందర్యం విష్ణుమూర్తి సౌందర్యమునకు లోబడి అందులో ఒక అంశగా వెలుగొందుతున్నది. అటువంటి గోవిందుని సుందరవదనార విందాన్ని సనక సనందనాదులు ఆనందంగా సందర్శించారు. ఆ అనంత తేజోనిధిని సనకాదులు ఈ విధంగా సంస్కతించారు. “భక్తుల పాపాలను పట్టాపంచలు చేసే వాడవు. మహానుభావులు నిన్ను తప్ప మరిదేనినీ తమ మనస్సులలో చింతింపరు.”

“తపస్సు చేసి పాపాలు పోగొట్టుకొని తిరిగే మేము నిన్ను ఆశ్రయించిన పాదాలైతులపై కోపించి శాపం పెట్టాము. నరకానికి జేకొట్టాము. మా తప్పు క్షమించు. నీ పాదాలపైపడి ఈ తులసి పవిత్రమైనట్లు నీ కథలు విని మా చెవులు కూడా పరమ పవిత్రమయ్యాయి.”

**7. చ॥ అలరు భవత్పదాంబుజ యుగార్పితమై పాలుపొందునట్టి యా
తులసి పవిత్రమైన గతిం దోయుజనాభ! భగవత్పూఫాసుధా
కలితములైన వాక్యుల నకల్యషయుక్తిని విన్ను గర్జముల్
విలసిత లీలమై భువిం బవిత్రములై విలసిల్లు మాధవా!” 3-551**

సంతుష్టిచెందిన ముకుందుడు తాపసులతో ఈ విధంగా అన్నాడు.

“ద్వారపాలకులైన జయ, విజయులు మిమ్మల్ని లెక్కచేయక నదుచుకొన్న నేరానికి తగిన శిక్ష విధించారు. ఎప్పుడైతే సేవకులు తప్ప చేస్తారో ఆ అపరాధం యాజమానిదే. ప్రభువు యశస్సు నశించి పేరు ప్రతిష్టలు దెబ్బతింటాయి. ఈ వైకుంరథామం కుక్కమాంసం తినే పరమనీచులనైనా పవిత్రులను చేస్తుంది. మీ వంటి వారికి అపరాధం చేసినవారిని ఖండించడానికి నేను వెనుకాడను. సమస్తలోకాలను పవిత్రం కావింపగలదీ అఱున గంగ నా పాదాలలో ప్రాదుర్భవించింది. సకల సంపదలను ఆకర్షింపగల లాజ్మి నా వక్షస్తలాన్ని అలంకరించింది. నా పాద పద్మాలలో జన్మించిన గంగాజలాన్ని తలపై ధరించి పరమశివుడు మొదలైన దేవతలు పవిత్రులౌతున్నారు. బ్రాహ్మణులను, నన్ను సమానంగా గౌరవించేవారు నాకు చాలా ఇష్టమైన వారవుతారు. బ్రాహ్మణులను, నన్నూ దీనజనులనూ భేదబుద్ధితో చూస్తారో వారు అధోగతిపాలవుతారు. బ్రాహ్మణుల వల్ల అవమానం జరిగినా చిరునవ్వుతోనే పూజించే వారిని భగవంతునితో సమానంగా భావించాలి.”

“పూర్వం నన్ను భృగు మహార్షి తన్నగా నేను ఆగ్రహింపక అత్యంత సంతోషంతో ఆయనను ఆదరించాను గదా! ఈ ద్వారపాలకులు మిడిసి పాటుతో మీ యాజ్ఞను మీరి తగిన ప్రతిష్టలం అనుభవించారు. వీరు భూమిపై పుట్టి కొలది కాలంలో

తిరిగి నా సమీపానికి వచ్చునట్టు అనుమతి ఇవ్వండి.” మహా విష్ణువు మాటలకు ‘మన ప్రభువు మనమై స్నేహభావం కలిగి మనలను అభినందిస్తున్నాడా! లేక మనలను నిందిస్తున్నాడా?’ అని సందేహంతో క్రిందు మీదైనారు. వినయ వినప్రముఖులై మునులు ఇట్లు అన్నారు. “మేము చేసిన పని నాకు సమృతమే అంటున్నాము. స్వామీ నీ లీలలు తెలసికోవడం ఎవరికి సాధ్యం. దేవతలందరికి పరదేవతలైన భూసురుల ఆత్మలకు అధినాయకుడవు. నీ అవతారాలవల్ల సురక్షితమై ధర్మం విలసిల్లుతుంది. భక్తవరేణ్యులు మంచి మంచి తులసి మాలికలను కొనివచ్చి నీ పాదాల మీద ఉంచుతూ ఉంటారు. అందమైన శ్రీవత్సమనే పుట్టుమచ్చతో అలరారు వాడవు. శ్రేష్ఠులైన బ్రాహ్మణుల పాదములనంటిన పుణ్యపరాగమే నా శరీరానికి అభరణం అన్నావు.”

“నీవు రక్షింపదగిన వారిని రక్షిస్తావు. ధర్మ గ్రోహలను దండించే నీ మనస్సుకు వేద ధర్మానికి విరుద్ధమైన పద్ధతులు ప్రియం కావు. ఈ జయ విజయులపై అలిగి మేము వీరిని శపించాము. వీరిని మేము పలుక కూడని విధంగా పలికియుండినట్టుతే మమ్మ కూడా నీ ఇష్టం వచ్చినట్టు శాసించు”. అని చేతులు జోడించి నమస్కరించారు సనకాదులు. అప్పుడు విష్ణువు ఇలా అన్నాడు ఓ మునులారా! ఈ జయ విజయులిద్దరూ సంతోషంగా భూలోకానికి వెళ్ళారు. అక్కడ లోభ మోహములు కలవారై రాక్షసులై జన్మిస్తారు. సర్వలోక కంటకులై జీవితం సాగిస్తారు. వీరు నన్ను ఎదిరించి యుద్ధం చేస్తారు. నా సుదర్శన చక్రం చేత ప్రాణాలు కోల్పోయినవారై ఉత్సాహంతో నా దగ్గరికి వస్తారు.

విరోధ భావం చేత నన్ను వారి మనసులలో నిరంతరం తలచుకోవటం వల్ల, నా ముఖం చూస్తూ ప్రాణాలు విడిచినందువల్ల వీరు పాపరహితులైనా ఆ స్థానంలో తమ స్థానాన్ని అలంకరిస్తారు.”

8. క॥ నను వైరంబున నైనను

మనమునఁ దలచుటను నా సమక్షమున మదా

నన మీక్కించుచు నీల్గట

ననఫూత్సుకులై వసింతు రస్సుత్పుదవిన్

“మునులారా! వీరికి మూడు జన్మలే! అనంతరం వీరికి పుట్టుకలేదు” అని విష్ణుమూర్తి పలుకగా బ్రహ్మ మానసపుత్రులైన సనకాదులు శ్రీహరి భావం తెలుసుకొని అధికమైన ఆనందంలో మునిగి తేలారు. సనకాదులు విష్ణుమూర్తి అర్థాంగలక్షీ అయిన లక్షీని స్తుతించారు. అనంతరం పరమేశ్వరుని అనుమతి పొంది తమ నివాసాలకు వెళ్ళారు. విష్ణువు జయవిజయులను దాక్షిణ్యంతో వీక్షించి ఇట్లా పలికాడు. “మీరు తప్పనిసరిగా రాక్షసజాతిలో పుట్టపలసి వచ్చింది. నేను అనివార్యమైన శక్తి సామార్థ్యాలు కలవాడనే అయినా బ్రాహ్మణుల వాక్యము నివారించలేను.”

“అందువల్ల మీకు రాక్షస జన్మ తప్పదు. రాక్షసులై జన్మించి నాకు ప్రతిపక్షులై మీ మనస్సులలో సర్వదా నన్నే తలంచుకొంటూ, నాచేత నిహతులై మళ్ళీ ఇక్కడికి వస్తారు. ఇక వెళ్ళండి” అని చెప్పి లక్షీసమేతుడై నిజమందిరానికి వెళ్ళాడు. జయవిజయులు తమ తేజస్సు కోల్పోయి నిశ్చేష్యులై నేలకూలారు. ఆ జయ విజయులే ఇప్పుడు దితి గర్భంలో ఉన్నారు. వారి సాటిలేని మేటి తేజమే మీ తేజస్సులన్నిచీని వమ్ము చేసింది. దీనికంతా ప్రధాన కారణం నారాయణుడు. అయిన సమస్త జీవరాసుల జన్మవృద్ధి క్షయాలకు హేతువైనవాడు, ఈ విధంగా బ్రహ్మాదేవుడు పలుకగా దేవతలు ఆ వృత్తాంతమంతా తెలుసుకొని స్వర్గంలోకానికి వెళ్ళి పోయారు. దితి తన పతి మాటలు తలచుకొని అసంతృప్తి చెందింది.

ఇలా క్రమక్రమంగా నూరు సంవత్సరాలు గడిచాయి. దితి సకల భువన కంటకులైన ఇద్దరు కుమారులను కన్పుది. ఆ సమయంలో భూమి కంపించింది. దేవతా విగ్రహాలు కన్పులలో బాప్పు బిందువులు జాలువారగా నేల కొరిగాయి. దితి కుమారులు జన్మించిన సమయంలో ఈ విధమైన మహాత్మాతాలు సంభవించాయి.

విదురా! వింటున్నావుగా! మహా ప్రశయం ముంచుకొచ్చిందని భావించారే కాని లోకకంటకులైన భీకర రాక్షసులు జనన సమయంలో సంభవించిన సంక్లోభం అని తెలుసుకోలేక పోయారు. ఇక్కడ పోతన గారి పద్యం.

9. సీ॥ హామానలంబుల ధూమంబు లదరెను, బ్రతికూల వాయువుల్ బలసి వీచె

దరువుల్లెడ విటతాటంబులై కూలె, గ్రహ తారకావళి కాంతిమాసే
బెరసి మొగిశ్చ నెత్తురు వాన గురిసెను, మెఱుగులు దెసలు మిర్చిట్లు
గౌలిపె

స్వర్భాసుండోగి నపర్వమున భాసునిఁ జట్టె, గైగొని చిమ్మ చీకట్లు పర్చె

**తే॥ మొనసి కుక్కలు మొత్తిగెను మోరలెత్తి, పగలు సక్కలు వాపోయె
ఖగము లార్త**

రవము లిచ్చెను దేవతా ప్రతిమలౌరగ గన్నులను నష్టకణములు

గ్రందుకొనఁగ 3-604

ఈలా ఉన్న సమయంలో కశ్యప ప్రజాపతి తన కుమారులను చూడదలచిన
వాడై దితి సోధానికి విచ్చేశాడు. కశ్యప ప్రజాపతి దితి గర్భమందు తాను మొదట
ఉంచిన తేజస్సు వల్ల ఆవిర్భవించి అద్భుతంగా వెలిగే వానికి “హిరణ్య కశిపుడు”
అని, సూర్యతేజస్సుతో విరాజిలే వానికి “హిరణ్యాక్షుడు” అని మంచి మనస్సుతో
నామకరణం చేశాడు. హిరణ్య కశిపుడు బ్రహ్మదేవుని వల్ల వరాలుపొంది మృత్యు
భీతి లేదనే అత్యంత విశ్వాసంతో సుఖంగా ఉన్నాడు. హిరణ్యాక్షుడు తనకు
ఎదురు నిల్చగలిగిన శత్రువీరుడు ఎక్కడా కన్పించక భూలోకమంతా గాలించి
గాలించి చివరకు స్వర్గంపై దండెత్తాడు. హిరణ్యాక్షుడు దుర్వారఘైన గర్వాతి
శయంతో విజ్ఞంభించి సముద్రంలో ప్రవేశించాడు. వరుణ దేవుని సైనికులు
రాక్షసరాజు తేజాన్ని తేరిపార జూడలేక పొరుషం కోల్పోయి సాగరమధ్యంలో
ఎక్కడో నక్కిపోయారు.

హిరణ్యాక్షుడు అనంతరం సముద్రాధిపతి అయిన వరుణుడు పాలించే విభావరి
నగరానికి వెళ్లి ఆక్కడ నిండుకొలువులో ఉన్న వరుణుని చూచాడు. వరుణుని
చూచి పరిహసిస్తూ కదనరంగంలో నన్నెదిరించి చూడు నీ పేరు ప్రతిష్టలనూ
అణచివేస్తాను అన్నాడు. వరుణుడు తన బలాన్ని విరోధి బలాన్ని అంచనా వేసి

మాసుకొన్నాడు. ఆ రాక్షసునితో యుద్ధం చేయటానికి బలంలేదని ఇది సమయం కాదని తెలిసికొన్నాడు. “నేను రణరంగాన్ని పరిత్యజించాలనే ఒక నియమంతో ఉన్నాను. మన మధ్య పోరాటం ఇప్పుడు పనికిరాదు. నీ అపార పరాక్రమానికి సమాధానం చెప్పగల వీరుడు విష్టవు తప్ప ఇంకొకదు ఎక్కడా లేదు.

పురుషోత్తముడైన విష్టవు ప్రతియుగంలోనూ పురుషరూపం ధరించి భూమి మీద పుట్టి, అవక్రపరాక్రమంతో దుష్టులైన రాక్షసులను శిక్షించి మునులను రక్షించి, వారిచే పూజలు అందుకుంటూ ఉంటాడు” అని వరుణుడు పల్గొ ఇప్పుడే యుద్ధంలో దేవతలకు మిత్రుడూ, రాక్షసులకు శత్రువూ అయిన ఆ జనార్థనుని మర్దిస్తానంటూ వైకుంఠం మీదికి దండయాత్ర సాగించాడు.

హిరణ్యకృడికి నారద మునీంద్రుడు ఎదురు వచ్చాడు. నారదుడు “ఓ రాక్షసరాజా! ఇంత అతిశయమైన ఆనందంతో ఎక్కడికి వెళుతున్నావు” అని అడిగాడు. “బొడ్డున తామర ఉన్న ఆ దామోదరుణ్ణి ఎదుర్కొని యుద్ధం చేయటానికి వెళుతున్నాను” అన్నాడు. ఆ మాటలు విని నారదుడు అతనితో ఇట్లా అన్నాడు. “ఆ విష్టమూర్తి ఇప్పుడు వైకుంఠంలో లేదు. ఆ మహాత్ముడు భూభారాన్ని పూనదానికి ఆదివరాహ రూపం ధరించి రసాతలంలో ఉన్నాడు. ఆ పాతళంలో నీకూ విష్టుదేవునికి తప్పకుండా సమరం జరుగుతుంది వెళ్ళు అన్నాడు.”

రాక్షస రాజు గదాదండం చేబూని చిట్టికెలో పాతాళ లోకానికి వెళ్ళాడు. సముద్ర మధ్యం చేరిన హిరణ్యకృడు ఆది వరాహ రూపంలో ఉన్న విష్టవును వీక్షించాడు. వరాహరూపంలో ఉన్న పరాత్పరుడు ఆ రాక్షసరాజు దేహకాంతిని వెంటనే హరించి వేశాడు. ఆది వరాహం కులపర్వతాలను కూలతోస్తూ కొమ్ములతో చిమ్ముతూ ఏడుసముద్రాలూ బురదలై ఇంకిపోయేటట్లు గిట్టలతో మట్టగిస్తూ బొరియులుగా నేలను త్రప్యుతూ యుద్ధానికి సిద్ధమౌతున్న దానిని చూచి దానపుని గుండె తల్లిడిల్లింది.

వాడియైన కోరల చివర భూమిని మోస్తూ ఎదురుగా వస్తూ ఉన్న వరాహాన్ని చూచి హిరణ్యకృడు భయంకర రూపం ధరించి ఉన్న ఆ వరాహంతో హిరణ్యకృడు ఇట్లా అన్నాడు. ‘బ్రిహప్య ఇచ్ఛిన వరాలను బట్టి చూస్తే భూమి అంతా శాశ్వతంగా

నా అధీనంలోనిదే. ఈ భూమిని దొంగతనంగా అపహరించు కొని పోతున్న నిన్ను చూస్తూ ఊరుకుంటానా! వరాహోవతారి యుద్ధానికి సిద్ధమవుతూ “ఓరాక్షసు కులాధమా! మృత్యుపొశాలతో బంధితులై కూడా నీలాగా తమ్ము తాము పొగడుకుంటూ మిడిసిపడినవారు లేదు. ఎదిరించగలిగిన శౌర్యఘైర్యాలు నీకున్నచో యుద్ధంలో నిలు. లేకున్న ఇక్కడ నుంచి వెంటనే వెళ్లిపో! రాక్షసాధమా!” అపుడు ఆ దానవరాజు గద తీసుకొని సాహసంతో శ్రీహరికి ఎదురుగా నడిచాడు. గదను పైకెత్తి అత్యంత కోపంతో హరిని కొట్టాడు. హరి మళ్ళీ ఆ గదతోనే విరోధి అయిన హిరణ్యాక్షుని విశాలమైన వక్షస్థలం అదురునట్టగా కొట్టాడు.

ఆ మహావీరుల యుద్ధాన్ని చూడడానికి బ్రహ్మాదేవుడు మునీంద్రులతో, సిద్ధులతో సాధ్యులతో దేవగణాలతో కూడి అక్కడికి వచ్చి బ్రహ్మ ఈ విధంగా అన్నాడు. ‘ఈ రాక్షసుడు నేనిచ్చిన వరాలవల్ల మదోన్నత్తుడై లోకాలను చీకాకు పరుస్తున్నాడు. ఈ పట్టపగలు మిట్ట మధ్యాహ్నం అభిజిస్నుహార్థంలో ఈ పాపాత్మని రూపుమాపకపోతే సాయంకాలం వస్తుంది. దీక్షా పరాయణడవై నీవు ఈ పట్టపగటి వేళనే వీనిని తుదముట్టించు’ అన్నాడు.

విరించి పల్చులు ఆలకించి గోవిందుడు ఆ దనుజుని కణత మీద కొట్టాడు. హిరణ్యాక్షుడు హరిని సమీపించి ఒక దెబ్బకొట్టాడు. ఆ దెబ్బకు శ్రీహరి చేతిలోని గదాదండం సముద్ర మధ్యలో పడింది. హరి నిరాయుధుడైనాడు. హిరణ్యాక్షుడు యుద్ధధర్మాన్ని పాటించి పోరాటం మాని మౌనంగా చూస్తున్నాడు. దేవతల హహోకారాలతో నిండిపోయింది.

10. తే॥ హరి నిరాయుధుడైన సురారి సమర

దర్శమాత్మను దలంచి యుద్ధంబు దక్కి
నిలిచి మామమనుండెను, నింగి యమర
వరుల హహోరవంబుల భరితమయ్యి!

3-676

కమలాక్షుడు రాక్షసరాజు రణధర్మానికి మెచ్చాడు. శ్రీ మహావిష్ణువు హిరణ్యాక్షుని సంహరించటం కోసం సుదర్శన చక్రాన్ని స్వరించాడు. అది అనంత కాంతి కిరణాలతో దేదీప్యమానంగా వెలిగిపోతున్నది. రాక్షసుడు గదాదండం

పైకెత్తి ఆ యజ్ఞవరాహోన్ని ఒకపెట్టు కొట్టాడు. హిరణ్యకుషుడు అనివార్యమైన హరి శౌర్యం ముందు ఎందుకూ పనికిరాదన్న సంగతి మనస్సులో తెలిసి కూడా హరిని ఎదిరించాడు. శూలాన్ని విష్టమూర్తి మీద విసరివేశాడు. సద్బ్రాహ్మణుని మీద ప్రయోగించబడిన ‘చేతబడి’ లాగా నియపయోగమై నిస్సారమై పోయింది. రాక్షసరాజు గూబ మీద ఇంద్రాదులు సంతోషించేటట్లు వజ్ర కలోరమైన తన హస్తంతో ఒక దెబ్బ కొట్టాడు శ్రీహరి. దానవేంద్రుడు కన్నులు తేలవేసి జాలిగా గాలి దెబ్బకు తూలి కూకటివైళ్ళతో కూలే మహావృక్షంలాగా నేలపై పడ్డాడు. నెత్తురు గ్రుక్కుతూ ప్రాణాలు వదిలాడు.

బ్రహ్మాది దేవతలు ఇట్లూ అనుకొన్నారు. ‘ఆ దేవదేవుని చేతి దెబ్బతిని ఆయన ముఖారవిందాన్నే సందర్శిస్తూ ప్రాణాలు విడిచిన ఈ దైత్యవల్లభుడు ఎంతటి భాగ్యవంతుడో ఎంతటి ఉత్తముడో నారాయణుని ద్వారపాలకులు మునీంద్రుల శాపం వల్ల రాక్షసులై జన్మించారు. విష్టవు చేతిలో మరణించి వచ్చే జన్మలో వైకుంరంలో నిత్య నివాసం చేస్తారు. ఆపై వీరికి ఎన్నటికి చావు పుట్టుకలు లేవు.’

11. చ॥ సమమతి వీరుదైత్య కులశాసను పారిషదుల్, మునీంద్ర శాపమున నికృష్ట జన్మమునఁ బైకొని పుట్టియు నేడు విష్ట చే సమయుట జేసి మీచదనగు జన్మమునన్ జలజాక్షనిత్య వా సమమన వసింతు రెన్నఁటికి జావును బుట్టువు లేవు వీరికిన్ 3-704

హిరణ్యకుషుని సంహరించినందుకు బ్రహ్మాది దేవతలూ మునులూ ఆయనను కొనియాడారు. భూలోకంలో పూలవాన కురిసింది. సూర్యచంద్రులు సహజ కాంతితో ప్రకాశించారు. ఈ పవిత్ర చరిత్రాన్ని మైత్రీయుడు విదురునకు వివరించాడు. శుక్రబ్రహ్మ పరీక్షిత్తునకు మంచి మనస్సుతో వినిపించాడు. పాపాలను పారదోలే ఈ చరిత్రం వినినా చదివినా ఇహాపర నుభాలూ తప్పకుండా లభిస్తాయి. అపుడు పరీక్షిత్తు మునీంద్రా! విదురుడు దృతరాప్ర్సుని కొడుకులను విడిచిపెట్టి వెళ్ళినట్లు చెప్పావు గదా! పుణ్య తీర్థాలు నేవింస్తూ ఎంతో మనోవికాసం పొంది మైత్రీయ మహామునిని ఇంకా ఏమని ప్రశ్నించాడు. అవి అన్నీ విశదీకరించు అనగా ఆ నరేంద్రునితో మునీంద్రుడు ఇట్లూ అన్నాడు.

5. బ్రహ్మగావించిన యక్కాబి దేవతాగణ సృష్టి

ఆ జగన్నివాసుడు మొదట లోకాలను ఏలా సృష్టించేది అని తీవ్రంగా ఆలోచించి సత్క్రము. తమము, రజస్సు అనే మూడు గుణాలను పుట్టించాడు. ఈ మూడు గుణాలలో రజ్జు గుణం నుండి మహాతత్త్వం పుట్టింది. ఆ మహాతత్త్వం నుండి అహంకారం పుట్టింది. ఆ అహంకారం నుండి పంచ తన్మాత్రలు పుట్టాయి. వాని నుండి పంచభూతాలు పుట్టాయి. ఇవే సమస్త సృష్టికి కారణమయ్యాయి.

పంచభూతాలన్నీ గుంపుగా కలిసి పాంచభౌతికమైన ఒక బంగారు గ్రుడ్డును సృష్టించాయి. ఆ గ్రుడ్డు మహో జలాలలో తేలియాడుతూ వృద్ధి పొందుతూ ఉన్నది. నారాయణుడు అను పేరుతో వెయ్యిదివ్య సంవత్సరాలు హిరణ్యమయమైన అండాన్ని అధిష్టించి ఉన్నాడు. నారాయణుని బోడ్డు నుండి ఒకానొక పద్మం పుట్టింది. ఆ పద్మం నుండి బ్రహ్మ పుట్టాడు, ఆ బ్రహ్మాదేవుడు - నామములు, రూపములు, గుణములు అనే సంకేతములతో సమస్త జగత్తు సృష్టించాడు.

బ్రహ్మాదేవుడు విద్యను పుట్టించాడు. అందులో తామిప్రము, అంధతా మిత్రముము, తమము, మోహం, మహో మోహము అనే ఐదు విధాలైన మోహ స్థితులున్నాయి. బ్రహ్మ మోహమయమైన తన దేహాన్ని వదలి వేయగా అందు యక్కలు, రాక్షసులూ అనే ప్రాణులు పుట్టారు. వారు బ్రహ్మను భక్తిదాం అని, అన్నారు. నేను మీ తండ్రిని నన్ను హింసించవద్దు అన్నాడు.

సత్యగుణం కలిగిన దేవతలను సృష్టించాడు. బ్రహ్మ కటి ప్రదేశం నుండి అసురులను పుట్టించాడు. వారు బ్రహ్మను చుట్టుముట్టి అతికాముకులై రతిక్రియ అపేక్షించారు. బ్రహ్మ పరుగెత్తి నారాయణుని శరణు వేడాడు. అపుడు నారాయణుడు ‘ఈ బ్రహ్మాదేవుడా! ఫోరమైన ఈ నీ శరీరాన్ని వదలిపెట్టు’ అని అనతిచ్చాడు. బ్రహ్మాదేవుడు కూడా దేహత్యాగం చేశాడు. ఆ దేహంలో నుంచి సంధ్యానుందరి అనే చక్కదనాల చుక్క ఉదయించింది. ఘుల్లు ఘుల్లున ప్రోగే పాదపద్మాలతోనూ మెత్తని పట్టుచీరపై మెరుస్తున్న మొలనూలుతోనూ, ఒక దానితో ఒకటి ఒరసికొంటున్న కుచకుంభాల బరువుకు నకనకలాడే నడుమతోనూ అందాల కందోయతోనూ సుందరఫాల భాగంతోనూ, ఒక్కెన శిరోజూలతోనూ, సొగ్గైన సోగదేలిన ముక్కతోనూ, చిరునవ్వులుచిందే చూపులతోనూ, తామర పూలవంటి చేతులతోనూ, సాక్షాత్కర్తించిన ఆ సంధ్యానుందరిని రాక్షసులందరూ సందర్శించారు.

‘అరటి కంబాల వంటి నున్నని తొడలు కలదానా! నీవు ఒంటరిగా తిరుగుతూ ఉండటానికి కారణం ఏమిటి?’ అనిఅడిగారు. స్త్రీ రూపం ధరించిన ఆ సంధ్యాదేవిని అసురు లందరూ చుట్టూముట్టారు. తామర పువ్వువంటి మొగం గల ఓ పిల్లల అంటూ తమకం అధికం కాగా ఆ సంధ్య సుందరిని పట్టుకున్నారు అది చూచి బ్రహ్మ హృదయంలో ఎంతగానో సంతోషించాడు. బ్రహ్మదేవుడు అప్పుడు తన హస్తాన్ని ఆప్రూణించాడు. గంధర్వులూ, అప్సర స్త్రీలూ పుట్టారు. వెన్నెల రూపాన్ని పొందిన ఆ దేహాన్ని విశ్వావసువుమున్నగు గంధర్వులు అప్సర స్త్రీలూ గైకొన్నారు. బ్రహ్మ కునుకుపాటు ఉన్నాడం, ఆవులింత, నిద్ర - వీటితో కూడిన శరీరాన్ని ధరించి, పిశాచాలనూ, గుహ్యకులనూ, సిద్ధులనూ, భూతాలనూ పుట్టించాడు. బ్రహ్మ తనను అన్నవంతునిగా భావించి, అదృశ్య శరీరుడై పితృదేవతలనూ, సాధ్యులనూ పుట్టించాడు. వారు దేవ భావాన్ని అందుకున్నారు.

“ఓ పరీక్షిన్నహరోజా! విను, బ్రహ్మదేవుడు నేర్చుతో తిరోధాన శక్తివల్ల సిద్ధులనూ, విద్యాధరులనూ పుట్టించి, వారికి తిరోధానము అనే పేరుగల ఆ దేహాన్ని ఇచ్చాడు. బ్రహ్మ తనకు ప్రతిచింబంగా కిన్నరులనూ, కింపురఘులనూ పుట్టించాడు. బ్రహ్మదేవునికి సంబంధించిన గీతాలను గానం చేయసాగారు. బ్రహ్మదేవుడు కోపం వచ్చి చేతులూ, కాళ్ళూ విదిలించాడు. అలా విదిలించగా రాలిన రోమాలన్నీ పాములుగా రూపం డాల్చాయి. బ్రహ్మదేవుడు త్రిలోకాలలో శ్రేష్ఠులైన వారూ ఐన మనువులను సృష్టించాడు. యజ్ఞములు మొదలైన క్రియాకాండమంతా ఈ మనువులను సృష్టించడం వల్ల ప్రశంసనీయమైనది. యజ్ఞాలలోని హవిర్భాగాలను మా నాలుకలతో ఆస్యాదించే అవకాశం మాకు లభించింది. అని బ్రహ్మదేవుని ప్రస్తుతించారు. బ్రహ్మ శ్రేష్ఠులైన తపస్సు, యోగము, విద్య, సమాధి వీటితో కూడినవాడై బుఱి గణాలను సృజించాడు.

భూమి మీద స్వాయంభువ మనువు వంశం ధర్మ మార్గాన్ని విడిచిపెట్టదనీ ప్రియప్రతుడు, ఉత్సానపాదుడు అనే ఇద్దరు కుమారులు ఉన్నారనీ అన్నావు. వారి పవిత్ర చరిత్రమంతా నాకు దయార్ద్రబుద్ధితో విశదికరించు. ఆ కర్మమ ప్రజాపతి తన తనయ అయిన రుచి అనే కన్యను దక్షప్రజాపతికి ఇచ్చాడని నీవు చెప్పావు. ఆ రుచియందు దక్ష ప్రజాపతి ప్రజలను ఎట్లా సృష్టించాడు విదురునితో మైత్రేయుడు ఇట్లా అన్నాడు.

6. కర్దమునికి దేవపూతికి వివాహము

కృతయుగంలో బ్రహ్మదేవుడు ప్రజల్లి సృష్టించడానికి కర్దమ మునీశ్వరుని నియమించాడు. ఆయన సరస్వతీ నదీ తీరంలో పదివేల దేవతా సంవత్సరాలు విడువకుండా తపస్సు చేశాడు. ఆ కర్దమ ప్రజాపతి మహో విష్ణువును ఆరాధించాడు. ఆకాశంలో ప్రత్యక్షమయ్యాడు. గరుత్వంతుని మూపు మీద పాదపద్మాలు మోపి ఉన్న ఆ జనార్థనుని వీక్షించి కర్దమ ప్రజాపతి తన కోరిక నెరవేరిందని స్వామికి సాప్తాంగ నమస్కారాలు చేశాడు. యోగీశ్వరులకు ఈశ్వరుడవైన నీ పాదపద్మాల దర్శనం ఈనాడు నాకు ప్రాప్తించింది. లక్ష్మీరమణ! నాకు కన్నులు ఉన్నందున ఘలం ఇష్టుడు లభించింది. ధర్మార్థకామాలకాలవాలమైనదీ, అనుగుణమైన నడవడిక గలదీ, అయిన వధూమణిని వివాహం చేసుకోవలననే ఆశయంతో భక్తజన పారిజాతాలైన నీ పాద జలజాతాలను సేవించాను. నేను వివాహం చేసుకోవటం కాలాత్మకుడవైన నీకు ఇష్టమగు రీతిగా, సృష్టిని వృద్ధిచేయటానికి గాని నా కామం కోసం మాత్రం కాదు. నీ మాయతో నిర్మించిన కాలచక్రం పరబ్రహ్మాన్ని అనుసరించి తిరిగేది, అధికమాసంతో కలిసి పదమూడు నెలలు అనే ఆకులు కలది. మూడు వందల అరవై అహోరాత్రాలు అనే కణవులు గలది, కాలాత్మకమై మహోవేగంతో కూడినటువంటిది సమస్త జీవుల ఆయస్సును ఖ్రింగి వేయటానికి ఆసక్తి కలదై ఉంటుంది.

దేవా! శబ్ది, స్వర్ప, రూప, రస, గంధాలనే విషయాలతో నుభం కలిగించే విశ్వ స్వరూపాన్ని వృద్ధి చేయడం మమ్ములను అనుగ్రహించడానికి గాని నీకోసం కాదు, కర్దమ ప్రజాపతి చేసిన స్తోత్రం విష్ణుదేవుడు విన్నాడు. ‘ఓ కర్దమ మునీంద్రా నీవు ఏమి కావాలని కోరి నన్ను భక్తి శర్ధలతో ఆరాధించావో ఆ కోరిక నీకు అవశ్యం నెరవేరుతుంది. స్వాయంభువ మనువు శతరూప అనే తన భార్యతో కూడి పెండ్లికావలసిన కూతురును వెంటపెట్టుకొని రేపు నీ చెంతకు వస్తాడు.’

‘ఆ మనువు పుత్రిక నిన్ను పెండ్లాడి తొమ్మిది మందిని కంటుంది. నీవు చేసే సమస్త కార్యాలు నాకు అర్పిస్తావుండు నీ తేజస్సు వల్ల నేను నీ భార్య గర్భంలో

ప్రవేశించి, నా కళాంశతో నీ కుమారుడనై జన్మిస్తాను. నీకు తత్త్వ విద్యను బోధిస్తాను.' ఆ విధంగా విష్ణుదేవుడు వివరించి చెప్పి అంతర్లీతుడైనాడు. కర్మముడు ఆనందపారవశ్యంతో బిందు సరస్సుకు వెళ్ళాడు. శ్రీహరిని సృంగాలు కూర్చున్నాడు.

స్వాయంభువ మనువు భార్యతో కూడి బంగారు తేలెక్కి పెంటికి ఎదిగిన తన బిడ్డను వెంటబెట్టుకొని వరుణ్ణి అన్వేషిస్తూ అక్కడికి వచ్చాడు. విష్ణువు సంతోషంతో కర్మముని చూచినపుడు ఆయన కన్నుల నుండి రాలిన ఆనందభాష్పు బిందువులు నేలపైపడి సరస్వతీ నదిని చుట్టుకొని ప్రవహించి "బిందు సరోవరం" అనే పేరు వహించింది. ఆ పుణ్యతీర్థాన్ని స్వాయంభువ మనువు తన కన్నుల ముందు సందర్శించాడు. ఆ బిందు సరోవరం ప్రక్కనే కర్మముని తపోవనం ఉన్నది. ఆ తపోవనం దర్శించి స్వాయంభువ మనువు పరిమిత పరివారంతో ఆశ్రమంలోనికి ప్రవేశించాడు.

కర్మ ప్రజాపతిని చూచి స్వాయంభువ మనువు భక్తి భావంతో ఆయన పాదాలకు నమస్కరించాడు. స్వాయంభువుణ్ణి కర్మ మునీశ్వరుడు అతిథిగా భావించి సంభావించాడు. కర్మముడు స్వాయంభువ మనువుతో ఇట్లు అన్నాడు. 'నీవు ఎల్లపుడూ సమస్త లోకాలలో జ్ఞాత్యర్థ సాగిస్తుంటావు.' అని వారి రాజధర్మాన్ని మెచ్చుకొన్నాడు. అప్పుడు కర్మ ప్రజాపతితో స్వాయంభువ మనువు ఇట్లు అన్నాడు. 'బ్రహ్మ దేవుడు తాను రచించిన వేదాలను అన్నింటినీ ఈ మేదిని వెలయించటానికి మిమ్ములను తన ముఖం నుండి సృష్టించాడు. భూమిని పాలించడానికి మమ్ములను అజుడు తన భూజాల నుండి సృజించాడు.

'ఓ మహాయోగివరా! ఈ కన్యక నా కన్య కూతురు. పేరు దేవహాతి. నారద మహార్షివల్ల నీ రూపగుణాలు ఆలకించి నిన్నే వివాహమాడాలని నిశ్చయించింది. ఈ నాకుమారిని స్వీకరించు. గృహస్థాత్మమ కృత్యాలను నిత్యం నిర్వహించడానికి అనురూపమైన రూపమూ, గుణమూ, శీలమూ కల ఈ కాంతను సంతోషంతో అర్థాంగిగా అంగీకరించు.'

'ఓ పుణ్యత్వుడా! ఈ లతాంగి లోకోత్తర సౌందర్యవతి. విశ్వావసుడనే గంధర్వరాజు ఈ తరుణీమణి సౌందర్యాన్ని తిలకించి మోహంతో దేహం మరచి

విమానంలో నుంచి తూలి భూమి మీద పడ్డాడు. అపుడు కర్ణముడు ఈ కన్యకామజికీ నాకూ సమానంగా ఉన్నాయి. కాబట్టి ఇది పుణ్యకార్యంగా భావించి ఈమెను వరించి నేను భార్యగా స్వీకరిస్తాను. అయితే ఒక ఘరతు ఉంది. ఈమెకు సంతానం కలిగే పర్యంతం మాత్రమే నేను గృహస్తు ధర్మాన్ని నిర్వహిస్తాను. అటు తర్వాత జితేంద్రియుడనై సన్మాసం స్వీకరిస్తాను. భగవంతుడైన శ్రీహరి ఆజ్ఞ ఇది. నేను శిరసావహింపక తప్పదు.

ఆ మాటలు విని స్వాయంభువ మనువు తన భార్యయైన శతరూప అభిప్రాయస్త్రీ, తన కూతురైన దేవహాతి అభిప్రాయస్త్రీ అడిగి తెలుసుకొన్నాడు. కర్ణమ మునీంద్రుని నియమానికి ఒప్పుకున్నాడు. ఆ మునివరేణ్యముకు దేవహాతిని ఇచ్చి యథావిధిగా వివాహం చేయించాడు.

శతరూప “పౌరిబర్షము” అనే పేర్లు గల వివాహశోచితాలైన దివ్య వప్తులనూ, దివ్యాలంకారాలనూ, దేవహాతికి, కర్ణమునకూ, బహుకరించింది. చిన్నబోయిన మనస్సుతో కుమారైను కౌగలించుకొని భాష్యధారలతో ఆమె శిరస్సును తడుపుతూ తల్లి వెళ్ళి వస్తాను అన్నాడు. బ్రహ్మవర్తదేశం చేరాడు. పూర్వం విష్ణుదేవుడు యజ్ఞమార్పా రూపం ధరించి ఒక్కసారి గట్టిగా ఒళ్ళు విదిలించాడు. బిరుసైన వెంట్టుకలు ఆ ప్రదేశంలో రాలాయి. వాటివల్ల పచ్చని దర్శలూ, రెల్లుగడ్డి యజ్ఞకార్యాలకు యోగ్యమైన అగ్ని పుట్టాయి. బ్రహ్మవర్తదేశంలో అదే విధంగా స్వాయంభువ మనువు కూడా విష్ణువు నుద్దేశించి యజ్ఞంచేసి ప్రజ్ఞానిధియై విరాజిస్తాడు. సర్వదా నారాయణ సేవా పరాయణుడై అనంత మహిమాన్వితుడైనాడు.

నారాయణుని దివ్య మంగళ చరిత్రను వింటూ ధ్యానం చేస్తూ, గానం చేస్తూ, స్వప్న, జాగ్రత్త, సుమహితి అవస్థలకు అతీతంగా ప్రవర్తించాడు. ఆ పుణ్యత్వుడు విష్ణు భక్తుడు కావున శరీరానికి, మనస్సుకూ సంబంధించిన వ్యధలను పొందలేదు. వర్షాశ్రమ ధర్మాలను సక్రమంగా నడుపుతూ, సర్వ ప్రాణులకు మేలు చేస్తున్నపాడై, డబ్బు యొక్క మహాయుగాలు పరిపాలించాడు. విదురునికి మైత్రేయుడు స్వాయంభువ మనువు కథవినిపించి తరువాత కర్ణమ మునీంద్రుని కథ వినిపిస్తానని సంతోషంతో పలికాడు.

దేవహాతి భక్తితో శ్రద్ధతో అనురాగంతో భర్తకు శుశ్రావలు చేస్తూ ఉన్నది. కర్దమ ప్రజాపతి పతి శుశ్రావలో మిక్కిలి కష్టపడుతూ చికిట్టాయిన ప్రియసతిని దేవహాతిని చూచి జాలి పడ్డాడు. నిరంతరం నన్ను సేవించిన నీకూ సంప్రాప్తిస్తాయి దివ్య దృష్టిని కూడా అనుగ్రహిస్తున్నాను. ఆ దివ్యదృష్టిపల్ల ఈ సృష్టిలోని సర్వమూ నీకు కానవస్తుంది. ఈ దివ్య భోగాలు నీ పాతిప్రత్య మహిమవల్ల నీకు లభించాయి. నీవు సంతాసం కలిగే ఉంతవరకు శరీర సంగమం కలిగి ఉంటామని ఒక నియమం అనాడు ఆనతిచ్చావు. నా మనోరథాన్ని తీర్చటానికి రతి రహస్యాన్ని ప్రకాశింపజేసే కామశాస్త్రాన్ని నాకు నేర్చు. దేవహాతి మాటలు విని మహిత్యుడైన ఆ కర్దమ మునీశ్వరుడు తన యోగమాయా బలంతో ఆ క్షణంలోనే ఒక దివ్య విమానాన్ని సృష్టించాడు. ఆ విమానంలో అందమైన మందిరాలు కనువిందు చేస్తున్నాయి. అపురూపమైన రంగు రంగుల పట్టమంచాలు అమర్చబడి ఉన్నాయి.

ఆ విమానం మెత్తని శయ్యలతో మేలైన గద్దెలతో కేళీ గృహలతో, క్రీడా పర్వతాలతో, పాలరాతి భవనాలతో పండ్ల చెట్లతో నిండిన వనాలతో నిండి ఉన్నది. ఆ విమానం సమస్త బుతుకోభలతో సకల శుభాలతో అందమైన అలంకారాలతో ఒప్పుతున్నది. కర్దమ మునీంద్రుడు దేవహాతితో ఇట్లా అన్నాడు.

‘ఓ సుందరీ! ఇదిగో బిందు సరోవరం, దీనిని భగవంతుడు నిర్మించాడు. ఈ సరోవర జలాలలో శ్రద్ధాభక్తులతో స్నానం చేసి సంతోషంతో ఈ విమానాన్ని ఆరోహించు అని కర్దమ ప్రజాపతి దేవహాతిని బుజ్జగిస్తూ పలికాడు. దేవహాతి తన భర్త ఆజ్ఞానుసారం సరస్వతీ నదీ జలాలతోనూ జలచరాలతోనూ నిండిన ఆ బిందు సరోవరంలో స్నానం చేయుడానికి దిగింది. కలువ పూల పరిమళం కలవారూ అయిన పెక్క మంది కన్యలు దేవహాతికి కన్యించారు. దేవహాతికి తలంటి నలుగు పెట్టి చందన కర్మార సుగంధాలు వెదజల్లి బంగారు బిందెల జలాలతో స్నానం చేయించారు. షడసోపేత భోజనాలతో సంతృప్తి పరచారు.

దేవహాతి అద్దంలో ప్రతిఫలించిన తన రూపాన్ని చూసుకొని తనపతి అయిన కర్దమ ప్రజాపతిని మనస్సులో భావించింది.

ఆ కర్దముడు విమానారూధుడై సురసుందరీ సమేతుడైన కుబేరునిలా విహరించాడు. చైత్రరథం అనే పేరుగల కుబేరుని ఉద్యానవనాన్ని ఎంతో సంతోషంతో ఆలోకించాడు. కర్దముడు వివిధ ప్రదేశాలలో విమానం మీద వాయువేగంతో విహరించి సమస్త దేవతలను అతిశయంచినవాడై నేల నాలుగు చెరగులా సంచరించాడు. ఇల్లాలి హృదయాన్ని గుర్తించిన కర్దముడు రత్నికీదా పరాయణుడైనాడు. కాలగమనం గమనించకుండా నూరేండ్లు గడిపారు. ఒకనాడు కుతూహలంతో కర్దముడు తొమ్మిది విధాలైన వేరువేరు దేహాలు ధరించి క్రమంగా తన వీర్యాన్ని తన అర్థాంగియైన దేవహాతి గర్భంలో తొమ్మిది విధాలుగా నిలిచేటట్లు చేశాడు.

కర్దముని వల్ల దేవహాతి తొమ్మిదిమంది పుత్రికలను కన్నది. కర్దమ మునీంద్రుడు సన్యసించదలిచాడు. దేవహాతి చింతతో చెక్కిలి మీద చేయచేర్చి భర్తతో ఇట్లా అన్నది. ఈ కూతుళ్ళకు తగిన వరులను అన్వేషించి వారికి వివాహం చేసి, నాకు వేదాంత విషయాలను తెలియజెప్పగల కుమారుణ్ణి ప్రసాదించి నన్ను కట్టాక్కించు. కర్దముడప్పుడు ఓ మనునందినీ! నీవు మనస్సులో దుఃఖించ వద్దు అనఫుడూ ఆక్షరుడూ అయిన విష్ణు భగవానుడు కొలది కాలంలోనే నీ గర్భంలో ప్రవేశిస్తాడు. శ్రీమన్నారూయణుని పాద పద్మాలను నిండైన భక్తితో పూజించు. పురుషోత్తముడైన ఆ విష్ణుదేవుడు నీ పూజలకు సంతృప్తి చెంది నీ గర్భంలో నిషసిస్తాడు అన్నాడు.

మహావిష్ణువును పూజిస్తూ ఉండగా కొన్నేండ్లు గడిచాయి. భగవంతుడు కర్దమ మునీశ్వరుని తేజస్సును ధరించి జమ్మిచేట్లు తొర్పలో నుంచి అగ్ని పుట్టినట్లుగా దేవహాతి గర్భంలో నుంచి ఆవిర్భవించాడు. ఆ శుభ సమయంలో ఆకాశంలో దివ్యమంగళ వాద్యలు ధ్వనించాయి. హతోమాగ్నులు మిక్కిలి తేజస్సుతో వెలిగాయి. బ్రహ్మాదేవుడు మునీశ్వరులతో విచ్ఛేసి “దంపతులారా! వినండి ఆసక్తితో అద్వితీయమైన భక్తితో విష్ణువును పూజిస్తే అదే మోక్షాన్ని ప్రసాదిస్తుంది. భగవంతుడు మీకు కొడుకై పుట్టాడు. అగణ్యమైన మీ పుణ్యాన్ని ఎంతని పొగడగలము. మునీంద్రా నీ పుత్రికలను ముని శ్రేష్ఠులకిచ్చి వివాహం చెయ్య. నీ సుతుని పుండరీకాక్షునిగా భావించు.

దేవహాతి! బంగారు రంగు గల జటాజూటం కలవాడూ పద్మం, హలం, వజ్రం, అంకుశం - ఈ రేఖలుగల అరికాళ్ళతో విరాజిలే వాడూ సత్యగుణ సంపన్చుడూ అయి ఇప్పుడు నీ గర్భాన జన్మించిన ఈ మహాత్ముడు నీకు తత్వ బోధ చేస్తాడు. “కపిలుడు” అనే పేరుతో ఈ మూడు లోకాలలోనూ సంచరిస్తాడు. కర్మముడు బ్రహ్మదేవుని ఆదేశానుసారం తన కుమార్తెలలో

1. కళను మరీచి మహర్షికి
2. అనసూయను అత్రి మహర్షికి
3. శ్రద్ధను అంగిరసునకూ
4. హవిర్భువును పులస్త్యనకూ
5. గతిని పులహననకూ
6. క్రియను క్రతువునకూ
7. భ్యాతిని భృగువునకూ
8. అరుంధతిని వశిష్ఠునకూ
9. శాంతిని అధర్యసునకూ ఇచ్చి పెండ్లిండ్లు చేశాడు.

ఈ మహామునులు కర్మమ మునీంద్రుని సత్యారాలు అందుకొని తమ ఆశ్రమాలకు వెళ్ళారు.

కర్మముడు తన ఇంట్లో పుట్టి పెరుగుతున్న కపిలునకు నమాస్కారాలు చేశాడు. నీవు నాకు పుట్టడం వల్ల నేను దేవ, బుషి, పితృ బుణాలు మూడింటి నుండి విముక్తి పొందాను. అప్పుడు కపిలుడు ‘ఓ కర్మమ మునీశ్వరా! నేను ఈ మునివేషం ధరించడం నాకోసం కాదు. మహాత్ములైన మునులకు, పరమాత్మ సంబంధమైన పరమ వివేకంతో కూడిన తత్త్వ జ్ఞానాన్ని ప్రభోధించుటం కోసం ధరించిన దేహంగా దీన్ని తెలుసుకో’ అని చెప్పాడు.

కర్మమ మునీంద్రుడు ‘నేను నాది’ అనే భావాన్ని వదలి మమకారాన్ని అలలు లేని సముద్రంలాగా భక్తియోగంతో భాగవతులు పొందే పరమ వదాన్ని అందుకున్నాడు. కర్మముడు వనానికి వెళ్ళిన అనంతరం దేవహాతి కపిలుని దర్శించి అంతులేని ఆజ్ఞానం నుంచి బయటపడే అవకాశం ఏ ఉపాయం వల్ల కలుగుతుంది వివరించు అని కోరింది.

అపుడు కన్నతల్లితో కపిలుడు ఇట్లా అన్నాడు. అమ్మా! విను గాఢమైన సంసార బంధానికి మొక్కానికి జీవుని చిత్తమే కారణం. శ్రీమన్నారాయణుని యందు భక్తిమార్గమే ఉత్తమోత్తమమైనదనీ చాటి చెప్పారు. భగవంతుని సంబంధమై సద్గ్ంపయమైనప్పాడు సత్పురుషులకు తెరచిన మోక్షద్వారం అవుతుంది. నన్ను నా గుణగణాలను ధ్యానిస్తూ నా చరిత్రలను వీనుల విందుగా ఆలకించి ఆనందిస్తూ నా కథలే చెప్పుకుంటూ వింటూ ఉండేవారు. పరమ భాగవతోత్తములు. ఇహ లోక పరలోక సుఖాలకు లోనుకాకుండా ఎవడు యోగ మార్గాన్ని అవలంబిస్తాడో అతడు ‘యోగి’ అని చెప్పబడుతాడు అని చెప్పగా విని దేవమూతి కపిలునితో ఇట్లా అన్నది.

“ఏ భక్తి మోక్షలజ్ఞైన చేకూర్చుతుందో, అట్టి యోగవిద్యనూ, తత్త్వర్థాలనూ సంపూర్ణంగా మందబుద్ధియైన నాకు తెలిసేలా వెల్లడించు” అనగా కపిలుడు ఇట్లా అన్నాడు.

‘మాతా! సద్గుణ పూజా! వేద సంబంధమైన సత్కర్మలకూ సదాచారాలకూ దేవతలు సంతృప్తులోతారు. విష్ణుభక్తి విశేషాలను వివరిస్తాను విను. భక్తిభావంతో నా పాద పద్మాలను తమ హృదయపద్మాలలో పదిలపరచుకొని నా దివ్య స్వరూపాన్ని కొనియాడుతుంటారు. నా దివ్య అవతారాలనూ వాని వైభవ విశేషాలనూ మనస్సులో నిలుపుకొంటారు. మనోహరాలైన నా మధురవాక్యాలను మనం చేసుకుంటూ మనస్సు, ప్రాణమూ పరవశింపగా మోక్షం మీద అపేక్ష లేకుండా ఉంటారు. నేను స్నేహం వల్ల కుమారునివలెనూ, విశ్వాసం వల్ల చెలికానివలెనూ హితం కూర్చుడం వల్ల ఆత్మీయునివలెనూ, మంత్రం ఉపదేశించడం వల్ల ఆచార్యునివలెనూ కాపాడుతూ ఉంటాను. ఆత్మదివికీ భువికీ నడుమ పలుసారులు తిరుగుతూనే ఉంటుంది. మానవుడు ధనం, పశువులు, పుత్రులు, మిత్రులు మగువలు మొదలైన తగులాలపై వ్యామోహం విడిచిపెట్టి నన్ను ఏకాగ్రచిత్తంతో ఆరాధించినట్టెతే సంసారసముద్రం నుండి దరి చేరుస్తాను.’

‘నా ఆజ్ఞ జవదాటలేక భయంతో గాలి పీస్తుంది. అగ్ని మండుతుంది. సూర్యుడు ఎండకాస్తాడు. ఇంద్రుడు వర్షిస్తాడు. మృత్యువు భయపడి పారి పోతుంది. యోగివరులైన వారు వైకుంఠాన్ని ఆశించి ఏ భయమూ లేకుండా ఉంటారు. భక్తితో తమ చిత్తాన్ని నాయందే లగ్నం చేసి ఉంటారో అంతపర్యంతం వారికి ఈ లోకంలోనే మోక్షం సంప్రాప్తిస్తుంది.’

‘ఇక తత్త్వజ్ఞాన లక్ష్మణాలను వేర్యేరుగా తెల్పుతాను. పురుష శబ్దవాచ్యుడు ప్రకృతిలో అప్రయత్నంగా అలవోకగా లీలగా ప్రవేశించాడు. పురుషుడు వెంటనే మోహన్ని పొందాడు. సంసార బంధాలలో కట్టబడి పరాధీనతకు లోనొతాడు. మహాత్మ! ప్రకృతి పురుషులు అస్తిత్వం కలదీ అస్తిత్వం లేనిది అయిన ప్రపంచానికి కారణభూతులు. ఆ ప్రకృతి పురుషుల లక్ష్మణాలు సదసద్వేషేక పురస్కరంగా సెలవీయగోరుతున్నాను అన్నది. త్రిగుణాత్మకం, అవ్యక్త, నిత్యం, సద సదాత్మకం, ప్రధానం అనేవి ప్రకృతి విశేషాలు. కనుక ప్రకృతిని “విశిష్టం” అని ప్రాజ్ఞలు పేర్కొన్నారు.’

మ॥	అనఫూ! యొక్కం దవయ్య నాత్మకృత మాయాజాతసత్యాదిశ
క్రి నికాయ స్థితి నీజగజ్జననవృద్ధిక్షేభ హేతు ప్రభా
వ నిరూఢిం దగు దూర్ణ నాభిగతి విశ్వస్తత్య! సర్వేశ! నీ
ఘన లీలా మహిమార్థవంబు గడవంగావచ్చునే యేరికిన్ 3-755
క॥	సరసిజగర్భండుదనచే
విరచిత మైనట్టి వేదవితతుల నెల్లన్
ధర వెలయించుటకై బుధ
వర! మిమ్మం దన ముఖంబువలన స్యాజించెన్ 3-777
క॥	మునివరుం డోకనాం డిమ్ములం
దన నిజదేహంబు సవవిధంబులు గావిం
చి, నయంబునం దద్దీర్యము
దన సతిగర్భమునం సవవిధంబుల నిలిపెన్ 3-825

7. ప్రకృతి ఇరవైనాలుగు (24) తత్త్వాలు కలిగి ఉంటుంది.

పంచభూతాలు	-	పృథివి, జలం, అగ్ని, వాయువు, ఆకాశం.
పంచతన్మాత్రలు	-	శబ్దం, స్వర్ఘం, రూపం, రసం, గంధం.
పంచజ్ఞానేంద్రియాలు	-	కన్ము, ముక్కు, చెవి, నాలుక, చర్చం.
పంచకర్మేంద్రియాలు	-	చేతులు, కాళ్ళు, మలావయం, మూత్రావయం, వాక్కు

అంతఃకరణ చతుర్ష్యయములు – మనస్సు, బుద్ధి, చిత్తం, అహంకారం.

“భగవంతుని చేపో విశేషాలును తెలియజేసేది కాలం అనబడుతుంది. ఇది ఇరవై ఐదవ తత్త్వాన్ని తెలియజేస్తుంది. వాసుదేవం, సంకర్షణం, ప్రద్యుమ్నం, అనిరుద్ధం అనే దివ్యమైన ఈ నాలుగు వ్యాహోలూ ముల్లోకాల్లోనూ సేవింపదగినవి. శబ్దతన్మాత్ర నుండి ఆకాశం పుట్టింది, ఆకాశం నుండి చెవి పుట్టింది. ఆ విరాట్పూరుషుని ముఖం నుండి వాణి, వానితోపాటు అగ్ని పుట్టాయి. ముక్కు నుండి ప్రాణాలు, ప్రూణేంద్రియం పుట్టాయి. ప్రూణేంద్రియం నుంచి వాయువులు ప్రాణవాయువులు అవిర్భవించాయి. ఆ తర్వాత మూత్రావయవం పుట్టింది. దానివల్ల మృత్యువు పుట్టింది. అండం నుండి సృష్టికారకుడైన పురుషుడు పుట్టాడు.”

“క్షేత్రజ్ఞాడు ప్రవేశించగానే మెలకువ వచ్చినట్లు ఆయా శరీర భాగాలు పని చేయటం ప్రారంభించాయి. ఈ దేహం సత్యరజస్తమో గుణాలతో నిండింది. ప్రకృతివల్ల ఏర్పడినటువంటిది. పురుషుడు అటువంటి శరీరాన్ని ఆశ్రయించిన వాడైనప్పటికి ప్రకృతి సంబంధమైన సుఖదుఃఖాలకు లోనుకాకుండా ఎటువంటి వికారాలూ లేకుండా త్రిగుణాలకు అతీతుడై ప్రవర్తిస్తాడు. ఈ విధంగా ప్రకృతి దోషాలకు లోనై సుర, సర, పశు, పక్కి, వృక్షాది నానావిధ యోనులందు జన్మించి కర్మవాసనలను విస్తరింపజేసుకొని సంసార బంధాలలో చిక్కుపుడతాడు. అతనికి

చెడు మార్గాలలో మనస్సు ప్రవర్తిస్తుంది. చంచలబుద్ధితో బ్రహ్మిస్తుంటాడు. విషయ సుభాల మీద విరక్తుడు కావాలి. యమం, నియమం మొదలైన యోగమార్గాలను అభ్యసించి మనసును వశవరచుకోవాలి. |బహ్యచర్యం, మౌనం మొదలైన ఆత్మ ధర్మాలను అవలంబించాలి. తన శరీరం మీద ఆత్మియులైన వారి మీదా ఆసక్తి తగ్గించుకోవాలి.”

ఆత్మ స్వరూపం తెలిసిన వానికి పరమాత్మ స్వరూపం తెలుస్తుంది. సాధకుని ఆత్మ తాను మాత్రం మేల్కొని ఉండి ఎటువంటి అవరోధమూ లేసిదై పరమాత్మను భావన చేస్తూ ఉంటుంది. పంచభూతాలలో పృథివికి, గంధానికి, జలానికి, రసానికి అన్యోన్యమైన అవినాభావ సంబంధం ఎలా ఉంటుందో ప్రకృతికి ఆత్మకూ ఎల్లప్పుడూ పరస్పరసంబంధం అదే విధంగా ఉంది. అటువంటప్పుడు ప్రకృతి ఆత్మను ఏలా విడిచిపెట్టగలుగుతుంది. చచ్చిన తరువాత మళ్ళీ పుట్టకుండా ఉండే మార్గం ఏది? ఇవ్వే నాకు బాగా తెలిసేటట్లు చెప్పు. ఈ జ్ఞానం నాకు కట్టాక్కించు ” అనగా కపిలుడు ఇట్లు అన్నాడు.

పురుషుడు ఎటువంటి ఫలాన్ని కోరకుండా తన ధర్మాలను తాను నిర్వహిస్తూ ఉండాలి. జ్ఞానం వల్లనూ, తత్త్వదర్శనం వల్లనూ జీవుడు దోష భూయిష్టమైన ప్రకృతిని సగంలోనే పరిత్యాగం చేస్తాడు. ఆత్మజ్ఞాన సంపన్ముదైన వాడు |బహ్యపుదం ప్రాప్తించే పర్యంతం ఎంతకాలమైనా ఎన్ని జన్మాలైనా ఎత్తుతూనే ఉంటాడు.

క॥ విను హృదయము వలనను మన

మును, మనమునఁ దుహినకరుఁడు బుద్ధియుఁ జిత్తం

బున బ్రహ్మయు క్షీతజ్ఞాం

డును గలిగిరి యఖ్విరాజుఁడుం బూరుపుతన్

3-902

8. కపిలుడు యోగ ధర్మాలు కొన్ని ఇలా చెప్పాడు.

1. తన ధర్మాలను తాను ఆచరించడం
2. నిషేధింపబడిన కర్మలను మానడం
3. నిజాయితీగా లభించిన ధనంతో సంతోషించడం
4. భగవద్ఘృత్కులను సేవించడం
5. ఏవగింపు కలిగించే పనులు మానుకోవడం
6. శాంతి, అహింస విషయాలపై ఆసక్తి కలిగి ఉండటం
7. ఆహోరాన్ని మితంగా తినడం
8. ఏకాంత ప్రదేశంలో నివాసం చేయడం
9. సత్య మార్గాన్ని తప్పకుండటం
10. దొంగిలించకుండా ఉండటం
11. ఎంత అవసరమో అంతవరకే ధనం గ్రహించడం
12. బ్రహ్మాచర్యాన్ని పాటించడం
13. తపశ్చేచాలు కలిగి ఉండటం.
14. సద్గుంధాలు ఉదహరణ
15. సర్వేశ్వరుణ్ణి పూజించటం
16. మౌనంగా ఉండటం
17. ధ్యానిస్తూ కూర్చోవడం
18. ప్రాణవాయువును స్వాధీనం చేసుకోవడం
19. ఇంద్రియాలను నిగ్రహించడం
20. నారాయణాని లీలలు ధ్యానించడం
21. పద్మనాభుడు అంతటా ఉన్నాడని విశ్వసించడం
22. ప్రతాలు, దానాలు ఆచరించడం
23. చెదుమార్గాలను విడిచి పెట్టడం
24. దర్శాసనంపై జింక చర్యాన్ని పరచిన సుఖాసనంపై కూర్చోవడం
25. మనస్సును స్వచ్ఛం చేసుకోవడం
26. యోగి ధ్యానంవల్ల ముక్కు చివరి భాగాన తన దృష్టిని కేంద్రీకరించడం.

ఇలా శ్రీమన్నారాయణుని ధ్యానం చెయ్యాలి. బ్రహ్మదేవుని తల్లియైన లక్ష్మీదేవి హృదయేశ్వరుడైన శ్రీహరి పాదాలను ఒడిలో చేర్చుకొని ఒత్తుతూ ఉన్న మనోహర దృశ్యాన్ని మనస్సులో మననం చేసుకోవాలి.

వేయంచుల సుదర్శన చక్రాన్ని, పొంచజన్య శంభాస్ని, కౌమోదకీ గదనూ హృదయంలో పదిలపరుచుకోవాలి. చిన్న వెలుగు తనకంటే పెద్దదైన వెలుగు తో కలిసినపుడు తన అస్తిత్వాన్ని కోల్పోతుంది. అదేవిధంగా జీవుడు శరీరం, మనస్సు మొదలగు వాని యందు సర్వం భగవన్మయంగా సంభావిస్తాడు. ఆ అన్నయి భావమే మోక్షం.

ఏ పురుషుడు అన్య విషయాల నుండి నివృత్తమైన చిత్తంతో సుఖ దుఃఖాలను లక్ష్మిపెట్టక అవి అహంకార ధర్మాలని గుర్తించి వర్తించుతాడో ఆ పురుషునికి ఆత్మతత్త్వం సాక్షాత్కరిస్తుంది. అటువంటి వానినే ‘జీవన్ముక్తుడు’ అని ప్రాజ్ఞలు అంటారు.

మద్యపానం చేసి మైకంలో ఉన్న మనుష్యుడు పై బట్టను మరిచిపోయి ప్రవర్తించిన విధంగా జీవన్ముక్తుడైనవాడు తన శరీరం దైవాధినమనీ, అది ఎప్పుడో నశించిపోయేదనీ భావించి ఆత్మతత్త్వాన్ని అవగతం చేసుకొని ఉపేక్షాభావంతో ఉంటాడు. సంసార సంబంధాలన్నీ పదలిపెట్టి వర్తిస్తాడు అని కపిలుడు చెప్పగా దేవహాతి మళ్ళీ ఇట్లా అన్నది.

అనత్యమైన దేహంపై ఆత్మాఖిమానం పెంచుకొన్న జనుల మేల్గొల్పడం కోసం యోగభాస్కరుడవై పుట్టిన పుణ్యత్వుడవు సాంఖ్యయోగమును అనుసరించి భక్తియోగ మహత్త్వాన్ని వెల్లడించు భక్తి-తామసం, రాజసం, సాత్మీకం అని మూడు విధాలు. అందులో తామసభక్తి వివరిస్తాను.

ఇతరులను హింసపెడుతూ నన్ను భజించేవాడు తామసుడు. ఆడంబరాలతో పేరుప్రతిష్ఠల కోసం నన్ను పూజించటం - రాజసభక్తి, పాపాలను పరిహారం చేసేది భగవద్భక్తి ఒక్కటే. సమస్త కార్యాలూ భగవదంకితంగా ఆచరిస్తా మేలు

చేకూర్చే పనులు చేస్తూ ఉండటం సాత్మీక భక్తి. నా భక్తులకు భక్తియోగం వల్ల సామీష్యం, సాలోక్యం, సారూప్యం, సాయుజ్యం అనే ముక్కులు లభిస్తాయి. దీనినే ‘ఆంత్యంతిక భక్తియోగం’ అని అంటారు. భక్తితో నన్న ఆరాధింపని వాని పూజలు బూడిదలో పోసిన హాహముద్రవ్యాలవలె నిరర్థకాలు.

రాళ్చురఘులకంటే చెట్టు చేమలు శ్రేష్ఠమైనవి
 చెట్లకంటే - క్రిమికీటకాలు శ్రేష్ఠమైనవి
 క్రిమికీటకాలకంటే - వాసనచూసే శక్తికలవి మరీ శ్రేష్ఠం
 వాసన చూసే శక్తికల్ని వాటి కంటే - వినగల శక్తి కలిగినవి శ్రేష్ఠం
 వినగలశక్తి కల్నిన వాటికంటే - కాకులు మొదలైనవి శ్రేష్ఠం
 కాకులు మొదలైన వాటి కంటే - అనేక పాదాలు కల్నిన జెర్రులు శ్రేష్ఠం
 అనేక పాదాలు కల్నిన జంతువుల కంటే - నాలుగు పాదాల ఆపులు శ్రేష్ఠం
 నాలుగు పాదాలుకల జంతువులకంటే - రెండు పాదాలుకల మానవులొప్ప
 ఈ మానవులలో నాలుగుతెగలు - అందులో బ్రాహ్మణులు ఉత్తములు
 బ్రాహ్మణుల కంటే - వేదవేత్తలు
 వేదవేత్తల కంటే - వేదార్థం తెలిసిన వాళ్ళు గొప్పవారు
 వేదార్థం తెలిసిన వాళ్ళు కంటే - మీమాంసకులు గొప్పవారు
 మీమాంసకులకంటే - స్వాధర్మ పరాయణులు గొప్పవారు
 స్వాధర్మ పరాయణులకంటే - నిస్సంగులు గొప్పవారు
 నిస్సంగుల కంటే - స్వాధర్మం ఆచరించేవారు గొప్ప
 స్వాధర్మం ఆచరించే వారికంటే - సర్వసంపదలనూ, సర్వతః సమపర్మనుడై
 జీవితం గడిపే పుణ్యత్తుడు ఎంతో
 గొప్పవాడు.

దుష్టబుద్ధియైన మానవుడు అశాశ్వతములైన ఇల్లు, పొలం, పశువులు, ధనం, సంతానం, భార్య, బంధువులు మొదలైన వస్తువులే శాశ్వతం అని నమ్మితాడు.

వివిధ యోనుల్లో జన్మిస్తూ ఉంటాడు. పాపకార్యాలు ఆచరిస్తాడు. ఇల్లాలి సరస సల్లాపాలతోనూ మురిసిపోతూ ఉంటాడు. ఆ ఇంద్రియాలపై మరింత అభిమానాన్ని పెంచుకుంటాడు. ఇతరులను హింసిస్తూ చాలా అడ్డదిడ్డంగా ప్రవర్తిస్తూ ఉంటాడు. సంసారాన్ని ఈదలేక బ్రతుకు బరువు భరించలేక స్వార్థపరుడై జవసత్యాలు కోల్పేతాడు.

రైతు బక్కచిక్కిన ముసలివెద్దను అసహ్యంచుకొన్నట్లు ఆ దరిద్రుళ్ళే చూచి అతని అలుబిడ్డలు ‘ఇతడు అశక్తుడు’ ఈ పనికి మాలినవాడు మనలను పోషించలేదు అని ఏవగించుకొంటారు. అంత్యకాలం సమీపిస్తుంది. రూపం మారిపోతుంది. శరీరంలో గడగడ వణుకుపుట్టుకు వస్తుంది. కంఠనాళం మూసుకోపోతుంది. పలుకరిస్తూంటే బదులు పలకాలంటే నోరుపెగలదు. తెలివి కోల్పేయినవాడై గిలగిలలాడుతాడు. యమదూతలు తనముందు వచ్చినిలబడతారు. యమపాశాలు కంఠాన్ని బంధిస్తాయి. యమభటులు బలవంతంగా ఈడ్డుకొని వెళుతుంటే అపరాధిలాగా అలమటిస్తాడు. పూర్వజన్మంలో చేసిన పాపాలన్ని జ్ఞాపికి తెచ్చుకొని పరితపిస్తాడు. సలసలకాగే వేడినీళ్ళలో ముంచుతారు. అతని దేహాన్ని కోసి ఆకండల్ని ఆ పాపాత్మని చేతనే తినిపిస్తారు. తన పాపాలన్నీ తరిగిపోయిన తరువాత మళ్ళీ మనుష్య జన్మాన్ని పొందుతాడు.

క॥ సురతిర్యజ్ఞముజ స్తా

వర రూపములగుచుం గర్వవాసనచేతం

బరపైన మిత్ర యోనులం

దిరముగ జనియించి సంస్కృతిం గైకొని తాన్

3-905

క॥ జనయిత్తి, గర్భమందును

ఘన క్రిమివిణ్ణాత్ రక్త గర్తములోనవ్

మునుంగుచు జరంగ్నాని దిన

దినమును దంతప్యమానదేహం డగుచున్

3-998

9. పిండోత్స్వత్తి విధానం కపిలుని ర్మారా దేవహాతి తెలిసికొనుట :

జీవుడు తన పూర్వకర్మలను అనుసరించి మళ్ళీ దేహాన్ని పొందగోరుతాడు. పురుషుని వీర్యబిందు సంబంధంతో స్ట్రై గర్భంలో ప్రవేశిస్తాడు. ఒక్కరాత్రికి కలిలమై (శుక్రశోషి తాలద్రవమై) ఐదు రాత్రులకు బుద్ధుదమై పదవ దినానికి రేగు పండంతమై మాంస పిండమై గుడ్డు ఆకారం పొందుతాడు.

ఒక్క నెలకు శిరస్సు ఏర్పడుతుంది.

రెండు నెలలకు కాళ్ళు చేతులు వస్తాయి.

మూడు నెలలకు గోళ్ళు, వెంట్లుకలు, ఎముకలు, చర్చం, నవరంధ్రాలు ఏర్పడుతాయి.

నాల్గవ నెలకు సప్త ధాతువులు శుక్లం, శోణితం, మాంసం, చీము, మెదడు, ఎముక, చర్చం కలుగుతాయి.

పదవ నెలకు ఆకలి దప్పులు సంభవిస్తాయి.

ఆరవ నెలకు : మావిచేత కప్పబడి, తల్లి కడుపులో కుడిషైపున తిరుగుతూ ఉంటాడు. తల్లి తిన్న అన్నంతో త్రాగిన నీటితో తృప్తిపొందుతాడు. మలమూత్రాల గుంటులలో పొర్లుతూ అందలి క్రిములు శరీరమంతా ప్రాకి బాధ పెట్టగా మూర్ఖపోతూ వుంటాడు. తల్లి తిన్న కారం, చేదు, ఉప్పు, పులుపు, మొదలైన తీప్రరసాలు అవయవాలను తపింపచేస్తాయి. తల్లి పొట్టలో తల దూర్చి వంగి ముడుచుకొని పండుకొని ఉంటాడు. వెనుకటి జన్మలలోని పాపాలను తలచుకొని నిట్టుర్పులు విడుస్తాడు.

ఏడవ నెలలో జ్ఞానం కలుగుతుంది. ఏ దేవుడు తనకు ఈ గర్భవాసం కలిగించాడో ఆ సర్వేశ్వరుని ఈ విధంగా సంస్కతిస్తాడు. భరింపరాని భయంకరమైన గర్భ నరకంలో నున్న నన్ను రక్కించి శాంతి కలిగించమని నమస్కరిస్తాడు.

జీవుడు తల్లిగర్భంలో క్రిములతో నిండిన మలమూత్రాల నెత్తురు గుంటులో మునుగుతూ, ఆకలిమంటలతో దినం దినం తపింపబడే దేహం కలవాడు అవుతాడు.

గడచిన నెలలు లెక్కించుకుంటూ ఈ గర్భం నుండి వెలువరించే వాళ్ళు ఎవరైనా ఉన్నారా? అని తలపోస్తూ ఉంటాడు. జీవుడు గర్భం నుండి వెదలి రాకుండా తొమ్మిది నెలలు అట్లాగే గడుపుతాడు. గర్భానరకం అనేక వ్యసనాలకు నిలయమైనది. దుఃఖాలకు మూలమైనది. క్రిములకు జన్మస్తానమైనది. ఇటువంటి గర్భవాసాలు ఇంకా ఎన్ని భరించవలసి ఉన్నదో, పదోమాసం వస్తుంది. జీవుడు తలక్రిందుగా తిరుగుతాడు. జ్ఞాన రహితుడై నెత్తురు పులుముకొన్న దేహంతో భూమి మీద పడుతాడు. పెక్క కీటకాలతో నిండిన ప్రక్కమీద పండుకొంటాడు. శరీరం దురద పుట్టినా గోకుకోవటం చేతకాడు. తన ఒంటినిండా దోషులూ, నల్లులూ, ఈగలూ మొదలైనవి ప్రాకి కుడుతూ ఉంటే వారింపలేక క్రిములచే పీడింపబడేతానూ ఒక క్రిమిలాగా బాధపడుతూ ఏడుస్తూ జ్ఞానం లేనివాడై మెలగుతుంటాడు. జీవుడు శైశవంలో ఆవస్తలు అనుభవిస్తూ, యౌవనంలో తన కోర్కెలు తీర్చుకోవడం కోసం కామోద్రేకంతో ప్రవరిస్తూ, అహంకారాలు పెంచుకుంటూ దుష్టుల స్నేహం వల్ల కామం పండించుకోవటం, కడుపునింపు కోవడంతోనే చెడుపునులు చేస్తూ ఉంటాడు.

12. సీ॥ ‘జనయిత్రి సత్యంబు శౌచంబు దయయును, ధృతియు మౌనంబు

బుధియును సిగ్గు

క్షమయును యశమును శమదమ భగవములు, మొదలుగా గల

గుణంబులు నశించు

జనుల కసత్సంగమున’ ననియెత్తిగించి, వెండియు నిట్టను

‘పినుము మూర్ఖ

హృదయులు శాంతి విహీనులు దేహత్వ, బుధులు నంగనా

మోహ పొశ

తే॥ బధ్ కేళీమృగంబుల పగిదిం దగిలి
పరవశస్యంతమున శోచ్య భావులైన
వారి సంగతి విడువంగపలయు, నందు
నంగనా సంగమము దోష మందుగాన

3-1006

దుర్మార్గుల సాంగత్యంవల్ల సత్యం, శుచిత్వం, దయ, ధైర్యం, మిత్రభాషణం, బుద్ధి, సిగ్గు, ఓర్పు, కీర్తి, శమం, దమం మొదలైన గుణాలన్నీ నశిస్తాయి. దేహమే ఆత్మ అని భావించేవాళ్ళు స్త్రీ వ్యామోహంలో పరవశించిపోయేవాళ్ళు శోచనీయులు. స్త్రీ సాంగత్యం బలీయమైన దోషం అని ప్రాజ్ఞలంటారు.

బ్రిహ్మదేవుడు తన కూతురైన సరస్వతి ఆడలేడి రూపం ధరించి ఉండగా సౌందర్య లావణ్యాలకు మురిసిపోయి సిగ్గు విడిచి తాను గూడా మగలేడి రూపం ధరించి ఆమె వెంటబడి తిరుగుతాడు. నా మాయయే స్త్రీ రూపంలో, పురుషులకు మోహస్తు కలిగిస్తుంది. పరస్తీ సాంగత్యాన్ని పరిత్యజించి యోగమార్గంలో చరిస్తుండాలి. ఎవ్వరూ ఎచ్చట దాగినా కర్మఫలాన్ని అనుభవింపక తప్పదు. ద్రష్ట చూడదగిన దానిని చూచుట అనే యోగ్యత సంపాదించు కొన్నప్పుడు జీవునకు పుట్టుట గిట్టుట అనేవి ఉండవు.

జ్ఞానాన్ని అలవరువోకోవాలి. దేహం మొదలైన వానిపై ఆసక్తిలేకుండా ఉండాలి. గృహస్థులు ధర్మార్థకామాలపై ప్రీతి కలిగి వాటితోనే సంతుష్టులై వాటిని సాధించడంలోనే మునిగి తేలుతూ ఉంటారు. భాగవత ధర్మాలకూ భగవధ్యక్తికీ విముఖులై ఉంటారు. శ్రీమన్నారాయణుడు యోగవిద్రులో మునిగి ఉన్న సమయంలో సమస్తలోకాలూ ప్రతయాన్ని పొందుతాయి. బుద్ధిమంతులైనవారు ధ్యానిస్తారు.

సర్వేశ్వరునిపై బుద్ధినిలిపి, మళ్ళీ జన్మంటూలేని మహానీయ మార్గంలో సుఖించే ధీరులు పునర్జన్మ కోసం పుడమిపైకి ఎన్నటికీ తిరిగిరారు. కాబట్టి తల్లి, పురుషోత్తముణ్ణి మనసారా శరణపొందు. ధూమ మార్గాలగుండా వెళ్ళి పితృలోకం చేరి సుఖించే వారు తమ పుణ్యం తరిగిపోగానే మళ్ళీ ఈ పుడమి మీద తమ బిడ్డలకే బిడ్డలై జన్మిస్తారు. మాతృగర్భం నుండి బయట పడింది మొదలు శృంగాన భూమికి చేరే పర్యంతం కర్మఫలాలను ఇక్కడనే అనుభవిస్తారు.

జ్ఞాన వైరాగ్యాలే బ్రిహ్మ సాక్షాత్కారానికి సాధనాలు. గ్రహింపదగినవీ తిరస్కరింప తగసపీ ఉండవు. సమదర్శన మేర్పుడుతుంది. ఆత్మస్వరూపాన్ని తాను చూడ గలుగుతాడు. అమ్మా! నీవు జ్ఞానసంపన్ములైన పెద్దలు పూజింపదగిన చరిత్ర కలదానవు.

యజ్ఞాలు, తీర్థయాత్రలకు, జవతపాలకు - నారాయణుడు కనిపించడు. యోగాలకు, దానాలు, వ్రతాలకూ - భగవంతుడు గోచరించడు.

ఇంద్రియాలను జయించి, కర్మలను భగవతర్పితం చేసి ఆత్మ స్వరూపాన్ని గుర్తించినపుడు పాపాలనుపటావంచలు చేసినపుడు అప్పుడు పరమాత్మను చేరగలుతాం.

అమ్మా! నేను చెప్పింది - ఆర్తులకూ, జిజ్ఞాసువులకూ, అర్థార్థులకూ, జ్ఞానులకూ సంబంధించిన నాలుగు విధాలైన భక్తి మార్గాలని విశదంగా తెలియజేప్పాడు.

అతిరహస్యమైన సాంబ్య యోగ పద్ధతి దుష్టునకూ, నీతి హీనునకూ, మూర్ఖునకూ, దురాచారునకూ, డంబాలు కొట్టే వానికి ఇంద్రియ సుఖాలకు లోబదిన వానికి, పిల్లలు, ఇల్లాలు, ఇల్లు మొదలైన వాటిపై ఆసక్తి గలవానికి, విష్ణుభక్తులను ద్వేషించేవానికి ఉపదేశింపకూడదు. ఈ ఉపాఖ్యానాన్ని వినినా, చదివినా నా దివ్య స్వరూపాన్ని పొందుతారు.

కర్మమ మహార్షి అర్థాంగి దేవహూతి కపిలాచార్యుని ఉపదేశం ఆలకించింది. ఆమె మోహం తొలగిపోయింది. కపిలుణ్ణి స్తోత్రం చేయడం ప్రారంభించింది.

“సమస్త జగత్తుకూ మూలకారణమైన నారాయణుడు అనే నామంతో నీ దివ్యమంగళ విగ్రహం తేజరిల్లుతూ ఉంటుంది. చతుర్ముఖుడే సాక్షాత్తుగా సందర్శించలేక ఎలాగో తన మనస్సులో కనుగొనగలిగాడు. మహా ప్రతయ సమయంలో సమస్త భువన సముదాయాన్ని నీ ఉదరంలో పదిలంగా దాచుకొని మహా సాగర మధ్యంలో మర్తితాక పాన్చుమీద మాయా శిశువువై ఒంటరిగా శయనించి ఉంటావు. నీవు నా పూర్వపుణ్య విశేషం వల్ల ఇప్పుడు నా కడుపున పుట్టావు.

అవతారాల మీద ముచ్చటపడి రఘురామచంద్రుడిగా, శ్రీకృష్ణ ప్రభువుగా, వరాహాస్వామిగా, నరసింహమూర్తిగా భక్తులకు జ్ఞానదృష్టిని ప్రసాదించటం కోసం వాసుదేవ, సంకర్ణ, అనిర్ధ, ప్రద్యుమ్మ వ్యాహోలను అవలంబించి ప్రవర్తిస్తావు. మంగళకరమైన నీ నామాన్ని స్వరించినా, పదిమందితో కలిసి పాడినా దరిద్రులు సైతం శ్రీమంతులోతారు. నీ నామాన్ని జిహ్వగ్రాన నిలుపుకొని జపించినట్లయితే

వాడు కుక్కమాంసం తినే చందాలుడైనా సరే వానితో బ్రాహ్మణుడు కూడా సాటికాలేదు. సకల జీవుల పాపాలను పట్టాపంచలు చేసేవాడవు. నీకు నమస్కరిస్తున్నాను.” అనగా కపిలాచార్యుడు దేవమాతికి ఆత్మతత్త్వాన్ని ఉపదేశించి వెళ్లి పోయినాడని ఘైత్రేయ మహర్షి విదురునికి వెల్లడించాడు.

దేవమాతి తన పుత్రుని ఉపదేశం వల్ల జ్ఞానోదయం కలిగినదై వంతచెందక తప్పలేదు. పతి అయిన కర్మమ ప్రజాపతి ముందే వెళ్లాడు. కన్న కొడుకైన కపిలుడు కూడా తన్న విడిచి పోయినందుకు దూడను పోగొట్టుకొన్న గోమాత రీతిగా ఆ తల్లి తల్లడిల్లింది.

కర్మమాత్రమాన్ని వదలిపెట్టి దేవమాతి తపోదీక్ష వహించింది. సరస్వతీ నదిలోని బిందుసరోవరంలో ముహ్యాటలా మంత్ర పూర్వకంగా స్నానం చేయ సాగింది. తపోనియమం వల్ల ఆమె శరీరం బాగా కృశించిపోయింది.

దేవమాతి తన కడుపున కపిలమూర్తిదై అవతరించిన శ్రీమన్నారాయణుని ఏకాగ్రచిత్తంతో అనేక విధాలుగా ధ్యానం చేయటం మొదలు పెట్టింది. ఆమె ఎదలో ఘైరాగ్యం కుదురుకుంది. దేవమాతికి సుయోగ్యమైన అనుష్టానంతో బ్రహ్మజ్ఞానం ప్రాప్తించింది. ఆమె అనుక్షణమూ పరబ్రహ్మమునందు మనస్సు లగ్గం చేసింది. నిర్మల తత్త్వజ్ఞానం అలవడింది. పరబ్రహ్మతో సమాధి సిద్ధించింది. పునరావృత్తి రహితమైన ప్రవృత్తి ఏర్పడింది. పొగలేని అగ్నిలాగా ప్రకాశించింది. యోగప్రభావం వల్ల వాసుదేవుని చరణకమలాలలో విలీనమయింది.

ఆ సతీమతల్లి మోక్షాన్ని అందుకొన్న పవిత్రక్షేత్రం ‘సిద్ధపదం’ అనే పేరుతో ప్రసిద్ధివహించింది. కపిలుడు మునులు చేసే వందనాలు అందుకుంటూ సముద్ర తీరానికి చేరాడు. సముద్రుడు సమర్పించిన కానుకలు పూజలు గ్రహించాడు. ముల్లోకాలకు శాంతిని ప్రసాదించడం కోసం తపోవనాన్ని వదలి ఉత్తర దిక్కుగా ప్రయాణం చేశాడు.

ఘైత్రేయ మహాముని విదురునితో ఇట్లా అన్నాడు. కపిల దేవమాతి సంవాదాన్ని ఎవరు వింటారో అటువంటి పుణ్యతత్త్వుల పాపాలు పట్టాపంచలవుతాయి.

ఘైత్రేయుడు విదురునకు వివరించిన విషయాన్ని శుకయోగీంద్రుడు పరీక్షిత్తుకు విశదికరించాడని సూతుడు శౌనకాది మునులకు వెల్లడించాడు.

మైత్రేయుడు విదురునితో మళ్ళీ ఇలా అన్నాడు. స్వాయంభువ మనువునకు శతరూప అనే భార్యవల్ల అకూతి, దేవహూతి, ప్రసూతి అనే ముగ్గురు కుమారైలూ, ప్రియవ్రతుడు ఉత్సానపాదుడు అనే ఇద్దరు కొడుకులూ జన్మించారు. వారిలో పెద్దదైన అకూతిని ‘రుచి’ అనే ప్రజాపతికిచ్చి పెండ్లి చేశారు. అతనికి అకూతియందు శ్రీమహావిష్ణువు ‘యజ్ఞాదు’ అను పుత్రుడుగా జన్మించారు. ఆదిలక్ష్మీ ‘దక్షిణ’ అను కన్యకగా జన్మించింది. స్వాయంభువుడు తన కూతురు, కుమారుడు విష్ణుదేవుని అవతారమూ అయిన యజ్ఞాని తన యించీకి తెచ్చుకున్నాడు. రుచి ప్రజాపతిదక్షుణీ తన దగ్గరే నిలుపుకొన్నాడు. యజ్ఞాదు తన్న భర్తగా కోరిన దక్షిణను చేపట్టాడు. అదిదంపతులు కావటంచేత ఆ అన్నాచెల్లెళ్ళ పెళ్ళిలోక విరుద్ధం కాలేదు.

దక్షిణకూ యజ్ఞానకు ‘యామ’ నామకులైన దేవతలు పుత్రులుగా జన్మించారు. ఆ పుత్రులు పన్నెండుమంది. వారి పేర్లు తోముడు, ప్రతోముడు, సంతోముడు, భద్రుడు, శాంతి, ఇడసృతి, ఇద్యుడు, కవి, విభుడు, వహ్ని, సుదేవుడు, రోచనుడు. ఈ పన్నెండు మందిని ‘తుషితు’లు అని కూడా అంటారు. తుషితులు దేవతలయ్యారు. మరీచి మొదలైన మునీశ్వరులు సప్తర్షులు అయ్యారు. యజ్ఞాదు దేవేంద్రుడు అయ్యాడు. మనువు పుత్రులైన ప్రియవ్రతుడూ, ఉత్సానపాదుడూ కొడుకులూ, మనమలూ, మునిమనుమలూ స్వాయంభువ మన్వంతరం నిండి కొనసాగింది.

మనువు తన రెండవ కూతురయిన దేవహూతిని కర్మ ప్రజాపతి కిచ్చాడు. మనువు మూడవ కూతురైన ప్రసూతిని దక్షప్రజాపతికి భార్యగా ఇచ్చాడు. దక్షునికి ప్రసూతికి పుట్టిన సంతతితో మూడు లోకాలు నిండిపోయాయి. దేవహూతి కర్మముల పుత్రికలు బ్రహ్మర్షులకు భార్యలయ్యారు.

కర్మ ప్రజాపతి సంతతి :

మరీచి మహర్షికి కర్మముని కూతురైన ‘కళ’ అను భార్యవల్ల కశ్యపుడు అను కొడుకూ, పూర్ణిమ అను కూతురూ పుట్టారు. కశ్యపుని సంతానము, పూర్ణిమ

సంతానము లోకాలన్నిటా నిండిపోయాయి. విరజుడు అనుకొడుకునూ దేవతల్య అనుకూతురినీ కన్నది.

అత్రిమహాముని అనసూయదేవివల్ల ముగ్గురు కొడుకులను పొందాడు. ఆ ముగ్గురూ బ్రహ్మ, విష్ణు, మహేశ్వరుల అంశలతో జన్మించారు. అప్పుడు విదురుడు మునీంద్రా - బ్రహ్మ, విష్ణు, శివుడు - ఏ కారణం చేత అత్రిమహార్షి యింట అనసూయదేవికి తనయులై జన్మించారు అని ప్రశ్నించాడు. షైత్రేయుడు విదురునికి ఆ కథయిలా వివరించాడు.

అత్రిమహార్షి అనసూయదేవితో కూడి ‘బుక్కం’ అనే కులపర్వతానికి వెళ్ళాడు. అటువంటి ప్రదేశంలో అత్రిమహార్షి ఒంటికాలిపై నిలుచుండి నూరు దివ్య సంవత్సరాలు తపస్సు చేశాడు. తన మనసులో తనతో సమానమైన సంతానమునకు నాకు ప్రసాదించుగాక అని భావించాడు. అత్రి మహాముని శిరస్సు నుండి అగ్నిజ్యులల వల్ల మూడు లోకాలూ కరిగి వేడెక్కాయి. అప్పురసలు, దేవతలు, సిద్ధులు, సాధ్యులు, మునులు, బ్రహ్మ, విష్ణు, మహేశ్వరులు, అత్రి మహాముని ముందు సాక్షాత్కారించారు.

బ్రహ్మహంసను, హరి గరుత్తుంతుని, శివుడు వృషభాన్ని అధిష్టించి ఉన్నారు. బ్రహ్మ కమండలాన్ని, విష్ణు చేతిలో చక్రాన్ని, శివుని చేతిలో త్రిశూలాన్ని ధరించివున్నారు. అత్రి మహార్షి ఆ మహాత్ములను చూచి పట్టరాని ఆనందంతో మృదు మధురంగా, గంభీరంగా ఇలా స్తుతించాడు. ‘బ్రహ్మ, విష్ణు, మహేశ్వర స్వరూపులైన మీ పాదపద్మాలకు నేను భక్తి పూర్వకంగా ప్రణామం చేస్తున్నాను. మీ ముగ్గురిలో నేను పిల్చిన మహాత్ముడు ఎవరు? నేను ఒక్కరినే పిలిచాను. మీరు ముగ్గురూ వేంచేశారు. నాకు వింతగా ఉన్నది.

నేను సంతానం కోసం నిలుపుకొన్న మహాత్ముడు ఒక్కడు మాత్రమే అని అత్రి మహార్షి పలుకగా మేము లెక్కకు ముగ్గురం అయినా వాస్తవానికి ఒక్కరమే మా ముగ్గురి అంశలతో ముగ్గురు కుమారులు మీకు జన్మిస్తారు. నీ సత్కృతిని

మూడు లోకాలలో వ్యాపింపజేస్తారు అని పలికి త్రిమూర్తులు అంతర్ధానం చెందారు. బ్రహ్మదేవుని అంశవల్ల చంద్రుడు జన్మించాడు. విష్ణుదేవుని అంశవల్ల దత్తుడు పుట్టాడు. మహాదేవుని అంశవల్ల దుర్మాసుడు కలిగాడు.

విదురా! విను! అంగీరసుడు అను మునీంద్రునికి శ్రద్ధయందు నలుగురు కుమార్తెలు కలిగారు. వారు - సినీవాలి, కుమారు, రాక, అనుమతి. అంతేగాక ఇద్దరు కొడుకులు పుట్టారు. వారు ఉచధ్యుడు, బృహస్పతి. వీరు చాలా ప్రసిద్ధులు. పులస్యునికి - హవిర్భుక్కు అనే భార్యవల్ల అగస్యుడు, విత్రేవసుడు అనే ఇద్దరు పుత్రులు జన్మించారు. విత్రేవసువుకు ‘ఇలబిల’ అనే భార్యవల్ల కుబేరుడూ, కైకసి అనే భార్యవల్ల రావణుడు, కుంభకర్ణుడు, విభీషణుడు జన్మించారు.

పులహునికి ‘గతి’ అనే భార్యవల్ల కర్మశైఖిష్ణుడు, వరీయాంసుడు, సహిష్ణుడు అనే ముగ్గురు కొడుకులు ఉధృవించారు. త్రతువుకు ‘క్రియ’ అనే భార్యవల్ల వాలఫిల్యులు అనే మహర్షులు అరవై వేలమంది కలిగారు.

వశిష్ఠునికి ‘ఊర్జు’ అనే భార్యయందు చిత్రకేతుడు, సురోచి, విరజుడు, మిత్రుడు, ఉల్మణిడు, వసుభృద్యాసుడు, ద్వ్యమంతుడు అను ఏడుగురు జుములు జన్మించారు. మరొక భార్యయందు శక్తిమొదలైన కొడుకులు కలిగారు.

అధర్ఘునికి ‘చిత్రి’ అనే భార్యయందు ధృతప్రతుండు అశ్వ శిరసుడూ జన్మించారు. భృగువునకు ‘భ్యాతి’ అనే భార్యయందు ధాత, విధాత అనే ఇద్దరు కొడుకులు, ‘శ్రీ’ అనే కుమార్తె జన్మించారు. భృగువు పుత్రులయిన ధాత, విధాత అనువారు మేరువు కుమార్తెలయిన అయతి, నియతి అనేవారిని పెంఢ్లాడారు. ధాతకు ‘అయతి’ వల్ల మృకండుడు పుట్టాడు. విధాతకు ‘నియతి’ వల్ల ప్రాణుడు జన్మించాడు. మృకండునకు మార్కుండేయుడు జన్మించాడు. ప్రాణునకు వేద శిరుడు పుట్టాడు. భార్థవునకు ‘ఉశన’ అనే భార్యవల్ల కవి జన్మించాడు. కర్మముని తొమ్మిండుగురు కూతుండ్రవల్ల లోకాలన్ని నిండిపోయాయి. ఈ వృత్తాంతం విన్న వారికి పాపాలన్నీ తొలగిపోతాయి.

11. దక్షప్రజాపతి సంతతి :

దక్షప్రజాపతికి స్వాయంభువ మనువు కూతురయిన ప్రసూతి వల్ల పదవోరు మంది కుమారైలు కలిగారు. దక్షుడు పదుముగ్గురిని శ్రద్ధ, మైత్రి, దయ, శాంతి, తుష్ణి, పుష్ణి, క్రియ, ఉన్నతి, బుద్ధి, మేధ, తితిక్ష, హ్రీ, మూర్తి అనే వారిని ధర్మానికిచ్చి వివాహం చేశాడు.

అగ్ని దేవునికి ఒక కుమారైను ఇచ్చాడు. పితృదేవతలకు ఒక కుమారైను ఇచ్చాడు. శివునికి ఒక పుత్రిక నిచ్చాడు.

ధర్మాని భార్యలలో శ్రద్ధవల్ల శ్రుతం, మైత్రివల్ల, ప్రసాదం, దయవల్ల అభయం, శాంతివల్ల సుఖం, తుష్ణివల్ల ముదం, పుష్ణివల్ల స్వయం, క్రియవల్ల యోగం, ఉన్నతివల్ల దర్శం, బుద్ధివల్ల ఆర్థం, మేధవల్ల స్వృతి, తితిక్షవల్ల క్షేమం, హ్రీవల్ల ప్రశయం, మూర్తివల్ల సకల కల్యాణ గుణ సంపన్ములైన నరనారాయణులను ఇరువురు బుధులు జన్మించారు. నరనారాయణులు పుట్టిన సమయంలో ప్రపంచమంతా పరమ మంగళోపేతమై భాసించింది.

13.సీ॥ గంధవాహుండు మందగతి ననుకూలుఁడై వీచె, నల్మిక్కులు విశద మయ్య నఫిలలోకంబులు నానందమును బొండె, దుములమై దేవదుందుభులు ప్రోసెం గర మొప్ప జలధులు కలకులడంగెను, మించినగతిచ బ్రివహించె నదులు గంధర్వ కిస్మర గానముల్ వీతెంచె, నపురోజనము లాస్యములు సెలఁగెత్తే॥ సురలు గురియించి రండంద విరులవాన మునిజనంబులు సంతోషమునఁ జెలంగి వినుతు లొనరించి ర వ్యోమ విశ్వమెల్లఁ బరమమంగళమై యొప్పి భవ్యచరిత.

4-29

బ్రహ్మ మొదలైన దేవతలు నరనారాయణులదగ్గరకువచ్చి స్తుతించారు. నరనారాయణుల రూపాలతో ధర్మాని యింట అవతరించావు. శ్రీదేవికి నివాసమైన

పద్మశోభను పరిహారించే నీ కరుణతో వీక్షించు. నరనారాయణులు ధర్మప్రమోద పరాయణులై గంధమాదన పర్వతానికి వెళ్ళిపోయారు, నరనారాయణులే భూభారాన్ని తగ్గించటం కోసం ‘అర్జునుడు’ ‘కృష్ణుడు’ అనే పేర్లతో కురు యదు వంశాలలో సత్యగుణ సంపన్ముఖై జన్మించారు.

అగ్ని దేవునకు దక్కని కూతురయిన స్వాహాదేవి అను భార్యవల్ల పావకుడు, పవమానుడు, శుచి అను ముగ్గురు కొడుకులు కలిగారు.

ఆ ముగ్గురి వల్ల నలభై ఐదు విధాలైన అగ్నులు ఉద్ఘావించాయి. అగ్నిష్టవులు, బర్మిష్టవులు, సౌమ్యులు, పితలు, ఆజ్యుషులు, సాగ్నులు, నిరగ్నులు అని ఏడు విధాలైన అగ్నులు యజ్ఞకర్మలు నిర్వహిస్తుంటారు. దక్కప్రజాపతి పుత్రికయైన ‘స్వధ’ అను భార్య వల్ల ఆ అగ్నులకు వయున, ధారిణి అను ఇద్దరు కన్యలు పుట్టారు.

ఊ	ఆ సుచరిత్ర దంపతు లుదంచితలీలఁ గనుంగొనంగ న
భ్యాసనునంశమందు నమృతాంశుందు, విష్ణుకళన్ సుయోగ వి
ద్యాసుభగుందు దత్తుందు, బురాంతకు భూరికళాంశమందు దు
ర్యాసుండునై జనించి రనపద్యపవిత్ర చరిత్రు లిమ్ములన్	4-23
క	ధరణీభర ముడుపుట కా,
నరనారాయణులు భువి జననమనయము నొం
దిరి యర్జున కృష్ణాఖ్యలఁ,
గురుయదువంశముల సత్యగుణయుతు లగుచున్	4-33

12. ఈశ్వరునికి దక్కునికి విరోధము ఏర్పడుట :

సతీదేవి దక్కుప్రజాపతి కూతురు, పరమశివుని భార్య ఆమెకు సంతానం కలుగలేదు. పరమేశ్వరుని పట్ల పగబూనిన తన తండ్రిమీద కోపించి తన శరీరాన్ని పరిత్యజించింది. విదురుడు “మైత్రేయా! దక్కుడు కూతురైన సతీదేవిని అపమానించటానికి కారణం ఏమిటి? మహాదేవుని దక్కుడు ద్వేషించటానికి కారణం ఏమిటి? సతీదేవి ఏమి చేయలేని అమాయకురాలివలే తన నిండు ప్రాణాలు విడిచింది. దక్కునికి, అల్లుడైన శివునికి విరోధం ఎలా సంభవించింది. ఈ కథ వినాలని ఉన్నది.”

మైత్రేయ మహార్షి విదురునితో ఇలా చెప్పసాగాడు.

“అయ్యా! విను, బ్రహ్మవేత్తలు గొప్ప యజ్ఞం ప్రారంభించారు. యజ్ఞాన్ని చూడటానికి శివుడు, బ్రహ్మదేవుడు, యోగీశ్వరులు, దేవతలు, మునీంద్రులు, మహారూలు ప్రజాపతులందరూ వచ్చారు. దక్కుడు కూడ అరుదెంచాడు. సభలోని వారే లేచి నిలబడ్డారు. బ్రహ్మ, శివుడు మాత్రం లేవలేదు. అల్లుడైన శివుడు మాత్రం తన పెద్దరికం గుర్తించి గడ్డ దిగలేదు. దక్కుడికి తలకొట్టినట్లయింది.

‘మీరందరూ సద్గు చేయకుండా వినండి. నా మాటలు అజ్ఞానంతో అసూయతో పలికేవి కానేకావు, ఈ శివుడు దిక్కాలకుల కీర్తిని నేలపాలు చేస్తున్నాడు. ఈ శివుడు వేదాలలో చెప్పబడిన కర్మలు చేయడు. ఇతనిని భూతాలు, ప్రేతాలు చుట్టూముట్టి కొలుస్తుంటాయి. శుచిలేనివాడు, మతిలేని వారికి అధిపతి. ఈ శివునికి బ్రహ్మమాట విని వేదమును శూద్రునకు ఇచ్చినట్లు నా పుత్రికను ఇచ్చాను. దక్కుడు శంకరుని శపించటం కోసం శాపజలాలను చేతిలో గ్రహించి ఈ విధంగా అన్నాడు. ‘శివుడు ఇంద్రుడు, విష్ణువు మొదలగు దేవతలతోపాటు యజ్ఞంలో హవిర్భాగం పొందకుండు గాక! శివుని శపించిన దక్కుణ్ణి చూచి సభ్యులు ‘నీవు చేసినది చెడ్డపని’ అని అడ్డుకున్నారు. సందికేశ్వరుడు దక్కుడు పరమేశ్వరుళ్ళి నిందించటం శపించటం విని కోపంతో కన్నులెర్రవారగా ఇలా అన్నాడు.

‘ఈ దక్కుడు దేహమునే ఆత్మగా భావిస్తాడు. వీడు ట్రీలోలుడై చెడిపోతాడు. ఈ దక్కుడు తొందరలోనే ‘గౌరేతలవాడు’ అగుగాక! శివుని ద్వేషించే బ్రాహ్మణులు విద్యనూ, తపస్సనూ, ప్రతాలనూ పొట్టకోసమే అవలంభిస్తారు. యాచకులై సంచరించుతారు’ అని నందికేశ్వరుడు బ్రాహ్మణులను శపించాడు. నందీశ్వరుని శాప వాక్యులు విని భృగు మహాముని తిరిగి ఇలా శపించాడు. ఈ లోకంలో ఎవరు శివదీక్షు పరాయణులో వారంతా శాస్త్రాలకు విరోధులై పాపండులు అగుదురుగాక!

వేదం లోకాలకు క్షేమం కలిగిస్తుంది. అది సనాతనమైనది. దానీని పూర్వం బుషి పుంగవులు అందరూ అంగీకరించారు. వేదం విష్ణువు నుండి ఆవిర్భవించింది. శివదీక్షను గొనువారికి మడ్యం పూజ్యమగు గాక! శివవ్రతులు భస్మమునూ, జడలనూ, ఎముకలనూ ధరింతురు గాక! మూర్ఖులై శుచిత్వము లేనివారై పాపండులై నశింతురు గాక!”

ఈ విధంగా నందీశ్వరుడూ, భృగుమహర్షి ఒకరినొకరు శపించుకున్నారు. దైవ అనుగ్రహం వల్ల వారు నశింపలేదు. శివుడు అనుచరులతో కూడి ఆక్కడ నుండి వెళ్లిపోయాడు. నారాయణుడు యజ్ఞంలో పూజనీయుడు. యజ్ఞాన్ని బ్రాహ్మణులు వేయి సంవత్సరాలు యథావిధిగా చేశారు. గంగానది, యమునా నది సంగమించు ప్రయాగ క్షేత్రంలో సదస్సులు దీక్షా స్నానాలు చేసి తమ ఆశ్రమాలకు వెళ్లిపోయారు అని మైత్రేయుడు విదురునితో చెప్పాడు.

మ॥ అనయంబుందనమానసంబుననవిద్యల్ముఖ్యతత్వంబుగాం

గని గౌరీశుం దిరస్మరించిన యసత్కర్మాతు నీ దక్కని

స్నానవర్తించినవారు సంసరణకర్మారంభులై నిచ్చలున్

జననం బందుచుం జచ్చుచున్ మరల నోజం బుట్టుచున్ వర్తిలున్ 4-48

13. రక్షసి యజ్ఞమునకు దాక్షాయణి వెళ్లుట :

దక్కునికి అల్లుడైన శివునికి వైరం నానాటికి పెరిగింది. బ్రహ్మదక్షుజ్ఞి ప్రజాపతులందరికి అధ్యక్షుజ్ఞి చేశాడు. పరమేశ్వరుజ్ఞి ధిక్కరించి రుద్రహీనమైన ‘వాజపేయము’ అనే యజ్ఞం చేశాడు. శివుడు లేనిది యజ్ఞం ఉండదు. అయినా దక్కుడు ఆ విధంగా చేశాడు. ‘బృహస్పతి సవనం’ అనే యజ్ఞాన్ని చేయటానికి దక్కుడు పూనుకొన్నాడు. మునులూ, ప్రజాపతులూ, దేవతలూ, మహర్షులూ దక్కుడు చేసిన పూజలను సంతోషంగా అందుకున్నారు. దక్కుప్రజాపతి చేసే యజ్ఞాన్ని మాడాలనే ఉత్సాహంతో సమస్త దిక్కులలోనూ ఉండేవారు వెళ్తున్నారు.

సతీదేవి అతిశయించిన కుతూహలంతో పరమేశ్వరుని చూచి “విన్నారా! మీ మామగారైన దక్కుప్రజాపతి దీక్షాపరుదై యజ్ఞం చేస్తున్నాడట. స్వామీ! మనమూ అక్కడికి వెళ్లాలి అనే కోరిక నాకు కలుగుతున్నది. నాయనగారి యజ్ఞాన్ని చూడటానికి నాతోబుట్టిన వాళ్లంతా తమ తమ భర్తలతో తప్పకుండా వస్తారు. మనమూ వెళ్లినట్లయితే అక్కడి వారందరినీ చూచే అవకాశం నాకు కలుగుతుంది. ఆ మహాయజ్ఞాన్ని చూడాలని వేడుక పడుతున్నాను. ఒకప్పురు నా పుట్టిల్లు చూడాలని అనుకుంటున్నాను. తమ తండ్రి యింట జరిగే శుభ కార్యాలను చూడటానికి వెళ్లుకుండా ఏ ఆడుబిడ్డల ప్రాణాలు నిలుస్తాయి? ఎవరి ఇంటికి కూడా పిలువకుండా వెళ్లుటం తగదు అని మీరు అనవచ్చు. తండ్రి గురువు, మిత్రుడు, రాజు మొదలగు వారి యిండ్లకు పిలువక పోయినా సజ్జనులైనవారు వెళ్లడం సదాచారమే కదా! స్వామీ నన్ను అనుగ్రహించి నా కోరిక సఫలం చేయండి.”

శివుడు సతీదేవితో ఇలా అన్నాడు. “సుందరీ! మందబుధులు మదోన్నత్తులై మహాత్ముల గొప్పతనాన్ని గుర్తింపలేరు. దుర్జనుల యిండ్లకు చుట్టరికాన్ని పాటించి వెళ్లుటం వివేకవంతులైన వారికి తగని పని. నీ తండ్రి కుమారైలందరి కంటే నిన్నే ఎక్కువ ప్రేమిస్తాడు. మీరు ఆయన్ని చూచి లేచి ఎదురువెళ్లి సమస్కరించలేదు.

‘అందువల్ల అవమానం భరించలేక పగ పెంచుకొన్నాడు’ అని నీవు అనవచ్చు. లోకంలో సామాన్య జనులు ఒకరినాకరు ఎదురువెళ్ళి నమస్కారం చేస్తారు. భగవంతుడు సర్వాంతర్యామి. కాబట్టి శరీర నమస్కారం తగదని ఆయనను ఉద్దేశించి మనస్సులోనే నమస్కారం మొదలైనవి చేస్తారు. వాసుదేవునకు నా హృదయంలోనే నమస్కరిస్తుంటాను. ఏ పాపమూ ఎరుగని నన్ను పూర్వం ప్రజాపతులు చేసే యజ్ఞంలో నీ తండ్రి నిందించి పరాభవించాడు. నా మాటకాదని వెళ్ళినట్లయితే ఆక్కడ నీకు అవమానం జరిగి తీరుతుంది. లోకంలో బంధువుల చేత గౌరవం పొందకుండా అవమానం పొందటం మరణంతో సమానం” అని సతీదేవిని పొచ్చరించాడు. ఆమె శోకంతో మనస్సు చలించి వివేకం కోల్పోయింది. పరమేశ్వరుణ్ణి విడిచిపెట్టి తండ్రిని చూడాలని ఒంటరిగా పుట్టించికి బయలుదేరింది.

సతీదేవి వెనుక మణిమంతుడు, ప్రమథులూ, యక్కలూ బయలుదేరారు. నందీశ్వరుడు వారి ముందు నడుస్తున్నాడు. సతీదేవిని వృషభవాహనంపై కూర్చుండబెట్టి ప్రయాణం సాగించారు. యజ్ఞశాలను చూశారు. వేదఫోషలు మిన్నుముట్టుతున్నాయి. ఒకచోట యజ్ఞవశవును బంధించారు. యజ్ఞం వైభవోపేతంగా జరుగుతున్నది. సతీదేవిని తల్లి చూడగానే తల్లి తోబుట్టువులూ అనురాగంతో ఆదరించారు. తండ్రి తనవైపుతలెత్తి చూడకుండా అవమానించటం వల్ల తన తోబుట్టువులు చేసిన గౌరవమును సతీదేవి అందుకోలేదు.

ప్రమథగణాలు శివుని ద్వోషించి యజ్ఞం చేస్తున్నాననే దురహంకారంతో మిదిసిపడుతున్న దక్కుణ్ణి హతమారుస్తాం అని ముందుకు దూకారు. సతీదేవి వారిని వారించింది. “పరమేశ్వరుడు లోకంలోని ప్రాణులందరికి ఎంతో ఇష్టమైనవాడు. ఆ మహాదేవునికి ఇష్టమైనవారు కానీ, ఇష్టంలేనివారు గానీ ఎవరూలేదు. దేహమునే ఆత్మ అని వాధించు దుర్భనులు సజ్జనులైన వారిని నిందించటంలో వింతలేదు. దేవదేవునికి నీవు ద్రోహం చేశావు. నీవంటి మూర్ఖులు తప్ప శివుణ్ణి ‘అమంగళు’డని మరెవ్వురూ భావింపరు, హరుని అవమానించే

పాపాత్మని నాలుక పరపరకోసి వేయాలి. అలా చేయటానికి శక్తిలేకపోతే శివనిందను సహించిన తానే చావాలి. ఈశ్వరుని నిందించిన నీకు కుమారైను అనిపించుకొనుట నాకు ఇష్టం లేదు. నేను నీవల్ల ప్రాప్తించిన ఈ పాడు శరీరాన్ని పరిత్యజించి పవిత్రురాలను అవుతాను. వైదిక కర్మలు కర్మాసక్తులైన సంసారులకేగాని ఆత్మారాములైన యోగులకు కాదు. శివుడు బ్రహ్మాస్వరూపుడు. ప్రవృత్తి, నివృత్తి కర్మలకు అతీతుడు. నీచుదా! నీ కూతుర్లు అని చెప్పుకోవడానికి కూడా నేను సిగ్గుపడుతున్నాను. దాక్షాయణీ! అని నన్ను పిలిచినపుడు నేను క్రుంగిపోతాను”. అంటూ అరిపడ్డర్లాన్ని జయించి ఉత్తర దిక్కు మొగమై, ఆచమించి, శుచియై, మానం దాల్చి, నేలపై కూర్చుండి యోగమార్గం ద్వారా శరీరాన్ని విడిచిపెట్టాలని నిశ్చయించుకొని అగ్నిలో భగ్నమని భస్మమైపోయింది.

అక్కడవన్న దేవతలు ఈ సతీదేవి దక్కని మీద కోపంతో శరీరాన్ని పరిత్యజించింది గదా అని మానవులు దేవతలు హోహోకారాలు వేశారు. ఈ దక్కడు తన అనుగు పుత్రికను అవమానించాడు. పేరుకు మాత్రమే బ్రాహ్మణుడు. వీడి ప్రతిష్టమట్టిలో కలిసిపోతుంది. వీడికి నరకం తప్పదు. దక్కణ్ణి శిక్షించడానికి ఉత్సాహంతో ముందుకు దూకారు. భృగుమహర్షి హోమం వెంటనే ప్రారంభించాడు.

భృగుమహర్షి దక్కిణాగ్ని యందు వేల్వగానే ‘బుభువులు’ అనే దేవతలు వేల కొలది బ్రాహ్మతేజస్సుతో వెలిగిపోతూ ప్రమథ గణాలనూ, గుహ్యక గణాలనూ పారదోలారు. ప్రమథ గణాలు బుభువుల చేతిలో ఓడిపోవటమూ పరమేశ్వరుడు నారదుని వల్ల విన్నాడు. దేవాది దేవుడు నీలగ్రీవుడూ మెరపు తీగవలె అగ్ని జ్వలామాలికవలె ప్రకాశించే జడను ఒకదానిని మహాకోపంతో పెరికి భూమి మీద విసిరికొట్టాడు.

14. దక్కయాజ్ఞాన్మ వీరభద్రుడు ధ్వంసం చేయట :

పరమేశ్వరుడు పెరికి వేసిన జడనుండి వీరభద్రుడు ఉదయించాడు. వేఱు బాహుదండాలతో కోరలు రంపాలలాగా మెడనిండా కపాల మాలలు త్రేలాడుతూ కనబడ్డాడు. శత్రు సంహారం తలపెట్టినవాడై ‘స్వామీ! నేను ఏమి చేయాలి? అజ్ఞాపించండి’ అని అడిగాడు. అప్పుడు ఈశ్వరుడు “వీరాధివీరుడా! మన ప్రమథగణాల కందరికీ నీవు సేనాధిపతివై సాగిపో! యజ్ఞంతో కూడా దక్కుణ్ణి హతమార్పు” అని వీరభద్రుణ్ణి అజ్ఞాపించాడు.

వీరభద్రుడు పరమశివునికి ప్రదక్షిణం చేసి వాడి శూలాన్ని చేత పట్టాడు. అయిన గమన వేగానికి ధరిత్రి దద్దరిల్లింది. ప్రమథగణాలు పెక్కు రకాలైన అయుధాలు ధరించి యజ్ఞశాలలోకి పరుగులు పెట్టారు. కొందరు యజ్ఞ పొత్తలనూ, అగ్నులనూ, పాకశాలనూ, యజమానశాలనూ ధ్వంసం చేశారు. హామాగ్నులను అర్పివేశారు. దేవతలను కాలు కదలనీయకుండా అడ్డుకున్నారు.

మణిమంతుడు	-	భృగువునూ
వీరభద్రుడు	-	దక్కుణ్ణి
చందీశ్వరుడు	-	పూతుణ్ణి
నందీశ్వరుడు	-	భగుణ్ణి పట్టుకున్నారు.

వారు భయపడి దిక్కు తెలియక ఎక్కడిక్కెక్కడికో పారిపోయారు. భగుణ్ణి పట్టుకొని నందీశ్వరుడు కన్నులు పీకేశాడు. పూషుణ్ణి పండ్లను చందీశ్వరుడు రాలగొట్టాడు. భృగుణ్ణి పట్టుకొని వాని గడ్డము మీసమూ వీరభద్రుడు పెరికివేశాడు. వీరభద్రుడు దక్కుణ్ణి ఎక్కితూక్కిపట్టి కత్తితో ఒడలంతా తూట్లు పొడిచాడు. మంత్ర పూతాలయి గట్టిపడిన చర్చం గల అతనిని హతమార్పేక ఆశ్చర్యపడ్డాడు. వీరభద్రుడు దక్కుని యజ్ఞాన్మ ధ్వంసం చేసి కైలాసానికి వెళ్ళిపోయాడు. ఇదంతా ముందే మనసులో తెలుసుకొని నారాయణుడు, బ్రహ్మదేవుడూ దక్కుని యజ్ఞాన్మ చూడటానికి రాలేదు. బ్రహ్మ దేవతలతో ఈలా అన్నాడు. “ఆ మహాదేవుడు ఒక్కమాటు కోపంతో కనుబొమలు ముడివేస్తే చాలు, లోకపాలకులూ నశిస్తారు.

దక్కని దురూక్తులు అనే బాణాలు గ్రుచ్ఛుకొని ఇదివరకే అతని మనస్సు నొచ్చింది. ఆ మహాత్మునికి పశ్చిమియోగం కూడా ప్రాప్తించింది. యజ్ఞాన్ని పూర్తి చెయ్యాలనే కోర్కె మీకు ఉన్నట్లయితే ఆ దయామయుడు దయతలిస్తే మీ కోర్కె నెరవేరుతుంది”.

“నేనూ, దేవేంద్రుడూ, మనులూ, మీరు ఆయన పరిమాణాన్ని తెలుసుకోలేము. ఆయన వద్దకు మనము అందరమూ కలిసి వెళ్ళటం మంచిది” అని చెప్పి బ్రహ్మాదేవుడు బయలుదేరాడు. కైలాస కైలాన్ని బ్రహ్మాది దేవతలు కనుల పండువుగా దర్శించారు. చేసిన పుణ్యాలకు పెక్కు రకాల భోగాలను అక్కడ అనుభవిస్తున్నారు. వెండికండ ‘పుణ్యాల పూలదండ’గా ఉన్నది కైలాస పర్వతం చుట్టూ గంగానది ప్రవహిస్తున్నది. దేవతలకు ఎదుట అలకాపురం కనిపించింది. ఆ నగరం వెలుపల ‘నంద’ ‘అలకనంద’ అను పేర్లు గల నదులను చూశారు. సౌగంధిక వనాన్ని చూశారు. ఆ వనానికి సమీపంలో ఒక మరి చెట్టును చూశారు. ఆ చెట్టు పొడవు వంద యోజనాలు. వెడల్పు డెబ్బిదియైదు యోజనాలు. ఆ చెట్టు నీడ సంసార తాపాన్ని తొలగిస్తుంది. బ్రహ్మాది దేవతలు ఆ మరిచెట్టు క్రింద మహేశ్వరుణ్ణి దర్శించారు. సనందుడు మొదలైన సిద్ధులు ఆ శివుని సేవిస్తున్నారు. ఆ శివుడు శాంతమూర్తి. బ్రహ్మ స్వరూపుడు.

మహేశ్వరుడు కుడితొడపై ఎడమకాలు మోపి దాని ఎడమ చేయి చాపి కూర్చున్నాడు. కుడిచేతి ముంజేతిలో జపమాల ధరించాడు. సమాధి నిష్టలో ఉన్నాడు. కోపం విడిచిపెట్టి యమునివలె ధర్మసనం మీద కూర్చున్నాడు. ఇటువంటి రుద్రుని దేవతలంతా చూశారు. శివుడు దేవేంద్రుడు, యోగులు వింటుండగా నారదునితో తియ్యని మాటలు మాటాడుతున్నాడు. శివుడు మిక్కిలి ప్రీతితో విధాతకు ప్రణామం చేశాడు.

బ్రహ్మ చిరునవ్వుతో ఇలా అన్నాడు. “ఓ రుద్రా! సాతెపురుగువలె విశ్వస్యామ్పికి, వృద్ధికి, వినాశానికి నీవే హేతువు అవుతుంటావు. నీ మహిమ చేత శుభకర్మలు చేసేవారికి ముక్కినీ, అశుభకర్మలు చేసేవారికి నరకాన్ని కలిగిస్తావు. విష్ణుమాయకు చిక్కిస్తవారు భేద దృష్టితో ప్రవర్తిస్తారు. విష్ణుమాయా వశ్వలై కర్మలు ఆచరించేవారు

అపరాధం చేసినట్లయితే నీవు క్షమించి వారిని కాపాడాలి. యజ్ఞభాగానికి అర్పిదైన నీకు యజ్ఞభాగం ఇవ్వకపోవటంచేత నీవు దక్కని యజ్ఞాన్ని ధ్వంసం చేశావు. దక్కని యజ్ఞాన్ని నీవు పునరుద్ధరించు. దక్కని బతికించు, భగునికి కన్నులు అనుగ్రహించు. భృగుమునికి మీసాలూ, గడ్డాలూ ప్రసాదించు. పూషునికి దంతాలను కనికరించు. యజ్ఞకార్యం సమస్తమూ పూర్తికావించి యాగాన్ని నీ భాగంగా స్వీకరించు.” అని బ్రహ్మదేవుడు వినయంగా ప్రార్థింపగా మహాదేవుడు కనికరంతో ఇలా అన్నాడు. “నేను దుష్టులను వారు చేసిన దోషాలను తగినట్లుగా శిక్షిస్తూ ఉంటాను”.

“శిరస్సు దహింపబడిన దక్కుడు గొరెముఖం కలవాడవుతాడు. భగుడు యజ్ఞభాగాన్ని పొంది మిత్రసామకమైన నేత్రాలతో చూస్తాడు. పూషుడు పిండి పదార్థాలను దంతాల ద్వారా తింటాడు. దేవతలందరూ యజ్ఞశేషాన్ని సమర్పించడం వల్ల అన్ని అవయవాలూ కలవారై సంచరిస్తారు. భృగువు చింబోతు మీసాలూ గడ్డమూ పొందుతాడు” అని శివుడు ఆజ్ఞయిచ్చాడు.

సమస్త ప్రాణులూ సంతోషించి పరమేశ్వరా! ‘బాగు! బాగు!’ అని మెచ్చుకొన్నారు. దక్కనికి గొణ్ణెతల సంప్రాప్తింపగా నిద్రనుండి మేల్కానీ లేచినట్లు లేచాడు. అది చూచి శివుడు సంతోషించాడు. రుద్రుని ద్వేషించటం వల్ల కలిగిన దోషాలు తొలగిపోయాయి. పరమేశ్వరుణ్ణి ప్రస్తుతించాలని పూనుకొన్నాడు. కూతురు జ్ఞాపకం వచ్చింది. దక్కుడు పరమశివునితో ఇలా అన్నాడు.

“మహాదేవా! నేను నీపట్ల అపరాధం చేశాను. కాబట్టి నీవు నన్ను శిక్షించావు. నన్ను రక్షించటమే అని భావిస్తాను. నీవూ, విష్ణు దేవుడూ కపట బ్రాహ్మణులను క్షమింపరు. విద్య, తపస్సు, ప్రతం, బ్రాహ్మణుల ధర్మాలు. నీవు బ్రాహ్మణులను నిత్యమూ శ్రద్ధగా కాపాడుతుంటావు. క్షుద్రులను సంహరించే రుద్ర, మహాసభలో నేను పలికిన చెడ్డ పలుకులు అనే ములుకుల చేత నీవుగాయపడ్డావు. నన్ను క్షమింపుమని” రుద్రుణ్ణి వేదుకొన్నాడు. అనంతరం బ్రాహ్మణుడేవుడు ఆజ్ఞాపించగా బుత్స్వక్కులతో యజ్ఞం చేయటం ప్రారంభించాడు. భృగువుతో గూడి నిర్వలమైన

మనస్సు గలవాడై దక్కుడు ద్రవ్యత్యాగం చేశాడు. అప్పుడు నారాయణుడు అనుగ్రహించి సాక్షాత్కరించాడు. కరివరదుడైన హరి గరుడవాహనమెక్కి అక్కడికి వచ్చాడు. బ్రహ్మ, ఇంద్రుడు, శివుడు మొదలైన దేవతలు తటాలున లేచి నమస్కారాలు తెలియజేశారు.

బ్రహ్ముడులకు జనకుడూ, యజ్ఞేశ్వరుడూ అయిన భగవంతుణ్ణి దక్కుడు ఇలా స్తుతించాడు. బుత్తిక్కుల భార్యలు ఈలా విన్నవించారు. నీ పాదాలను ఆరాధించటం కోసం దక్కుప్రజాపతి ప్రారంభించిన యజ్ఞం పరమశివుని ఆగ్రహం వల్ల భ్రస్మిపటలమైపోయింది. యజ్ఞవైభవమంతా నేలపాలయింది. నీ నేత్రాలు విప్పి ఒక్కమాటు చూస్తే ఈ యజ్ఞం పవిత్రమై యథారూపాన్ని పొందుతుంది. మాధవ! మమ్మ కాపాడు అన్నారు. లోకపాలకులు, సిద్ధులు, బుషులు, యోగీశ్వరులు, అగ్నిదేవుడు, దేవతలు, గంధర్వులు, విద్యాధరులు ఇలా సంస్తుతించారు. బ్రాహ్మణులు ఇలా స్తుతించారు. హవ్యం, అగ్ని మంత్రాలు, సమిధలు, ధర్మలు, పాత్రలు, సదస్సులు, యజ్ఞ పశువు అన్నీ నీవే.

విష్ణువు దక్కునితో ఇలా అన్నాడు. “నేనూ, బ్రహ్మ, శివుడూ ముఖ్యరం ఈ లోకాలకు హేతుభూతులం. సృష్టి స్థితి లయ కార్యాలను నిర్వహిస్తూ ఆయా పనులకు తగిన బ్రహ్మ, రుద్రాది నామాలను పొందుతుంటాం. హరిహర బ్రాహ్మణమైన మా ముగ్గురినీ వేరుగా చూడనివాడు ధన్యుడు.” విష్ణుమూర్తి ఇలా ఉపదేశింపగా విని దక్కుడు విష్ణుదేవతాకమైన “త్రికపాల పురోదాశ” మనే యజ్ఞాన్ని చేసి విష్ణుమూర్తి పాద పద్మాలను పరమభక్తితో పూజించాడు. తాను బుత్తిక్కులతో సోమపానం చేసిన వారితో కలిసి అవభ్యధ స్నానం చేశాడు. అప్పుడూ దేవతలూ, మునులూ, బ్రాహ్మణులూ దక్కుణ్ణి చూచి ధర్మబుద్ధి కలిగి సుఖంగా జీవింతువు గాక! అని దీవించి తమ తమ గృహోలకు వెళ్ళారు. విష్ణువు, శివుడూ తమ తమ గృహోలకు వెళ్ళారు. దక్కుపుత్రికయైన సతీదేవి పూర్వ శరీరాన్ని పరిత్యజించినదై హిమవంతునికి మేనకకూ ‘పార్వతి’గా జన్మించింది. పరమశివుని కథను బృహస్పతి తన శిష్యుడైన ఉద్దువునకు చెప్పాడు. ఆ ఉద్దువుడు నాకు చెప్పాడు అని మైత్రేయ మహాముని విదురునితో మళ్ళీ యిలా అన్నాడు.

సనకుడు మొదలైనవారూ నారదుడు, హంసుడు, అరుణి బుభుడు, యతి
- ఈ బ్రహ్మ పుత్రులందరూ నైషికులై గృహస్థులు కాకపోవటంవల్ల వారి వంశాలు
కొనసాగలేదు.

అధర్మనికి ‘మృష’ యను భార్యయందు - దంభుడు కుమారుడు
- మాయ అనే కుమారై పుట్టారు

అధర్మ సంతానమైనందున - దంభుడు, మాయ దంపతులయ్యారు. దంభునికి
మాయకు - లోభుడు అనే పుత్రుడు, నికృతి అనే పుత్రిక పుట్టారు. వీరు కూడా
అలుమగలయ్యారు. వీరికి ‘కోదుడు అనే కొడుకూ ‘హింస’ అనే కూతురు పుట్టి
భార్యభర్తలయ్యారు. ఆ జంటకు ‘కలి’ అనే పురుషుడూ ‘దురుక్తి’ అనే కన్యక
జన్మించి దంపతులయ్యారు. వీరికి ‘భయం’ అనే పురుషుడూ, ‘మృత్యువు’ అనే
శ్రీ జన్మించి వీరుమళ్ళీ అలుమగలయ్యారు. వారిద్దరికి ‘యాతన’ ‘నిరయం’ అనే
జంట జన్మించి దంపతులయ్యారు.

సంసారానికి హేతుమైన ‘అధర్మం’ అనే వృక్షానికి వీరంతా శాఖలై వ్యాపించారు.
మానవుడు ఎవ్వడూ ఏ మాత్రమూ వీరిని అనుసరింప కూడదు. ఈ విధంగా
ప్రతి సర్దాన్ని నీకు సంగ్రహంగా వినిపించాను.

ఉ॥	మతియును న మృహితాత్ముని, చరణ సరోజాత యుగము సకలజగంబుల్ నెఱిం గొలుపం, గోరు కోర్మలు, దరమిడి వర్షించు నతనిం దగునే తెగడన్?	4-88
తే॥	వీరభద్రుండు విహత విద్యేశి భద్రుం దగుచుం దన వేయి చేతుల మొగిచి వినయ మెసంగ నే నేమి సేయుడు? నెఱుంగ నాకు, నానతిమృస్న నతని క య్యభవుం డనియె.	4-108

15. గ్రుషున చరిత్ర

స్వాయంభువ మనువుకు శతరూప అనే భార్యవల్ల ప్రియవ్రతుడు, ఉత్తాన పాదుడు అనే ఇద్దరు కొడుకులు పుట్టారు. ఉత్తానపాదునికి సునీతి, సురుచి అనే ఇద్దరు భార్యలు - సునీతి అంటే రాజుకు ప్రీతి లేదు. సురుచి అంటే రాజుకు మిక్కిలి మక్కువ సునీతి కొడుకు పేరు గ్రుషును, సురుచి కొడుకు ఉత్తముడు.

ఒకనాడు ఉత్తానపాదుడు ఆనందంగా ఉత్తముణ్ణి తన తొడలపై కూర్చుండ బెట్టుకొని ముద్దాడుతున్నాడు. అప్పుడు గ్రుషును కూడా తండ్రి తొడను ఎక్కుడానికి ఉబలాట పడ్డాడు. ఉత్తానపాదుడు గ్రుషుని దగ్గరకు తీసుకోలేదు. అది గమనించి సురుచి గర్వంతో ‘నా కడుపున పుట్టిన వాడే తండ్రి తొడ ఎక్కుటానికి అర్పుదు. మరియుక స్నేహితుడు పుట్టిన నీకు తండ్రి తొడ ఎక్కే అధృష్టం ఏలా కలుగుతుంది. ధ్రువకుమారా! నీవు విష్ణుదేవుని ఆశ్రయించు నా కడుపున పుట్టేటట్లు అనుగ్రహిస్తాడు అప్పుడు నీ కోరిక నెరవేరుతుంది అని అన్నది. గ్రుషును పట్టరాని దుఃఖంతో ఏదుస్తూ తల్లిదగ్గరకు వెళ్ళాడు. సునీతి కన్న కొడుకును బుజ్జిగించి “నాయునా! ఏడవకు నన్ను మీ నాన్నగారు భార్యగానే కాదు, చివరకు దాసిగా కూడా చూడటం లేదు. సవతి తల్లి పలికిన పలుకులు వాస్తవమే. తండ్రి తొడలపై కూర్చోవాలని ఆశ ఉన్నట్లయితే హరి పాదాలను ఆరాధించు ఆ నారాయణుని పాద పద్మాలను ఆరాధించి బ్రహ్మదేవుడు బ్రహ్మ పదాన్ని అందుకొన్నాడు. మీతాతమ్యైన స్వాయంభువ మనువు ఏకాగ్రతతో యజ్ఞాలను చేసి ఇహలోక సుఖాలూ, పరలోక సుఖాలూ అనుభవించి పరమపదం చెందాడు.” అని సమాధానమిచ్చినది.

నారదుని ఉపదేశంతో గ్రుషును తపస్సు చేయుట :

కన్నతల్లిమాటలు గ్రుషును ఆలకించాడు. పినతల్లి పలికిన దుర్వాక్కులు మనస్సులో ఉంచుకొని నగరం నుంచి బయటికి వెళ్ళి పోతున్నాడు. అపుడు ‘నాయునా!’ అని ఎలుగెత్తి పిలిచి నారదుడు ఇలా అన్నాడు. “సకల సంపదలు

కలిగిన గృహాన్ని విడిచి ఒంటరిగా ఎక్కుడికి పోతున్నావు. బంధువులు చేసిన అపమానాన్ని తలచుకొని బాధపడుతున్నావు.” అన్నాడు. నారదుని మాటలు విని ధ్రువుడు ‘మహాత్మ’! సవతి తల్లి పలికిన ములుకులవంటి పలుకుల వల్ల నా మనస్సు గాయపడింది. ఆ పుండును భగవద్ధ్యానం అనే శాపధం జేత నయం చేసుకుంటాను’ అన్నాడు. అపుడు నారదుడు ధ్రువునితో ఇలా అన్నాడు.

“సుఖదుఃఖాలు మానవులకు పూర్వం తాము చేసిన కర్మలను బట్టి కలుగుతూ ఉంటాయి. తెలివిగలవాడు తనకు కలిగిన సుఖదుఃఖాలు దైవసంకల్పం వల్ల కలిగినవే అని భావిస్తాడు. యోగ మార్గాన్ని అనుసరించి భగవంతుని అనుగ్రహం పొందాలని నీవు అనుకుంటున్నావు. ఆ యోగమార్గం చాలా కష్టంతో కూడుకొన్నది. ఆ హరిని ఆరాధించటం చాలా కష్టం”. “స్వామీ! సురుచి పలికిన దుర్మాఘలు అను బాణాలచేత బద్దులైన నా హృదయంలో శాంతికి చోటులేదు. మూడులోకాలలోనూ శ్రేష్ఠమైనది ఇతరులెవ్వరూ పొందనిదీ అయిన స్థానాన్ని నేను పొందాలని ఆశపడుతున్నాను. నాకు చక్కని ఉపాయాన్ని ఉపదేశించు” అని అన్నాడు.

ధ్రువుని మాటలు విని నారదుడు “కుమారా! నీవు నిర్మల హృదయుడవు. నిన్ను మోక్ష మార్గాన్ని పొందటానికి ప్రేరేపించినవాడు పురుషోత్తముడైన శ్రీమన్నారాయణుడు. యమునానది ఒడ్డున ఉన్న మధువనానికి వెళ్ళి అది హరికి నివాసస్థానం. యమునానదిలో స్నానం చేసి నిశ్చలమైన బుద్ధితో నారాయణునకు నమస్కరించు. దర్శలతోనూ జింక చర్చంతోనూ స్వస్తికం మొదలైన ఆసనాలను కల్పించుకో. పూరకమూ, రేచకమూ, కుంభకమూ అనే మూడు విధాలైన ప్రాణాయామాలను అభ్యసించు. స్థిరమైన మనస్సుతో హరిని ధ్యానించు”.

“జం నమో భగవతే వాసుదేవాయ’ అనే వాసుదేవ మంత్రాన్ని ఏడు దినాలు జపించినట్టయితే దేవతలను దర్శించే శక్తి కలుగుతుంది. శ్యామలవర్ణం గల వాసుదేవుణ్ణి గరిక పోచలతో పూజించాలి. పద్మాలతో పూజించాలి. తులసీదళాలతో పూజించాలి. పూలమాలలతో నేవించాలి. సవమూలికలతో అర్చించాలి. నారబట్టలతో నేవించాలి. మృణయ, శిలామయ, దారుమయ ప్రతిమలతో నేవించాలి

అత్యార్పణబుద్ధితో చేసే పూజలను ద్వాదశాక్షర మంత్రంతో వాసుదేవునకు సమర్పించాలి. భక్తితో ధ్యానించే వానికి మొక్కాన్ని ప్రసాదిస్తాడు” అని నారదుడు చెప్పాడు. త్రువుడు నారదునకు ప్రదక్షిణం చేసి నమస్కరించి మధువనానికి బయలుదేరాడు. ఆ మధువనంలో మహార్షులు నివసిస్తారు. ఆ తరువాత నారదమహర్షి త్రువుని తండ్రి అయిన ఉత్తానపాదుని దగ్గరకు వెళ్ళాడు. ఆ రాజు వంక చూసి ఇలా ప్రశ్నించాడు.

“రాజు! నీవదనసరోజం వసివాడి ఉన్నది. నీ మనస్సులోని విచారానికి కారణం ఏమిటి?” అని నారదుడు అడిగాడు. “మునీంద్రా! నా ప్రియపుత్రుడు త్రువుడు అనేవాడు తెలివిగలవాడు. వానిని నేను అవమానించాను. మా త్రువుడు భయంకరమైన అడవిలో ప్రవేశించాడేమో. తోడేళ్ళు సర్పాలు, ఎలుగుబంట్లు మొదలయిన క్రార జంతువులు పొట్టనపెట్టుకొన్నవేమో అనే భయంతో బాధతో లోలోపల కుమిలి పోతున్నాను. ఇలా జరిగినందుకు దుఃఖిస్తున్నాను. మంచి పిల్లవానిని ‘నా ఒడిలో కూర్చోవద్దు’ అని అవమానించాను. నా చిన్న భార్యాయైన సురుచి మీది వలపతో ఈ దుర్మార్గపు పని చేశాను.”

ఉత్తానపాదుని మాటలు విని నారదుడు ఇలా అన్నాడు. ‘రాజు! నీ నందనుణ్ణి నారాయణుడు రక్షిస్తాడు. ఆ మహానుభావుడు విష్ణుదేవుని సేవించి సమస్త దిక్పాలకులు పొందరాని నిత్య పథానికి అధీశ్వరుడుఅవుతాడు. అతడు నీ కీర్తిని కల్పాంతం వరకూ సుస్థిరంగా ఉండేటట్లు చేస్తాడు. అ చిరకాలంలో నీ దగ్గరకు వస్తాడు” అన్నాడు.

నారదుడు చెప్పిన మాటలను రాజు తన మనస్సులో విశ్వసించాడు. ప్రియపుత్రుని తలచుకుంటూ రాజ్యభోగాల మీద ఆదరం తగ్గించుకొన్నాడు. నారదునివల్ల వాసుదేవ మంత్రాన్ని ఉపదేశం పొందిన త్రువుడు ‘మధువనం’ చేరుకున్నాడు. త్రువుడు యమునా నదిలో ప్రవేశించి స్నానం చేశాడు. మూడు దినాలకొకసారి వెలగపండ్చనూ, రేగుపండ్చనూ ఆరగిస్తూ ఒక్కనెల హరిని అర్పిస్తూ గడిపాడు. ఆరేసి దినాల కొకసారి తృణ పదార్థాలను తింటూ రెండవనెల గడిపాడు. తొమ్మిదేసి దినాలకు ఒకమారు నీటిని త్రాగి మూడవనెల గడిపాడు. పన్నెండేసి

దినముల కొకసారి గాలిని ఆరగిస్తూ నాల్గవ మాసంలో శ్రీహరిని సేవించాడు.
ప్రాణం లేని మ్రోడువలె నిశ్చలంగా అయిదవ నెల గడిపాడు.

శ్రీహరి రూపాన్ని తప్ప మరిదేనినీ మనస్సులో స్ఫురించకుండా తన చిత్తాన్ని సమాయత్తం చేశాడు. అతని తపః ప్రభావాన్ని సహింపలేక ముల్లోకాలూ కంపించాయి. ద్రువుడు భూమిపై ఒంటికాలు మోపి నిలుచున్నాడు. అతని కాలి బొటనవేలి ఒత్తిడికి భూమి అటూఅటూ ఊగింది, సగం భూమి వంగి క్రుంగింది.

ధ్రువుడు తన ప్రాణవాయువును నిరోధించి పరమేశ్వరునితో అనుసంధానం చేశాడు. ఈ విధంగా శ్యాసను నిరోధించటంవల్ల శ్రీహరి కంపించాడు. ఆయన కంపించగానే అభిలలోకాలూ ప్రకంపించాయి. ఆ మహోవిపద్ధతసు అవలోకించి అష్టదిక్కాలకులు పుండరీకాక్షుని శరణుజోచ్చారు.

దేవతలందరూ నారాయణునకు నమస్కరించి “పరమాత్మా! నీవు సర్వప్రాణి శరీరాలలో అంతర్యామిగా ఉండే స్వామివి. ఊపిరాడక ఉక్కిరిబిక్కిరి అవుతున్నాము. ఆపదను తొలగించి కాపాడు ప్రభూ!” ఉత్తానపాడుని కొడుకు ద్రువుడు అనేవాడు విశ్వస్వరూపుడైన నాయందు తన మనస్సును సంధానపరచి తపస్సు చేస్తున్నాడు. తపస్సు నుండి ఆ బాలుని విరమింపజేస్తాను అన్నాడు శ్రీహరి.

భగవంతుడైన హరి ద్రువుణ్ణి అవలోకించే ఉత్సాహంతో మధువనానికి విచ్ఛేసాడు. నిశ్చలమైన బుద్ధితో తన మనస్సులో ప్రకాశిస్తున్న శ్రీహరిని చూస్తూ ఉండటం చేత బయట ఉన్న శ్రీహరిని చూడలేకపోయాడు. అతని మనస్సులోని మూర్తి మాయమైపోయింది. ద్రువుడు సాక్షాత్కర్తృంచిన కరుణామయమూర్తిని కనుగొన్నాడు. తన ముఖంతో స్వామిని ముద్దుపెట్టుకుంటున్నట్లు తన చేతులతో స్వామిని కొగలించుకొన్నట్లు అనుభూతి పొందుతూ సాప్తాంగ నమస్కారాలు చేశాడు.

ద్రువుడు స్తుతి విధానం అతనికి తెలియక పోవటం చేత తడబడ్డాడు. ద్రువుని తలంపు గ్రహించి పాంచజన్య శంఖంతో ఆ బాలుని చెక్కిలి స్ఫురించాడు. ద్రువుడు ఈశ్వరుణ్ణి ఇలా స్తుతించాడు. “అగ్ని ఒక్కడే అయినపుటికి పెక్కు దారువులలో ప్రకాశించునట్లు నీవు ఆయా దేవతా రూపాలలో ప్రవేశించి ప్రకాశిస్తావు. జననమరణాలను తొలగించి నీవు ప్రాణులను రక్షిస్తావు. శబ్ద వ్యాపారానికి

గోచరంకాని నీ పరబ్రహ్మ స్వరూపాన్ని మాత్రం నేను ఎరుగను.” అప్పుడు భగవంతుడు మనస్సులో సంతోషించి ఇలా అన్నాడు.

“రాజు కుమారా! నీవు దీక్ష ఆచంచలమైనది. ‘ధ్రువక్షితి అనే మహాస్నత స్థానాన్ని ఇక్కెన అరవైవేల సంవత్సరాలు అనంతరం నీవు పొందుతావు. ఇది వరకూ ఎవరూ దానిని పొందలేదు. మూడులోకాలు నశించేటప్పుడు కూడా అది నశింపక ప్రకాశిస్తూ ఉంటుంది. నీ తండ్రి రాజ్యాన్ని నీవు సర్వజన రంజకంగా ధర్మమార్గాన పరిపాలిస్తావు. నీ తండ్రి అడవికి పోయి వానప్రస్తావమం స్వీకరిస్తాడు. నీ తమ్ముడయిన ఉత్తముడు వేటకై అడవికి వెళ్ళి మరణిస్తాడు. అతని యందే మనస్సు చేర్చిన అతని తల్లి ఆరణ్యంలో కార్చిచ్చులో పడికాలిపోతుంది.”

“పుణ్యపురుషా! నీవు యజ్ఞ పురుషుడనైన నన్ను సంపూర్ణ దక్షిణలతో యజ్ఞాలచేత ఆరాధిస్తావు. మనస్సులో సృషిస్తూ, సకల లోకాలకూ వందనీయమై, పునరావృత్తి రహితమైన సప్తర్షి మండలానికి పైన ఉండే నా స్థానాన్ని పొందుతావు” అని భగవంతుడు ధ్రువుడు కోరిన కోర్కెలను ప్రసాదించి అతడు మాస్తూ ఉండగానే గరుతుంతుణ్ణి ఆరోహించి వైకుంఠానికి వేంచేశాడు. ధ్రువుడు పద్మాక్షు పాదపద్మ పరిచర్య వల్ల సమధిక మనోరదాలు సంప్రాప్తించినప్పటికి, సంతృప్తి పొందక చింతిస్తూ వెళ్ళిపోయాడు.

మైత్రేయ మహార్షి ధ్రువుడు శ్రీహరి నుండి వరాలు పొందిన విధం అంతా విదురునికి వినిపించాడు. విదురుడు మహార్షితో సవినయంగా ఇలా అన్నాడు. మునీంద్రా కాముకులకు పొందరానిది విష్ణు భక్తులకు పొందగల్గినది అయిన నారాయణుని శాశ్వతస్థానాన్ని ధ్రువుడు పొందాడు. ఒక్క జన్మలోనే పొంది కూడా తన కోర్కె సిద్ధించలేదు అని ధ్రువుడు ఎందుకు భావించాడు అని అడిగాడు.

మైత్రేయ మహార్షి విదురునితో ఇలా అన్నాడు. పినతల్లి ఆడిన దుర్భాషలు అనే బాణాలచేత ధ్రువుని మనస్సు బాగా గాయపడింది. హరి ప్రత్యుషమైనపుడు ముక్కిని కోరలేకపోయాడు. ధ్రువుడు మనస్సులో ఇలా చింతిస్తున్నాడు. “శ్రీహరిని నేను ఆరు నెలలు సేవించి ఆయన పాదపద్మాలు నీడలో నిలచి కూడా భేద దృష్టి కలవాడను అయ్యాను. పుండరీకాక్షుడు సాక్షాత్కరింపగా నేను సంసారాన్ని

అర్థించాను. నావంటి మందబుద్ధులు ఎవ్వరూ ఈ లోకంలో ఉండరు” అని ద్రువుడు విచారించాడు.

హరి అనుగ్రహం అందుకున్న కన్న కుమారుడు తిరిగి వస్తున్నాడు అనే వార్త ఉత్తానపాదుడు చారుల పల్ల విని తక్కుబంచే కొడుకును చూడాలనే ఉత్సాహంతో బంగారు రథం అధిరోహించాడు. పెద్ద భార్య సునీతి, సురుచి, ఉత్తమునితో కూడి అనుసరించారు. అల్లంత దూరాన వస్తున్న ద్రువకుమారుణ్ణి ఉత్తానపాద మహోరాజు చూచాడు. ద్రువునికి ఎదురుపోయాడు. కుమారుణ్ణి తిలకించి ప్రేమతో పులకించి మైమరచిపోయాడు. కన్నకొడుకును గట్టిగా కౌగలించుకొన్నాడు. ద్రువుడు జనకుని దీవనలు అందుకొని ఆనందించాడు.

ద్రువుడు తల్లులకు భక్తితో నమస్కరించాడు. సురుచి తనకు ప్రొమెక్కిన ద్రువుణ్ణి అక్కున చేర్చుకొన్నది. సురుచి ఆనందంతో ‘చిరంజీవ’ అని దీవించింది. సురచి గతాన్నంతా మరచిపోయి మహానీయుడైన ద్రువుణ్ణి గౌరవించింది. ఉత్తముడూ, ద్రువుడూ ప్రేమతో ఒడలు మరచి ఒకరినొకరు కౌగలించుకొన్నారు. సునీతి తన కొడుకును కౌగలించుకొని దుఃఖాన్ని మరచిపోయింది. ద్రువుణ్ణి ఉత్తానపాదుడు ఉత్తమునితో కూడా ఏనుగుపైన కూర్చుండబెట్టి పురము మైపు బయలు దేరాడు. రాజ ప్రాసాదంలో స్వర్ణరూపు దేవేంద్రుడు ప్రవేశించినట్లు ద్రువుడు ప్రవేశించాడు. ఉత్తానపాదుడు నవయోవనవంతుడైన ద్రువుణ్ణి రాజ్యానికి పట్టాభిషక్తుణ్ణి చేశాడు. తనకు ముసలితనం వచ్చిందని తపోవనానికి వెళ్ళాడు.

ద్రువుడు శింశుమార ప్రజాపతి కూతురయిన భ్రమిని వివాహమాడి ఆమెవల్ల కల్పుడు, వత్సరుడు అను ఇద్దరు కొడుకులను పొందాడు. ఇలను పెండ్లాడి ఆమెవల్ల ఉత్కులుడు అనుకొడుకునూ కూతురుని పొందాడు.

ఉత్తముడు అడవికి వెళ్ళి యక్కనిచేతిలో నిహతుడైనాడు. సురుచి పుత్ర దుఃఖంతో కారుచిచ్చుమంటల్లో చిక్కి మరణించింది.

ద్రువుడు తమ్ముని మరణవార్త విని కోపంతోనూ ఉత్తర దిక్కుగా వెళ్ళి యక్కులతో నిండిన అలకాపురాన్ని చూచాడు. ద్రువుడు శంఖాన్ని పెద్దగా

ಪೂರಿಂಚಾಡು. ಯಕ್ಷಕಾಂತಲು ಭಯಪಡಿ ಪೋಯಾರು. ಪದಮಾಡುವೆಲ ಯಕ್ಷ ವೀರುಲನು ಮೂಡು ವಾಡಿ ಬಾಣಾಲತ್ತೇ ಗಾಯಪರಿಚಾಡು. ಅದಿಚೂಚಿ ಸಿದ್ಧಲು ವಣಿಕಿಪೋಯಾರು. ರಾಕ್ಷಸುಲ ಮಾಯಾಜಾಲಾಲು ದ್ರುವನಿಷೈ ವರ್ಧಿಂಚಾಯಿ. ಅಪ್ಯಾದು ಮನುವು ಬಿಂಬಿಲತ್ತೇ ಕೂಡಿ ವಬ್ಬಿ “ದ್ರುವಾ! ಬಿಡ್ಡಾ! ತಮ್ಮುನಿ ಚಾವುಕು ಪರಿತಪಿಂಚಿ ಯಕ್ಷ ರಾಕ್ಷಸುಲನು ವರ್ಧಿಂಚಾವು.

ನಾಯನಾ! ತನಕಂಬೇ ಗೊಪ್ಯವಾರಿ ಯಂದು ಸಹಾಯಾವಂ, ಸಮಾನುಲಯಂದು ಸ್ನೇಹಾಭಾವಂ ತಕ್ಕುವ ವಾರಿಯಂದು ದಯ, ಸಮಸ್ತ ಪ್ರಾಣಿಲಯಂದು ಸಮಭಾವಂ ವರ್ತಿಂಚೆ ವಾನಿನಿ ಭಗವಂತುಡು ಕರುಣೆಸ್ತಾದು. ಪುಟ್ಟುಕರ್ಕಾ, ಮರಣಾನಿಕಿ ದೈವಮೇ ಕಾರಣಂ. ಕುಬೇರನಿ ಭಟ್ಟಲು ನೀ ತಮ್ಮಣಿ ಚಂಪಾರು ಅನಿ ತಲಪವದ್ದು. ಭಗವಂತುಡು ತನ ಮಾಯಚೇತ ಸೃಷ್ಟಿ, ಸ್ಥಿತಿ ಲಯಲನು ಚೇಸ್ತೂ ಉಂಟಾಡು.

ನೀವು ಅಯ್ಯದೆಂಡ್ಲ ವಯಸ್ಸುಲ್ಲೋ ಹಿನತಲ್ಲಿ ಮಾಟ್ಲಾದಿನ ಮಾಟಲಕು ನೊಚ್ಚುಕೊನಿ ತಪಸ್ಸುಕು ವೆಳ್ಳಾವು. ಭಗವಂತುಣಿ ಪೂಜಿಂಚಿ ದ್ರುವಪದಾನ್ನಿ ಪೊಂದಾವು. ಭಗವಂತುನಿ ಕೋಸಂ ಪ್ರತಿದಿನಮೂ ಅನ್ವೇಷಿಂಚು. ಸರ್ವ ಶುಭಾಲನು ಹಾರಿಂಚೆ ಕೋಪಾನ್ನಿ ವಿಡಿಚಿಪೆಟ್ಟು. ತಮ್ಮುನಿ ಚಂಪಿನವಾರು ಯಕ್ಷಲನಿ ತಲಚಿ ವಾರಿನಿ ವರ್ಧಿಂಚಿ ಕುಬೇರನಿಪಟ್ಟ ಅಪರಾಧಂ ಚೇಶಾವು ಅನ್ನಾಡು. ತಾತಗಾರಿಪಟ್ಟ ಗೌರವಂತ್ತೇ ಯುದ್ಧಂ ವಿಡಿಚಿ ಪೆಟ್ಟಾಡು. ಕುಬೇರುಡು ಸಂತೋಷಿಂಚಾಡು.

ದ್ರುವಡು ಗೊಪ್ಯಗೊಪ್ಯ ಯಜ್ಞಾಲು ಚೇಸಿ ಶೀಲಸಂಪನ್ನುಡು, ದೀನಬಾಂಧವುಡೈ ರಾಜ್ಯಾನ್ನಿ ಪರಿಪಾಲಿಂಚಾಡು. ಇರುವದಿ ವೆಲ ಏಂಡ್ಲ ರಾಜ್ಯಪಾಲನ ಚೇಶಾಡು. ಕೊಡುಕುಕು ಪಟ್ಟಂ ಕಟ್ಟಾಡು. ಸರ್ವಮೂ ಅನಿತ್ಯಾಲನಿ ಗ್ರಹಿಂಚಿ ವಿರತ್ತಿ ಚೆಂದಾಡು. ಬದರಿಕಾರ್ತಮಂ ಪ್ರವೇಶಿಂಚಾಡು. ವಾಯುವನು ಬಂಧಿಂಚಿ ಭಗವಂತುನಿ ರೂಪಾನ್ನಿ ಧ್ಯಾನಿಂಚಾಡು. ಅಕಾಶಂನುಂಡಿ ಒಕ ವಿಮಾನಂ ದ್ರುವನಿ ದಗ್ಗರಕು ವಚ್ಚಿಂದಿ. ಅಂದುಲ್ಲೋ ಇದ್ದರು ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತುಲು ಇಲಾ ಅನ್ನಾರು. “ಆ ಸ್ವಾಮಿ ಅಜ್ಞಾನಸಾರಂ ನಿನ್ನ ಪರಮಪದಾನಿಕಿ ತೋದ್ದಾನಿ ಪೋವಟಾನಿಕಿ ವಚ್ಚಾಮು.” ವೆಂಟನೇ ದೇವಲ್ಲೋಕಾನಿಕಿ ಪ್ರಯಾಣಮೈಪೋತ್ತು ತಲ್ಲಿನಿ ಎಲಾ ವಿಡಿಚಿಪೋವಟಂ ಅನಿ ವಿಚಾರಿಂಚುಮಂಡಗು ದ್ರುವನಿಕಿ ಮುಂದು ಪೋತುನ್ನ ತಲ್ಲಿ ಕನಿಸಿಂಚಿಂದಿ. ದ್ರುವಡು ಸಂತೋಷಂ ಚೆಂದಾಡು. ದ್ರುವಡು ಸಪ್ತರ್ಷಿ ಮಂಡಳಾನ್ನಿ ದಾಟಿ ವಿಷ್ಣುಪದಾನ್ನಿ ಚೇರುಕುನ್ನಾಡು ಅನಿ ನಾರದುಡು ದ್ರುವನಿ ಯಶಸ್ವಿ ಗಾನಂ ಚೇಶಾಡು”. ಅನಿ ಮೈತ್ರೇಯುಡು ವಿದುರನಿತೋ ಮಳ್ಳಿ ಇಲಾ ಅನ್ನಾಡು.

“ఈ ధ్రువోపాభ్యానాన్ని మిక్కిలి త్రెడ్డతో ఉదయం, సాయం కాలములందూ పూర్ణిమలందూ, ద్వాదశినాడూ, అదివారమునాడూ, శ్రవణ నక్షత్రమునందూ పరించే సజ్జనులకూ, ఈ కథను వినిపించే వారికి దేవతానుగ్రహం కలుగుతుంది. మైత్రేయుడు విదురునికి చెప్పిన విధంగా శుకయోగి పరీక్షిత్తుకు చెప్పాడని సూతుడు శౌనకాది మునీంద్రులకు వినిపించాడు.

ప్రచేతనుల కథ చెప్పమని కోరగా - ధ్రువుడు తపోవనానికి వెళ్ళాడు కదా! ధ్రువుని పెద్దకొడుకైన ఉత్సలుడు నిష్టతంకుడు, అతని తమ్ముడైన వత్సరునకు పట్టం కట్టారు. ఆవత్సరునకు ‘సర్వో’ అనే భార్యావల్ల పుష్టిర్షుడు, చంద్రకేతుడు, ఇషుడు, ఊర్ణుడు, వసువు, జయుడు అనే ఆరుగురు కొడుకులు కలిగారు. పుష్టిర్షునకు ప్రభ, దోష అనే ఇధరు భార్యలు అయ్యారు. ప్రభకు ప్రాతర్మంధ్యందిన సాయములు అను ముగ్గురు కొడుకులు జన్మించారు. దోషకు ప్రదోషుడు, నిశీధుడు, మృష్టుడు అను ముగ్గురు కొడుకులు పుట్టారు. వ్యఘ్టాడనే వానికి పుష్టురుణి అనే భార్య వల్ల సర్వతేజుడు అనే కొడుకు పుట్టాడు.

సర్వతేజునకు అకూతి భార్య అయ్యింది. ఆ దంపతులకు చక్కను అనే మనువు పుట్టాడు. చక్కన్నునకు నద్యల అనే భార్యయందు పురువు, కుత్సుడు, త్రితుడు, ద్వయమ్ముడు, సత్యవంతుడు, బుతుడు, ప్రతుడు, అగ్నిషోముడు, అతిరాత్రుడు, సుద్యమ్మురు, శిఖి, ఉల్ముకుడు, అనే పస్వేండు మంది పుత్రులు కల్గారు. ఉల్ముకునికి పుష్టిరుణి అనే భార్యావల్ల అంగుడు, సుమనసుడు, భ్యాతి, క్రతువు, అంగిరసుడు, గయుడు అనే ఆరుగురు కొడుకులు జన్మించారు. అంగునికి సునీతి అనే భార్య వల్ల వేనుడు అనే కొడుకు పుట్టాడు.

అంగుడు వేనుని చెడు స్వభావాన్ని చూచి దుఃఖించి పురము వదలి వెళ్ళిపోయాడు. మునీశ్వరులు వేనునిపై కోపించి వానిని శపించారు. వేనుడు వెంటనే నేలకూలాడు. అప్పుడు లోకం రాజు లేనిదయింది. మునులు విచారించిన వారై మరణించిన వేనుని కుడి భుజాన్ని మధించారు. వేనుని కుడి భుజం సుండి నారాయణాంశతో మొదటి చక్రవర్తియైన పృథుడు జన్మించాడు. మైత్రేయ మహర్షి విదురునకు ఈ కథ చెప్పగా వేనుని కథ వివరించి చెప్పమని విదురుడు అడిగాడు.

16. అంగపుత్రుడను వేసుని చరితు

బకసారి రాజర్షి అయిన అంగభూపతి అశ్వమేధ యజ్ఞం చేస్తున్నాడు. దేవతలు హవిర్యాగాలను అందుకోటానికి రాలేదు. అప్పుడు బుత్స్విక్యులు రాజా! ఇది పూర్వజన్మలో చేసిన పాపం. నీకు సంతానం లేదు. అందుచేత దేవతలు హవిర్యాగాలను భజించడానికి రాలేదు. కాబట్టి నీవు పుత్రకామేష్టి చేసి పుత్రుణ్ణి పొందాలి. శ్రీహరిని సేవించినట్లయితే సకల కార్యాలూ నెరవేరుతాయి.” అని అన్నారు.

అప్పుడు అంగభూపతి సంతానం కోసం పురోదాశంతో హామం చేశాడు. ఒక పురుషుడు పాయసంతో నిండిన పసిడిపాత్రను చేతపట్టుకొని ఉదయించాడు. ఆ పాత్రను దోసిలితో అందుకొని భార్యకు ఇచ్చాడు. సునీధ గర్భం ధరించి కుమారుణ్ణి కన్నది. ఆ కుమారుని పేరు వేసుడు. ఆ వేసుడు అధర్మ మార్గంలో సంచరింపసాగాడు. వేసుడు చిన్నతనంతో పశువులను చంపినట్లు ప్రజలను చంపేవాడు. అంగరాజు విచారంతో అర్థరాత్రి ఎక్కడో వెళ్లిపోయాడు. అప్పుడు భృగువు మొదలైన మునీంద్రులు వేసుడికి పట్టం కట్టారు. వేనరాజు సజ్జనులను అనుదినమూ అవమానించ సాగాడు.

బ్రాహ్మణులతో యజ్ఞాలు చేయవద్దు, దానాలు ఈయవద్దు, అగ్ని వేల్చవద్దు అని చాటింపు వేయించాడు. మునులు వేసుని సమీపించి ఇలా అన్నారు. ‘వేద చోదితాలైన ధర్మాలయందు ఆసక్తి చూపించు’ దానిని విని వేసుడు వారితో ఇలా అన్నాడు. ‘మీరు రాజైన నన్ను విడిచి మరెవ్వారి పైననో భక్తి ప్రకటిస్తున్నారనగా ఆ మహార్షులకు కోపంవచ్చి హూంకరించగా వేసుడి ప్రాణాలు ఎగిరిపోయాయి. సునీధ తన కొడుకు శరీరాన్ని చెడిపోకుండా కాపాడింది.

అంగవంశంలో పుట్టిన రాజులు హరి భక్తులు కాబట్టి ఈ వంశాన్ని నిలబెట్టాలి అని వేసుని శవాన్ని సమీపించి మునీంద్రులు అతని తొడను మధించారు. వేసుని తొడనుండి ఒక బోయవాడు పుట్టాడు. అందుచేత వాని పేరు ‘నిషాదుడు’ అయింది.

అతని కులంలో పుట్టిన వాళ్ళంతా అడవులలో సంచరిస్తా వేనుని దుషీర్టిని వెల్లడిస్తున్నారు.

మునులు వేనుని హస్తాలను మధించారు. ఒక స్త్రీ పురుషుల జంట జన్మించింది. వేనరాజు బాహువుల నుండి ఒక పురుషుడు, లక్ష్మీదేవి అంశతో ఒక కన్యక ఉదయించింది. పృథు చక్రవర్తి అనే పేరుతో సుప్రసిద్ధుడయ్యాడు. ఆ త్రీ పేరు అర్చి. ఆమె పృథు చక్రవర్తిని వరించింది. వేనుని కుడి చేతి నుండి పృథువూ, ఎడమ చేతి నుండి అర్చి పుట్టి దంపతులైన వేళ పూలవానలు కురిపించారు దేవతలు. బ్రహ్మది దేవతలు పృథుని కుడిచేతిలో విష్ణుదేవుని ఆయుధమైన చక్ర చిహ్నమూ పాదాలలో హలం, అంకుశం, వజ్రం, ధ్వజం, ధనుస్సు, పద్మం, శంఖం ఇత్యాది రేఖలు విరాజిల్లుతూ ఉండడం చూచి ఎంతో ఆశ్చర్యపడ్డారు.

అర్పతో కూడిన పృథువు ప్రభతో కూడిన అగ్నివలె ప్రకాశించాడు. పృథు చక్రవర్తికి కుపేరుడు బంగారు సింహాసనం, వరుణదేవుడు చల్లని గొడుగు వాయుదేవుడు తెల్లని వింజామరలనూ, ధర్మదేవత పుష్పమాలికనూ, ఇంద్రుడు కిరీటమునూ, యముడు రాజదండుమునూ, బ్రహ్మదేవుడు వేదమయకవచమునూ, సరస్వతీదేవి ముత్యాల హోరమునూ బహుకరించారు. విష్ణువు సుదర్శన చక్రమునూ లక్ష్మీదేవి సంపదనూ, పరమేశ్వరుడు కరవాలమునూ, పార్వతీదేవి శతచంద్రంనూ, చంద్రుడు శ్వేతాశ్వలనూ, త్వష్ట వెండి రథమునూ, సూర్యుడు భాణాలనూ, అగ్ని ‘అజగవం’ అనే ధనస్యా, భూదేవి పాదుకలనూ బహుకరించారు. ఆకాశం ప్రతిదినమూ పృథుచక్రవర్తి మీద పుష్పవర్షం కురిపించింది. సముద్రుడు శంఖాన్ని కానుకగా ఇచ్చాడు.

వందిమాగదులు పృథుచక్రవర్తిని పొగదుతుండేవారు. ఈతడు అపరిమితమైన మహాత్మ్యాది గుణగణాలకు ఆటపట్టు. ధర్మమార్గంలో ప్రవర్తిస్తాడు. ప్రజానీకాన్ని సంతోషింపజేస్తాడు. పరస్తీలను తల్లులుగా భావిస్తాడు. ప్రజలను కన్న తండ్రివలె గౌరవించి రక్షిస్తాడు. సంసార లంపటులు కాని వారితో సాంగత్యం చేస్తాడు.

ఈ పృథు చక్రవర్తి భగవంతుని అంశతో జన్మించాడు. దేదీప్యమానంగా వెలుగుతూ భూచక్రమంతా చుట్టివస్తాడు. ఈ మహారాజు భూమిని గోవుగా చేసి సమస్త వస్తువులనూ పిదుకుతాడు. ఈ నరేంద్రుడు ‘అజగవం’ అనే ధనుస్సును ధరించి శత్రురాజులను సింహాబల విక్రమంతో సంహరిస్తాడు.

సరస్వతీనది తీరంలో వంద అశ్వమేధ యాగాలు చేస్తాడు. నూరో అశ్వమేధం చేసేటప్పుడు అమరేంద్రుడు అహంకారంతో అపహరిస్తాడు.

ధరా మండలానికంతటికి రాజు అవుతాడు అని వందిమాగధులు పృథు చక్రవర్తిని పరిపరివిధాల ప్రస్తుతించారు అని మైత్రీయ మహార్షి విదురునితో చెప్పాడు.

ఇదియే శ్రీశుకుడు పరీక్షితుకు రెండవరోజు వినిపించిన కథ.

(చ.స్క్ 466వ పద్యం వరకు)

ముల్లపూళ్ళపిక్కె గిలధరవే,

4-1901/5బి, దుర్గానగర్ కాలనీ, గిరింపేట, చిత్తూరు - 517 002.

సెల్: 9441152387.

